

HOSPODINŮV POMAZANÝ

adventní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého buď se všemi námi. Amen

Milí bratři a sestry, vítám vás ve shromáždění v tuto adventní neděli. Ve vyhlížení příchodu Páně se přidejme k žalmistově prosbě:

Navrat' se k nám, Bože, naše spáso, učiň konec svému rozlícení. Ukaž nám, Hospodine, své milosrdenství, uděl nám svou spásu. (Ž 85,5.8) Amen

PÍSEŇ č. 118 Ó chvalte laskavého Pána (1-4)

MODLITBA

Bože všemohoucí, v Pánu Ježíši Kristu náš Otče, ty zůstáváš věrný a plníš svoje sliby. Nic na nebi ani na zemi nemůže otřást tvou svrchovaností a nic nemůže zadržet příchod tvého království. Ty vládneš i tehdy, když to nerozpoznáváme, i tam, kde se nám tvoje kralování ztrácí, a znamení tvého příchodu nejsme schopni poznat. Ty dobře víš, Pane, že jsme potom malátní a bez radosti, naší víře chybí elán a žijeme ji jen ze zvyku. Chybíš nám ty sám. Proto děkujeme, že se znovu hlásíš o slovo. Že znovu přicházíš. Prosíme, abys přišel i do našeho srdce. Občerstvi naši víru. Rozptyl svým světlem temnotu v nás i kolem nás. Svým Duchem učiň své slovo tak jasné a hřejivé, abychom jím byli potěšeni a naplnění novou nadějí.

Prosíme tě kvůli Ježíši Kristu, svému Pánu. Vždyť on s tebou a s Duchem svatým žije a kraluje na věky věků. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Evangelia podle Lukáše, z 1. kapitoly vyslechněte verše 67. až 79., kde je zapsán chvalozpěv Zachariáše, otce Jana Křtitele:

Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid...

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

KÁZÁNÍ

Základ kázání je vzat ze 45. kapitoly Izajášova proroctví, kde v prvních osmi verších čteme:

Toto praví Hospodin o svém pomazaném, o Kýrovi: „Já jsem ho uchopil za pravici, pošlapu před ním pronárody, rozvážu opasky na bedrech králů...

Milí bratři a sestry, v ekumenickém překladu Bible je tento oddíl nadepsán „Hospodinův pomazaný“. Při takovém nadpisu se nám pravděpodobně automaticky vybaví Pán Ježíš Kristus, on je Pomazaný, on je Mesiáš. K takovému pochopení textu se hezky hodí i některé části tohoto zaslíbení: „*Já jsem ho uchopil za pravici... Půjdu před tebou a vyrovnám nerovnosti, rozrazím bronzová vrata a železné závory zlomím...*“ S touto představou rezonují i jiná izajášovská místa o Mesiáši, a třeba také předpovědi Jana Křtitele, jak urovnává cestu panovníkovi, který přichází.

Jenže Izajáš na tomto místě mluví o jiném, docela světském panovníkovi: o pohanském, perském králi Kýrovi. To není Kyrios, Kristus, ale opravdu Kýros! Dobyvatel babylonské říše, válečník, který si podmanil obrovské území starověkého Východu. Víme o něm, že když dorazil až do Babylona, dovolil izraelským zajatcům, aby se vrátili domů. To byla velká věc. Ale stejně, netroufá si ten Izajáš příliš, když oslavuje takového pohana jako zvláštní nástroj Hospodinův? Cožpak není titul „Pomazaný-Mesiáš“ vyhrazen pro krále Božího lidu,

který obnoví slávu vyvoleného národa a přinese pokoj? Je snad tenhle Kýros tím, na koho se tak dlouho čekalo?

Můžeme si představit, jak Izajáš s tímhle chvalozpěvem na pohanského krále u svých lidí narazil na odpor. Mesiášská naděje říká, že jednou přijde král, který po těžké době útlaku povede Boží lid ke štěstí a spáse. Podřídí si národy světa a jeho panství bude sahát od jednoho konce světa ke druhému. Tenhle vládce bude povolán Bohem a bude vládnout v Hospodinově síle. Hodí se ale tohle všechno na perského dobyvatele Kýra? „Podmaňuje si národy, rozvazuje opasky cizím králům a dělá z nich bezmocné loutky... Otevírají se mu brány měst, žádná překážka ho nezastaví... Do rukou se mu dostávají skryté pokladnice (ve kterých je přechováván i uloupený poklad z jeruzalémského chrámu), Hospodin mu to všechno dává jako dárek...“ Tak to říká Izajáš.

Kýros skutečně dovolil izraelským zajatcům v Babyloně, aby se vrátili do vlasti a postavili znovu chrám a obnovili bohoslužbu. Pro něho to vlastně nebylo nic mimořádného, jen chytrá součást jeho politiky. Svobodu náboženství poskytl i ostatním podrobeným národům. Ale vadí to? Znamená to popření myšlenky, že je Hospodinovým nástrojem? Tenhle pohanský panovník dal izraelskému národu možnost další existence, poskytl jim možnost obnovit náboženský život. Aniž to plánoval a zamýšlel, aniž o tom vůbec věděl, přispěl k Božímu dílu, k postupu dějin spásy. A o to jde.

Izajáš sám byl přesvědčen, že návrat zajatců se uskuteční až v posledním času, až se i pozemské dějiny budou chýlit ke konci. Teď se zdá, že je to jinak. Ještě není konec světa, a přesto se zbytky Izraele vracejí do Jeruzaléma. Zasloužil se o to právě tento Hospodinův „pomazaný“ – i když on není Mesiáš, jak si ho Izraelci představovali a na kterého čekali. Boží zaslíbení se však plní.

A snad právě proto tady to Izajášovo svědectví máme. Jako ukázkou překvapivé Boží svrchovanosti. Jako jemné plácnutí, abychom se probudili ze svých snů a představ, abychom si uchovali střizlivost a otevřenost vůči Božímu jednání. Abychom počítali s Boží moudrostí a nechtěli jeho vůli vecpat do svých hotových představ.

Izajáš nám předložil svůj prorocký postoj k dějinné události, kterou prožil. I my žijeme uprostřed politického, společenského, ekonomického dění. Jak hodnotíme události tohoto světa? Co očekáváme

jako důkaz Boží vlády a moci? Očekáváme vůbec, že Bůh nějak zasahuje? Možná jsme – tak jako byli tehdy Izraelci – příliš v zajetí svých představ: že Bůh teď sice mlčí, ale jednou to všem násilníkům a nepoctivcům a nešlechtníkům spočítá.

Izajášovo svědectví o pohanském králi, který byl Božím nástrojem, ukazuje, že mnohé věci se zdají všední, a přitom jsou Božím dílem. A na nás je, abychom se je učili odhalovat, objevovat, rozumět jim z toho Božího pohledu. Abychom byli ochotni vidět, že se uprostřed našich dějin naplňují dějiny spásy. Že čas kolem nás neubíhá jen tak marně, bez obsahu, bez naděje. Anebo ještě hůř: od desíti k pěti. Advent nám klade na srdce bdělost. Vnímejte, že Bůh přichází. A mějte srdce i oči dokořán, abyste rozpoznali, na čem záleží, a byli připraveni na setkání s ním. Vnímejte i různá znamení jeho blízkosti, která vás povzbudí k vytrvalosti a dodají vám odvalu.

V tomto příběhu izraelského národa musíme vzít v úvahu dvě věci. Především to, že roli Mesiáše, vysvoboditele má perský Kýros jen proto, že to tak Bůh chce. Kýros sám o tom nic neví! Netuší, že Hospodin je i jeho Pánem, který ho užívá ve svých plánech se světem. Není si vědom svého významu ani svého poslání. Nedělá vlastně nic mimořádného. Chová se jako normální pohanský král. Důležitý je jen potud, že si z něj Bůh udělal svůj nástroj. Uchopil ho za ruku. Bůh je to, kdo tu jedná ve prospěch svého lidu. Bůh jde před Kýrem, otvírá mu dveře, propůjčuje poklady a urovnává cestu. Hospodin je Pán, On a nikdo jiný. Svět je v jeho režii. Izajáš dosvědčuje Hospodina jako Boha, který je zcela svobodný a svrchovaný. Pro svoje účely použije, koho chce. I toho, kdo se z našeho pohledu jeví jako naprosto nevhodný nebo nepoužitelný! Svrchovaný Bůh se nedá svázat našimi lidskými představami o tom, jak by měl postupovat. Jak by se měla záchrana světa uskutečňovat. Má svůj plán.

My lidé jsme jím občas podivně zaskočení. To když se to týká nás osobně. V Božím plánu nejsou diváci, Bůh chce jen spolupracovníky. Celá řada biblických postav ukazuje, že nejsme výjimkou, když se divíme, nechápeme nebo chceme nějaký důkaz. Bůh jedná jinak, než bychom my lidé čekali. Zachraňuje svět originálním způsobem a neptá se na souhlas – ani toho Kýra. Jednoduše si ho bere do služby. Možná tu Boží ruku leckdy vidíme až ve zpětném pohledu. Když při-

známe, že to, co se stalo, nebyla náhoda, ale Boží vedení, pečování, ochrana. A že nás Boží ruka provázela už tehdy, když jsme si mysleli, že jsme vydáni všem zlému napospas. (Tak se cítili ti izraelští zajatci, když se kolem nich mlely dějiny a jeden král střídal druhého.)

Bůh se s námi nemusí radit. On je Stvořitel všeho a všech. Je Pán všech lidí, nejen těch, kteří ho za Pána uznávají. Boží všemohoucnost jde dokonce tak daleko, že „tvoří světlo a tmu, dobro a zlo“ (v. 7). Možná se nad tím pozastavíte, že by dobrý Bůh tvořil zlo? Pro Izaiáše však bylo v tuhle chvíli důležité vyjádřit, že absolutně nic se nevymyká z Boží kompetence, nic nestojí nad ním – ba ani vedle něho. Bůh je jediný Pán. Je neviditelný Tvůrce, který jedná i v bezbožníkovi, ba dokonce i v satanovi (jak to pověděl Martin Luther). Nechává si sloužit nejen od těch, kteří to vědí a sloužit mu chtějí, ale i od těch, kteří to nevědí a sloužit mu nechťejí! Takový je Hospodin. Není jen jednou mocností vedle dalších, které zasahují do běhu světa. Bůh je nad všemi jako jediný, svrchovaný, všemohoucí. Proto mu také v prosazení jeho plánů nemůže nikdo a nic zabránit. Každý se musí podřídít jeho vůli. A když už ten pohanský král Kýros vládne v pokoji a míru, oč větší pokoj a mír přinese vláda samotného Pána nebes.

A to druhé, o čem Izajáš káže, je Boží péče o jeho lid, o církev, o Izrael. Kvůli němu je na jeviště dějin povolán ten pohanský Kýros. Vnější svět nám dává často najevo, že církev i jednotliví křesťané jsou jaksi na okraji toho velikého světového dění. Je nás málo, nemáme žádné ekonomické nástroje, stavíme na nenásilí. Svět je přesvědčen, že jsou důležitější hlediska než naše omezené náboženské představy. Ale je to právě naopak. Kam směřují světové dějiny?

Všechno tvorstvo je jak polní tráva. Nejen Kýros, ale i Babylon už jsou dávno zapomenuti v propadlišti dějin a stejný osud čeká mnohá jména, která se dnes považují za prominentní. V dějinách světa je ve hře Bůh a jeho lid – jako ukázka, jako předváděcí model toho, k čemu Bůh směřuje. Tomuto Božímu lidu je zaslíbeno, že ho brány pekel nepřemohou. To je situace církve.

Světové dějiny se svými vzestupy i pády, s válkami i mírem, dějiny mezi nadějí a zoufalstvím, jsou dějiny spásy. Všecko, co se děje, má smysl v Božím plánu. Ve štěstí i v utrpení jsme připravováni na setkání s Bohem a Boží lid je veden k jeho trůnu. Z jiné perspektivy

viděno: světové dějiny směřují ke Kristovu adventu, k jeho druhému příchodu. Kdyby Kýros tehdy rozuměl svému poslání, řekl by: Ne já, ale přichází jiný Pán s mocí a silou. Dějiny jsou časem hledání a setkávání Boha s jeho stvořením. A je to čas, který směřuje k vykoupení. To je naše perspektiva.

A nakonec: jak spolu souvisí spasení a spravedlnost? Změna světa je otázkou pokání. Advent, to je přece čas k soustředění, k obrácení srdce správným směrem, k nastavení našeho srdce podle Boží vůle. Ale my už přece víme, že to není výsledek našeho snažení, ale toho, co zvláštním způsobem přichází odjinud, shora, a padá jako rosa na vyprahlou zem. A z té země – pusté a vyprahlé, ve které už zbyly jen staré pařezy, najednou vyraší oddenek. Zbyteček izraelského lidu byl zárodkem další budoucnosti národa, ze kterého se narodil syn Josefa a Marie. Na zbytecích věřících křesťanů dnes mezi námi Pán Bůh ukazuje svou moc lásky tak, že i tam, kde se zdálo, že jsou jen staré pařezy, zelenají se nové výhonky. Pán Bůh totiž drží slovo. Amen

MODLITBA

Pane, prosíme, dej nám poznat, že spasení světa neuskutečňuješ mimo nás a nezávisle na nás, ale právě s námi a skrze nás – pokud se tebou dáme získat a vést. Naplňuj nás svým Duchem, ať jsme pro tebe použitelnými nástroji a sloužíme k oslavení tvého jména. Amen

PÍSEŇ č. 277 Noc ke konci se kloní

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, víš, že se ti někdy bráníme, když si nás chceš vzít do služby. Raději stojíme někde opodál, aby na nás nebylo tolik vidět. Prosíme, dávej nám odvahu k tomu být tvými vyslanci v tomto světě.

Ty se ujímáš všech ponižovaných, všech nedoceněných, těch, kterým se děje křivda a jsou vysmíváni. Dej, ať z moci tvého Ducha

máme sílu se jich zastávat – a pokud jsme někdy sami nástrojem zlého a myslíme jen na sebe, dávej nám odvahu k vyznání vin a prosbě za odpuštění. Dej, ať myslíme na to, že nemůžeme čekat odpuštění od tebe, když sami nejsme ochotni odpustit.

Prosíme tě za všechny, kdo jsou ve své zbožnosti tvrdí, neznají slitování – a tak víc ubližují, než aby rozmnožovali pokoj a šířili lásku. Pokud se nás to také týká, dej, abychom to poznali a dovedli ti vydat své tvrdé srdce, abys je proměnil. Tys přece nepřišel svět soudit ani se kochat tím, jak jsou hříšníci zatracováni, ale přišel jsi, abys svět zachránil a spasil.

Víme, že je na světě mnoho trápení a bolestí, které nemůžeme ovlivnit. Ale ty jsi Pán a tobě je svěřena vláda a my věříme, že je to vláda pokoje. A tak se přimlouváme za ty, kteří trpí bezpráví, za ty, kdo jsou pronásledováni proto, že věří jinak než jejich okolí – v muslimských zemích, v křesťanských zemích, mezi hinduisty i všude jinde. Prosíme za země, kde pod rouškou náboženství prosazují mocní své ekonomické a politické zájmy. Stav se na odpor všemu násilí a zlu, zabraňuj válkám, chraň vdovy a sirotky.

Prosíme za ty, kdo jsou nemocní a nemohou tu být s námi, přimlouváme se za ty, kdo stojí před branami smrti, za ty kdo se trápí osamělostí a prázdnotou svých životů. Ty sám se jich dotkni, posílej k nim své anděly, posílej nás.

Děkujeme za výhled k naději, která nezávisí na nás, protože ty sám jsi ji vybojoval svým vzkříšením. Na tebe spoléháme a na tebe očekáváme s celým stvořením. Tobě, Bože Otče, Synu i Duchu svatý, buď všechna moc i sláva nyní i na věky. Ve tvém jménu společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Konec všech věcí je blízko. Žijte proto rozumně a střízlivě, abyste byli pohotovi k modlitbám. Především však mějte vytrvalou lásku jedni k druhým, vždyť láska přikryje množství hříchů. (1Pt 4,7-8)

POŽEHNÁNÍ

Požehnej tobě Hospodin a ostříhej tebe. Osvět' Hospodin tvář svou nad tebou a buď milostiv tobě. Obrat' Hospodin tvář svou k tobě a dej tobě pokoj. Amen

PÍSEŇ č. 622 Zůstaň s námi (nebo 276 Slávy Pán přichází opět)

TEN, KTERÝ MÁ PŘIJÍT

předvánoční

VSTUPNÍ SLOVA

*Milost vám a pokoj od Boha Otce i Pána našeho Ježíše Krista.
Amen*

Izajáš prorokoval to, co vyznáváme o Pánu Ježíši Kristu:

*Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným, poslal mě obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění.
Amen*

PÍSEŇ č. 273 Zvedněte, brány, svrchků svých

MODLITBA

Pane Bože náš, tvůj příchod do světa je tak nenápadný, že ho často přehlízíme. Uniká nám i tvoje přítomnost v našem životě, potřebujeme se učit s tebou počítat, potřebujeme vytrhnout z malátnosti a únavy. A tak ti děkujeme za všechny tvoje svědky, díky kterým jsme tě vzali vážně. Děkujeme za znamení tvé blízkosti, kterými nás provázíš a čas od času nám je dáš zahlédnout. Děkujeme za slovo Písma, které otevírá naši duši, aby tě uslyšela.

Přicházíš ne jako král, ale jako služebník. Přibližuješ se nám nejvíc právě tam, kde jsme v koncích, kde si neumíme poradit sami se sebou, se svou náturou. Tam, kde se cítíme nedostateční, neschopní, ba i provinilí. Překvapuješ nás, Pane, že stojíš o takové. A zároveň je v tom naše naděje. Díky za tvou lásku, Pane Ježíši, která se ujímá nemocných a bezmocných, která neláme hůl nad recidivisty, ale znovu a znovu je volá zpátky na cestu naděje.

Prosíme, proměňuj nás Duchem svatým. Dej, ať umíme vyhlížet a čekat, abychom se s tebou neminuli. Dej nám odvahu pouštět se do rizika víry a čekat, že každý den je šancí se s tebou potkat. Každý

den je příležitostí něco s tebou zažít a také něco ze své víry předat dál. Dnes jsme tu společně, abychom se před tebou skláněli, vyznávali svoje viny a prosili za odpuštění. Buď, prosíme, svým Duchem uprostřed nás a požehnej dnešnímu shromáždění, stejně jako všem dalším, která se ve tvém jménu scházejí po celém světě. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První biblické čtení poslyšte ze starozákonní knihy Proroka Izajáše, z kapitoly 11., od 1. do 10. verše:

I vzejde proutek z pařezu Jišajova a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce...

PÍSEŇ č. 627 Má duše Boha velebí

KÁZÁNÍ

Základem kázání je oddíl z Evangelia podle Matouše, z 11. kapitoly, kde od 2. do 10. verše čteme:

Jan uslyšel ve vězení o činech Kristových; poslal k němu vzkaz po svých učednících: „Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ Ježíš jim odpověděl...

Co vlastně od Vánoc čekáme? Konfirmandi v jednom sboru řekli, že je to nuda. Už třináct let prý pořád to samé... Možná to tak cítí i leckdo z vás. Co nového ještě můžeme čekat? Možná je ta naše nespokojenost způsobena i tím, že jsme Vánoce vypíchli jako nejkrásnější svátky celého roku, a teď čekáme, že prožijeme něco extra. Že se i Pán Bůh musí nějak víc snažit. On se však neřídí naším svátečním kalendářem, kdy by musel být zvlášť aktivní a štědrý. Má svůj kalendář, svůj čas a také svůj způsob jednání. A my jsme tu proto, abychom skrze clonu církevní i světské tradice zahlédli něco z toho Božího času a Božího způsobu. Abychom vypadli z těch zaběhaných kolejí. Vánoční tradice nás do nich neúprosně tlačí a vlastně tak zatemňuje naši po-

zornost pro něco jiného, pro to podstatné. Potřebujeme, aby nám někdo ukázal, o co jde, co vlastně máme čekat. A právě kvůli tomu Pán Bůh posílá svoje posly.

Ale Jan Křtitel nemá být jen kazatelem živého Božího slova. Čteme o něm: „Hle, posílám posla před tebou, připraví ti cestu.“ Pro koho má tu cestu přichystat? Kdo to je? V kom se ztělesňuje sám Bůh v tomhle světě? Má to Jan říct veřejně? Představte si, že by šel, ukazoval na Ježíše a hlásal: Tohle je Bůh! Vysmáli by se mu. Nebrali by ho vážně a skončil by dřív, než začal. Ježíš sám nikde neříká: Já jsem Bůh. Ale mluví a uzdravuje a jedná s tak neslýchanou mocí, že udivuje a vede lidi k tomu, aby se ptali: Kdo to jen je?

Obávám se, že my už se moc neptáme. Už to víme. Ježíš je přece v jesličkách a my bychom rádi do Betléma... Ježíš v jesličkách nám však znemožňuje čekat, že by živý, vzkříšený Ježíš mohl nějak zasáhnout do našeho života tady a teď. Že by s námi a v nás mohl něco udělat. Jenže ani věřící člověk si setkání s Kristem nemůže naplánovat k určitému datu. Neděje se jenom o Vánocích. Spíše naopak. Ty, jak se dnes běžně slaví, jsou pro nás spíše na překážku. Prožitek Boží přítomnosti je vždycky překvapením. Pokud jsme to ještě nezažili, máme šanci dnes, zítra, o Vánocích i po Vánocích. Fyzicky se Ježíš narodil jednou, ale víra v něj se rodí v srdci pokaždé znovu, když člověku dojde, jak na tom před Bohem je, a když se hrůza ze soudu změnění v radost, protože v Ježíši člověk pozná Spasitele. Dokud takovouhle víru nemáme, jsou Vánoce – jakkoliv hezké a pohodové – pouhou tradicí.

Ale jak poznám, že je Bůh se mnou? Mnoho lidí si myslí, že Ježíšovi současníci to měli jednodušší. Mohli ho vidět, slyšet, byli svědky jeho zázraků... Když si pořádně přečteme dnešní evangelium, zjistíme, že to jednodušší neměli. Ale Bůh nechce lidi zaskočit, nepřichází bez ohlášení. Právě Jan Křtitel ví, že mu má připravit cestu. Mluví o tom, že Bůh přijde jako mocný Pán a Soudce a napraví svět podle své vůle. Kvůli svému horlení pro Hospodina je teď Jan ve vězení. Čeká ho poprava. A tak by rád věděl, jak to tedy je. „Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ Možná nám připadá divné, že si Jan nebyl jistý. S Ježíšem se osobně setkal, slyšel od očitých svědků o jeho zázracích. A stejně to bylo málo, stejně si nebyl jistý. Jak si máme být jisti my?

Víra je vždy vystavena pokušení – naprosto zásadně, z principu. Kdyby nebyla, nebyla by to víra. Pán Bůh nám nedává důkazy, dává se nám poznat tehdy, když mu důvěřujeme i tam, kde si není co vypočítat a co dokázat. Víra znamená spolehnout se na něj bez opor a zajištění. Ani Ježíšovo tajemství se nám neotvírá jinak než zevnitř, tím, že se nám rozjasňuje, kdo to vlastně je. Že na to postupně přicházíme a ptáme se: Kdo to jen je? Cesta víry s sebou nese riziko hledání.

Jan Křtitel si byl jistý tím, že nastal čas, který zraje pro Boží příchod, advent. Proto kázal o pokání a vyzýval k obrácení. Jeho křest měl umožnit lidem obstát při příchodu Hospodáře. Už je na cestě ten, kdo bude oddělovat zrna od plev. Po křtu vodou bude následovat křest ohněm. Bůh se konečně prosadí. Ten silnější přichází.

Ale když se dívá na Ježíše, je Jan Křtitel zmaten. Kde zůstal tenhle silný Bůh? Kde zůstalo viditelné proměnění světa a Boží panování spravedlnosti? Už měl přece dávno přijít a otevřít dveře žalářů. (Nezapomeňme: Jan je také v žaláři a má být popraven.) Přece se něco musí změnit, je-li to skutečně Boží dílo! - Takové námitky napadají i nás. Co všechno by se v dějinách světa nesmělo vůbec stát, kdyby ten spravedlivý Bůh byl skutečně živý a přítomný.

To, co Ježíš dělá, se liší od toho, co Jan čekal a co bylo proroky před ním ohlašováno. A liší se to dost podstatně! Ten Přicházející – v takovém malém formátu? Tak bezmocný, neefektivní, ne-božský? Žádný bohatýr a vojevůdce?

Odpověď, kterou dostávají Janovi učedníci, je zklamávající: Mají vyřídit, co slyší a vidí. „Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium.“ Ale co z toho? To všechno Jan ví. Právě to vyvolalo jeho pochybnosti a otázky. Není v tom nic jednoznačného, jasně přesvědčivého. Až do dneška je to tak, že naše víra vzniká ze zážitků s Ježíšem, které – co se týká vidění a slyšení – může udělat každý. Není tu nic, co by se vymykalo obyčejnému dění, nic, co by bylo jednoznačně božské.

To, co Ježíš vyjmenovává, jsou jeho činy – ale zároveň jsou to citáty z proroka Izajáše. Ježíš chce, aby byla vidět zřetelná kontinuita se starozákonním zaslíbením. Co je teď vidět a slyšet, ukazuje k tomu, že nastal ten slibovaný čas spásy. Je to Boží dílo. O té změně epoch už Jan věděl. On byl přece její součástí, jejím hlasatelem, ale představoval

si ji docela jinak! Pro něj bylo nepochopitelné, že se Bůh nechopil své vlády tak, že přiloží sekeru a uhodí. Křtitel čekal soud, Boží spravedlnost, která jasně oddělí dobré od zlých. A najednou je svědkem toho, že Bůh skrze Ježíše nemocné léčí a nešťastné a opovržené přijímá s otevřenou náručí. Bůh se rozhodl jinak, a nás to v konkrétních situacích znovu a znovu překvapuje, že se rozhoduje pro hříšníky a ne proti nim.

Činy, které Ježíš vyjmenovává, nezměnily celkový stav světa. Jsou jen znamením nového stvoření, znamením Boží moci ve prospěch člověka, znamením lásky. Ježíš neuzdravil všechny nemocné. V jeho konání jde o ukazatel, o plamínek naděje. Každý takový čin je předjímkou toho budoucího nového stvoření, které skrze Krista začíná a které je rozpoznatelné jen vírou.

Stačí nám takové „zázraky“, které vlastně zázraky nejsou? Umíme v nich rozpoznat znamení naděje, ujištění, že na nás Pán Bůh nezapomněl a že čas jeho slávy i spravedlnosti přijde?

Je to pro nás těžké, protože podle našeho rozumu takovéhle řešení není efektivní. Pro nás je hlavní věcí zbavit se nemoci, zločinu, chudoby – je jedno jak. A tak máme také sklony suchou větev useknout a dobro prosadit i násilím – a v duchu si myslíme, že tak Pánu Bohu pomáháme. Ale Ježíš přichází s docela jiným záměrem: překonat zlo dobrem, odpuštěním, obětí. Bere na sebe riziko, že to lidé nepochopí a nepřijmou. Netluče a nepřikládá sekeru ke kořenům. Ve vši tichosti vstupuje do života těch, kteří si to nezaslouží. Neponechává nás napospas nám samým. Ve službě nám se vydává a spotřebovává se jako svíčka, která postupně hoří, až vyhoří. Oběť je zvláštní způsob, jak získat srdce člověka a zachránit celý svět. Pochopíme, že právě to je Boží způsob?

K tomu, abychom Krista potkali a mohli poznat, potřebujeme i my služebníky, posly. Jan Křtitel nás učí, abychom s Bohem vážně počítali, abychom se nenechali ukolébat, ale bděli, abychom činili pokání a obrátili se, abychom dávali pozor a přicházejícího Pána nepřehlédli. Když jsme totiž ponecháni sami sobě, stále znovu zapadáme do svých představ a svých řešení. A od Božích poslů čekáme něco jiného, než co přinášejí. Třeba aby posvětili naše zbožné úmysly, nebo uchovávali tradici, která se nám líbí. Posel ale není důležitý sám o sobě, dů-

ležité je, na koho ukazuje. Jan Křtitel je důležitý kvůli Ježíši. Kvůli Ježíši je důležitý každý z nás, kdo jsme v něj uvěřili. Možná bychom Boží přítomnost o Vánocích mohli zažít jinak, než čekáme: ve vlastním svědectví pro druhé. Když si totiž stěžujeme na to, jak to v tom světě vypadá, nebude to také kvůli tomu, že sami ukazujeme málo nebo špatně k tomu pravému smyslu Vánoc?

Ježíš ještě na závěr připojil: Blaze tomu, kdo se nade mnou neuráží... Počítá totiž s tím, že mnoho lidí tenhle jeho způsob nena-dchne, neuspokojí, ale spíš odradí. Ale ti, kdo dovedou přijmout tenhle Boží neefektivní způsob lásky a oběti, jsou blahoslavení. Není to výzva? Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, přišel jsi mezi nás a jsi tu s námi. Děkujeme ti, že jsi přišel jinak, než jak jsme tě my lidé čekali. Otevři naše srdce, abychom tě přijali a spolu s tebou i všechnu spásu, kterou přinášíš. Nám, druhým lidem i celému světu. Amen

PÍSEŇ č. 559 Ó ujmi ruku moji

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, věříme, že jsi přítomen všude tam, kde je lidem úzko, kde jsou v koncích, kde se trápí. Proto ti předkládáme prosby za všechny ty, kdo potřebným lidem slouží:

Prosíme za ty, kdo slouží slepým a vnášejí do jejich temnoty světlo. Prosíme za ty, kdo pracují v rehabilitačních ústavech, aby chromí a kulhaví mohli chodit. Prosíme za všechny, kdo bdí u lůžek nemocných a umírajících.

Modlíme se za ty, kdo bojují proti bídě, hladu, nespravedlnosti, negramotnosti. Prosíme za všechny, kdo usilují o mír a pokoj ve světě. Předkládáme ti ty, kdo s velikými oběťmi i dnes nesou evangelium chudým.

Ti všichni – lékaři a sestřičky v nemocnicích, pečovatelky a pečovatelé, misionáři i humanitární pracovníci – ti všichni jsou svědectvím o tom, že ty jsi svět neopustil, že skrze jejich ruce a jejich péči pomáháš, léčíš a tišíš bolest.

Dej, ať dovedeme pomoc přijímat i dávat. A ve všem ať dokážeme mít naději – vždyť ty se těch svých nevzdáváš, našimi křivolkými cestami života nás provázíš a vedeš k dobrému cíli – ke zjevení své slávy. Tvoje jméno vyznáváme a na tvůj příchod čekáme, Pane Ježíši Kriste.

Ve tvém jménu společně prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Buďte tedy trpělivi, bratři, až do příchodu Páně. Pohled'te, jak rolník čeká trpělivě na drahocennou úrodu, dokud se nedočká podzimního i jarního deště. I vy tedy trpělivě čkejte, posilněte svá srdce, vždyť příchod Páně je blízko. (Jk 5,7-8)

POŽEHNÁNÍ

Požehnej tobě Hospodin a ostříhej tebe. Osvět' Hospodin tvář svou nad tebou a buď' milostiv tobě. Obrat' Hospodin tvář svou k tobě a dej tobě pokoj.

Amen

PÍSEŇ č. 276 Slávy Pán přichází opět

JE-LI BŮH S NÁMI

novoroční

VSTUPNÍ SLOVA

Výrok Hospodinův mému pánu: „Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.“ Panovník ti bude po pravici, rozdrtí v den svého hněvu nepřátelské krále. (Ž 110, 1b . 5) Amen

PÍSEŇ č. 110 Hospodin vítá slavně Pána mého

MODLITBA

Náš Bože a Pane, staré pominulo, hle, je tu nové. Zatím v malém. Nový rok sám o sobě neznamená kvalitativní změnu. Ale může se jí stát. Měl by se jí stát. Naše novoroční předsevzetí odhalují, že po takové změně, v níž bychom se zřekli zlého a chopili se dobrého, toužíme. Chtěli bychom rozdrtit hlavu satanského krále a zbavit se jeho zotročující moci. Ale on nás vždycky doběhne. Stačí pár dnů a vrátí se, a všechno se dostane do starých kolejí. Kvalitativní změna je, Bože, spjata s tvým Synem. S jeho „jinými způsoby“. Děkujeme ti, žes ho před zraky všech vyvýšil na svou pravici. Všichni tak mohou vidět, že co se nám zdá být nezajímavé a nepraktické, ukázalo se před zorným úhlem věků slavné a perspektivní. Námi lidmi tolikrát ponížený Ježíš byl tebou vyvýšen. Kvalita není v těch, kteří se tlačí vzhůru, ale v těch, kteří jsou tebou vzhůru pozdvihováni: V pokorných a tichých, v poslušných a vděčných, v utištěných a zbitých. Tyto projevy vytvářejí portrét tvého Syna. Prosíme tě o tvého Ducha, aby tak vypadal i náš portrét a abychom v Ježíši opět získali své ztracené lidství. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z 22. kapitoly knihy Genesis vyslechněte příběh o obětování Izáka, jak je zaznamenaný ve verších 9. až 18.:

*Když přišli na místo, o němž mu Bůh pověděl, vybudoval tam Abraham oltář, narovnal dříví, svázal svého syna Izáka do ko-
zelce...*

PÍSEŇ č. 248 Ježíše se nespustím

KÁZÁNÍ

Text kázání je zapsaný v Epištole Římanům, v 8. kapitole, od druhé části 31. verše do verše 39.:

*Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? On neušetřil svého vlastního
Syna, ale za nás za všechny jej vydal...*

Milí bratři a sestry, změna letopočtu nás většinou uvádí do sentimentální nálady. Silvestr ani Nový rok nejsou dny zcela typickými a hranice mezi nimi nás zneklidňuje. Její překročení nás totiž konfrontuje se skutečností, že čas odkrajuje kusy našeho života. Po každém Silvestru z něj zbude o trochu zřetelnější skelet. A to nás deptá. Novoroční vážnost není jen důsledkem kocoviny tělesné, ale i duševní. Uvažujeme o tom, kolik změn letopočtu nás ještě čeká. Přeji bychom si, aby se před námi vynořovaly stále další. Ale apoštolovi je jasné, že tomu tak nebude. Zná Bibli a ví, že „počet našich let je sedmdesát roků, jsme-li při síle, tak osmdesát“. Lidský život je časově omezený. To je dáno jeho biologickými předpoklady. Ale může se mu dostat toho, co ekonomika nazývá „přidanou hodnotou“. Něčeho, co do něj vstoupí zvnějšku, co je darem od toho, který je **s námi**. Pavel se onoho Dárce neostýchá pojmenovat a říci, že je to **Bůh**. Jediný pravý Bůh, který **neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal**. Jeho oběť je onou „přidanou hodnotou“, která lidskému životu dává jiné než pouze biologické parametry.

Spása není neustálým natahováním života v čase. Silvestr za Silvestrem, Nový rok za Novým rokem, uzdravení za uzdravením... Spásné doteky lze samozřejmě cítit i v čase. V plnosti je však spása přijetím konečného do svazku s nekonečným. Právě to se děje tam, kde se člověk přiznává ke Kristu, kde svůj život ve víře sjednocuje s tím

jeho. Svých sedmdesát nebo osmdesát let s jeho životem z věčnosti vyrůstajícím a do věčnosti ústícím. Někdy máme za to, že ve víře jde o nauku. Ale ve víře jde na prvním místě o vztah. O vrůstání do toho, **který zemřel a byl vzkříšen**. Kdo nedospěje k tomuto pochopení, ten stále trpí stihomamem, že je mu Bůh nepřítelem. Pavlovi je Bůh v životě naopak klíčovým spojencem. Toto přesvědčení je základní jistotou jeho bytí: Bůh se mnou ve svém Synu umírá a já s ním spojen vírou povstávám! **Soužení, úzkost, pronásledování, hlad, bída, nebezpečí ani meč** mně nejsou důvodem ke ztrátě víry. I tyto polohy, v nichž člověk nemá zalíbení, k životu patří. Ježíš je zbavil jejich definitivnosti a otevřel za nimi prostor věčného.

Pavel je ochoten přijímat nepříjemné věci, protože jich Bůh **neušetřil ani svého vlastního Syna**. Opravdová láska nesleduje své pohodlí a své výhody. Sleduje v první řadě Boží vůli – tedy to, co je objektivně dobré. To je patrné třeba v příběhu o obětování Izáka. Abraham svého syna miluje, a přesto je ochoten ho obětovat, když jej k tomu Hospodin vybídne. Nakonec tak učinit nemusí. Svého vlastního Syna však Bůh neušetří. Ježíšovo ukřižování přitom není nějaká kratochvilná či cynická Boží hra. Ježíšova oběť má smysl. Je položena **za nás**. Co jsme měli nést my, to na sebe bere on. Ne proto, že musí, ale protože ho s jeho Otcem spojuje týž Duch. A on chce jednat v souladu s jeho vůlí. Protože Bůh **neušetřil svého Syna**, jsou v bezpečí všichni, kteří se svého záchrance vírou drží. Veškeré žaloby na ně podané padají pod stůl. Ne, že by je měl člověk zlehčovat. Je namístě zpytovat svědomí, a kde je to možné, tam zjednávat nápravu. Ale není třeba se hroutit a propadat zoufalství. Od **Kristovy lásky** nás nikdo a nic neodloučí. To je křesťanova jistota. To je nejvzácnější květ víry, kterým se můžeme těšit.

I když jsme **denně vydáváni na smrt**, i když jsme **jako ovce určené na porážku**, i když umíráme a býváme poraženi, nakonec **slavně vítězíme**. Bolest a utrpení patří k tomuto času. Sláva budoucího však bídu přítomného nesrovnatelně přesahuje. A ještě něco je nám v těch ničivých procesech obrovským povzbuzením: „Jsme spaseni v naději.“ To znamená, že o své záchraně jako křesťané víme. Tato naděje je nám pevným bodem, kterého se můžeme uchopit. Lanem, jehož jeden konec je v nebi a druhý v našich rukách. Křesťanská existence je

ze své podstaty existencí riskantní. Následuje-li křesťan svého Pána, pak je v tomto světě, který od Boha odpadl, cizorodým elementem. Jestliže zde byl Ježíš ukřižován, nemůže v něm mít jeho následovník na růžích ustláno. Křesťanův úděl je totožný s Ježíšovým. Nejen však v rozměru jeho lidského, nýbrž i božského bytí. Apokalyptik Jan vidí všechny ty pro Krista **vydané na smrt** skryté pod Božím oltářem. A v úplně poslední fázi jeho vize jsou oděni v bílém rouchu a shromážděni kolem Božího trůnu. Ve svém Synu nám Bůh dává úplně **všecko**.

Žádné vidění nemůže být experimentálně ověřeno. Nelze ho potvrdit nějakou nezvratnou zkouškou. Mohou ho podepřít pouze reference a osobní zkušenost. Reference biblických svědků, ale i našich současníků, kteří si uvědomují, že je **Kristova láska** drží, kde by bez ní dávno padli. Když se člověk na tuto lásku spolehne, učiní tu zkušenost i on sám: V Kristově moci **slavně vítězím! Ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná jiná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu mne nedokáže odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, mém Pánu**. Křesťan na sobě nese i v pekle pečeť svého Pána. Viditelnou částí této pečeti je křest. Kdo je pokřtěn a vděčně odpovídá na Kristovu lásku, ten si může být jist, že obstojí i v těch nejsvícelnějších situacích. I v nebytí, do něhož nás stahuje smrt. Boží láska, která nás pro Kristovu oběť obestírá, nás odtud vtahuje do nového bytí. To je jistota, která rozptyluje naše chmury, když se všechny naše ostatní jistoty hroutí.

Líbilo by se nám, kdyby nás Pán Bůh před vším nepříjemným ochránil. Ano, chrání nás. Daniela vyvedl ze lví jámy, před Pavlem a Sílou otevřel brány vězení. Ale **svého vlastního Syna neušetřil!** Jestliže se k němu hlásíme, musíme počítat i s touto alternativou. Z každého dne, v němž se nám daří dobře, je namístě se radovat. Za každý takový den se sluší poděkovat. Ale apoštol vzpomíná i na dny, v nichž byl bičován a kamenován, kdy hladověl a žíznil. Křesťanská existence má i tuto povahu. Na prahu nového roku je dobré si to uvědomit. Křesťanský život není životem prominenta, ale Kristova následovníka. Jednou se v roce, do něhož vstoupíme, Silvestra nedočkáme. Bude to znamenat odloučení od světa i od lidí. I od těch velmi blízkých, které máme velmi rádi. Ale nebude to znamenat odloučení od

Boží lásky. **Kristus Ježíš, který je na pravici Boží, se za nás přimlouvá.** A Bůh ho vyslýchá. Drží nás v silovém poli svého milování. A to znamená, že ačkoli naše tělo hyne, náš život se nepropadá do nicoty. Je vtahován do věčnosti! Vstupovat do nového roku s tímto vědomím nás činí realisty, a přesto nám nebere, ale naopak dává, životní optimismus. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, mnoho jsme toho v životě pokazili. Mrzí nás to. Zvláště nás mrzí ty věci, které už nedokážeme napravit. Díky tobě nás naše viny neochromují. Ty sis nás zamiloval a přimlouváš se za nás. Milostivý Syn u spravedlivého Otce. Mocí tvé lásky vítězíme nade vším, co nás hubí a ničí. Amen

PÍSEŇ č. 253 Můj klenote ze všech nejkrásnější

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, ty jsi neušetřil svého vlastního Syna. Postavil jsi ho tam, kde jsme měli stát my. A on roli obětního beránka, který umírá za život světa, přijal. Nechal se odsoudit, ponížit a nesestoupil z kříže. Ukázal nám tak, jak vypadá zralé lidství. Nedělá nám problém pochopit, že Ježíšovo počínání je požehnané. Dělá nám problém najít v sobě sílu k jeho následování. Prosíme, dávej nám ji. Spočívá ve tvém Duchu. Ať se nás tento Duch zmocní a vítězí nad tím naším, který před křížem uhýbá a schovává se. Prosíme za lidi, které svírá soužení, trápí nemoc, tíží samota, deprimuje pohled kupředu. Prosíme i za ty, kterým schází alespoň kousek docela obyčejného lidského štěstí. Ať ti, za něž prosíme, naleznou, co by je pozvedlo, vzpružilo a potěšilo. A my ať jsme v tomto nalézání pomoci alespoň svým nejbližším. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Stále nosíme na sobě znamení Ježíšovy smrti, aby i život Ježíšův byl na nás zjeven. Vždyť my, pokud žijeme, jsme pro Ježíše stále vydáváni na smrt, aby byl na našem smrtelném těle zjeven i Ježíšův život. A proto neklesáme na mysli: i když navenek hyneme, vnitřně se den ze dne obnovujeme. Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné. (2K 4,10-11 . 16-18)

POŽEHNÁNÍ

*Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost
Ducha svatého se všemi vámi. Amen*

PÍSEŇ č. 572 Tvůj, Pane, jsem

FÍKOVNÍK

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Ve své spravedlnosti nám odpovídáš činy budícími bázeň, Bože, naše spáso, naděje všech končin země i zámořských dalek, jenž jsi upevnil svou mocí hory, opásán bohatýrskou silou, jenž konejšíš hukot moří, hukot jejich vlnobití i vřavu národů. Z tvých znamení jímá bázeň obyvatele všech končin, tam, kde jitro nastává i kde se snáší večer, všechno naplňuješ plesem. (Ž 65,6-9) Amen

PÍSEŇ č. 660 Buď Bohu všechna chvála

MODLITBA

Bože náš, Otče, přicházíme sem, abychom slyšeli tvé Slovo. Ty jsi dárce života. Pečuješ o život každého z nás. Děkujeme za naše blízké, za rodiny, za společenství, které jsme směli a smíme prožívat. Děkujeme za věci, ze kterých se smíme společně radovat. Za krásu stvoření, za zeleň přírody, za dar hudby, za humor. Tolik jsi toho člověku daroval. Jsme tady, protože si uvědomujeme, že to není samo sebou. Není to samo sebou, že jsi stvořil člověka i svět, ve kterém smíme žít. Není samozřejmostí, že k člověku mluvíš. Chceme ti naslouchat, protože jen tvé Slovo dodává našemu životu opravdovou radost, opravdový smysl. Jen díky tvému Slovu můžeme směřovat k dobrému cíli, k plnému společenství v tvém království. Díky Kristově vzkříšení víme, že ani smrt nám v tom nezabrání.

Sami neumíme najít cestu. Bez tvé milosti jsou všechny cesty slepé. Prosíme, obrať kroky, které činíme špatným směrem. Otvírej dveře svého království. Prosíme, dej nám už teď a tady aspoň trochu ochutnat, jaké to v tvém království je. Prosíme, buď při nás při těchto

bohoslužbách svou láskou. Buď při nás svým Duchem, ať cítíme jistotu, že díky Kristovu kříži a vzkříšení patříme tobě. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Micheáše, z kapitoly 4., od 1. do 8. verše:

I stane se v posledních dnech, že se hora Hospodinova domu bude tyčit...

PÍSEŇ č. 673 Dej odvahu včas slyšet

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, poslyšte z Evangelia podle Marka, z 11. kapitoly, od 12. do 24. verše:

Když vyšli druhého dne z Betanie, dostal (Ježíš) hlad. Spatřil z dálky fíkovník...

Příběh o prokletém fíkovníku stojí v Markově evangeliu bez velkého vysvětlování. A provokuje. Vypadá to, že se nevinný strom stal obětí Ježíšova nepochopitelného hněvu. Učedníci to vidí. Nic neříkají. Tušíme však, že to má (bude mít) ještě jiný význam.

Epizoda s fíkovníkem má důležitou souvislost: odehrála se při Ježíšově cestě do Jeruzaléma. Ježíš vyšel z Betanie a už z dálky viděl, jak se na svaté hoře třpytí zlatem jeruzalémský chrám. Zářivý, nádherný, přitažlivý. Svou krásou zve, aby poutník přišel blíže a okusil z duchovních plodů, kterých je v takovém zářivém chrámu zajisté dostatek. Ježíš s učedníky přicházejí blíže. Vstupují do chrámového nádvoří. A co tam nalézají? Nalézají prodavače a kupující, nalézají směnárníky a prodavače holubů. Nacházejí chamtivost, nacházejí snahu nepřijít o dobré bydlo i snahu vydělat. Je tohle ovoce, které má chrám nést?

Velekněží a zákoníci by určitě věděli, co Ježíšovi odpovědět. Třeba: „Co se divíš, Ježíši? Doba je těžká. Žijeme pod nadvládou Římanů, nemáme svobodu. Musíme se starat, abychom přežili. Musíme se také finančně zaopatřit. V takovou těžkou dobu po nás přece nemůžeš chtít, abychom nesli nějaké další ovoce. Není ta správná sezóna.“ Není čas fíků.

Scéna s fíkovníkem bez plodů se nabízí, abychom ji chápali jako prorocký obraz. Je znamením o tom, jaké zklamání Ježíšovi připraví jeruzalémský chrám. Zdálky krásný a lákavý, uvnitř bez skutečných plodů.

Ježíš jako by opět odmítl pochopit, že přišel v nevhodnou dobu. Že do chrámu přišel mimo sezónu. Odmítá to pochopit a v hněvu převrací stoly směnárníků a prodavačů holubů. Vyhání prodavače i kupující. A nedovoluje nikomu, aby s čímkoli procházel nádvořím.

Na našich kostelech je už z dálky poznat, že jsou to kostely. Jsou to pěkné stavby. Příběh o fíkovníku a jeruzalémském chrámu nás vede k otázce, jestli ty naše kostely nesou ovoce. Co by v nich Ježíš našel? Pokud by našel jen prázdný rituál, uspokojování osobních ambicí a zájmů, nebo pouhou starost, jak zvládnout nesnadnou ekonomickou situaci, byl by tím rozzloben.

V takovém případě by se také jistě našly výmluvy: Doba je zlá, musíme být realisty, musíme se starat. Otázka dobrého hospodaření je na pořadu dne. Ale nejen to. Jsou tu i jiná úskalí. Zvěst evangelia se těžko prosazuje vůči nadvládě konzumu. Vlídna slova odpuštění se těžko prosazují proti barevným reklamním klipům, které na nás útočí ve snaze určovat náš životní styl. Dnešní doba není jednoduchá. Je rychlá, nepřehledná. Sotva stačíme držet krok, natož abychom jako křesťané vystoupili do popředí na nějaké viditelné místo a ve srozumitelné podobě nabídli světu radost, kterou Kristus založil svým životem, smrtí a vzkříšením. Hledáme, jak se přiblížit dnešku, společnosti; hledáme, jak nést to správné ovoce. Vymýšlíme, co dělat, co podniknout, jak získat pozornost okolního světa. Hledáme, jak naplnit naše kostelní lavice.

Ale zatímco my vymýšlíme, jak náš kostel naplnit, Ježíš lidi z chrámu vyhání. Ano, vyhání lidi z kostela! Vždyť by přece mohl mít radost, kolik jich tam na chrámovém nádvoří je. Mohlo by ho těšit, jak

je tam krásně živo i jak prosperuje chrámová pokladnice. Ale on převrací stoly a vyhání prodavače i kupující.

Co je tím ovocem, které Ježíš v chrámu nenalézá? Množství lidí, rušný provoz a ekonomická prosperita to zřejmě není. Ježíš chce to, co zaslíbil prorok Izajáš: „Můj dům bude zván domem modlitby pro všechny národy!“ V jeruzalémském chrámu, ale i ve všech kostelech Ježíš hledá prostor pro modlitbu. Modlitba je to, o co v kostele jde. Podle Ježíše tam nic jiného být nemusí.

Modlitba asi není tím největším lákadlem, které by lidi do kostela táhlo. Kdybychom je zvali slovy „Přijďte k nám do kostela, můžete se tam modlit“, asi by jich mnoho nepřišlo. Reklamní trháč by to nebyl. Přesto právě na modlitbě Ježíšovi nejvíce záleží. Právě jí chce dát v chrámu prostor. Neváhá dokonce ty, kteří jí brání, z chrámu vyhnat. Chce odsud odstranit vše, co nedovoluje, aby se chrám stal domem modlitby pro všechny národy.

Plyne z toho něco i pro naše kostely? Ježíšova přísnost, se kterou z chrámu vyhání všechny prodavače i kupující, je provokující, téměř rušivá, nepříjemná. Ježíš nedovoluje ani to, aby někdo procházel nádvořím s nádobou. Proč? Snad tím chce zdůraznit, že chrám nemá být místem, kam člověk něco přináší, s něčím přichází nebo snad pouze prochází. Chrám má být místem, kam člověk přináší sám sebe. Své tělo, svou mysl, svůj rozum, pocity, strach, radost i únavu. O to právě v modlitbě jde. Předstoupit před Hospodina, otevřít mu sebe sama. Setkat se s ním v rozhovoru, setkat se s ním ve společném prožívání veselí i starostí. Zpřístupnit mu všechno, co máme na srdci. A poslouchat, jaké slovo on promluví do našeho života. K tomu má kostel sloužit.

To jeruzalémský chrám dost dobře neumožňoval. Nejdřív jste se museli dostat (prodrat) dovnitř, v davu lidí nakoupit obětní zvířata, mince s císařovým obrazem bylo třeba vyměnit za čistou chrámovou měnu... V tom shonu, co člověk všechno musí, aby splnil povinnosti návštěvníka chrámu, mnoho prostoru pro setkání s Bohem nebylo.

Co dělat, aby v našem kostele tento prostor byl? Co dělat, aby náš kostel nesl ovoce? Co dělat, aby byl domem modlitby pro všechny lidi? Snazším dílem tohoto úkolu je vyčlenit pro modlitbu čas. To také děláme při bohoslužbách. Společně se modlíme, k modlitbám se připojujeme svým „amen“.

Těžším dílem úkolu je ovšem zařídit, aby se náš kostel stal domem modlitby opravdu pro všechny lidi. Možná bychom si měli nejdřív říct, jestli to opravdu chceme, aby náš kostel byl otevřen všem. Nebo je nám dobře tak, jak jsme? A když opravdu chceme, co pro to děláme? To je na přemýšlení. Každopádně, když chceme někoho pozvat do kostela, narážíme nezdědku na věci, které mu brání. S těmi pracně bojujeme. Třeba s tím, že se mnoho lidí do kostela ostýchá vůbec přijít. To samo o sobě je nám výzvou, abychom využívali nejruznějších způsobů, jak upozornit naše okolí na to, že tu náš kostel je a že je možné do něj vstoupit. Že je tu i pro ty, kteří nechtějí hned veřejně připojit své „amen“ za společné modlitby, kteří třeba zatím nechtějí svými hlasy podpořit náš zpěv, nechtějí sedat v kostelních lavicích každou neděli. I pro takové by v našem kostele měl být prostor, aby se jim domem modlitby mohl stát. Je naším úkolem a pověřením, aby se i takoví lidé cítili v našem kostele dobře a svobodně. Prostor pro modlitbu, který by jim byl přístupný, tak třeba pomalu a nenápadně poroste.

O modlitbě a prostoru pro modlitbu jsme dosud mluvili jako o „ovoci“, které má náš kostel přinášet. Zatím jsme však vynechali jednu zásadní věc, která vychází najevo, když pokračujeme ve čtení příběhu: Druhý den ráno, když šli učedníci s Ježíšem kolem, byl ten fíkovník uschlý od kořenů. Podobnost mezi fíkovníkem a chrámem tu jde ještě o krok dále. Ukazuje se, že modlitba, která Ježíšovi v jeruzalémském chrámu chyběla, je nejen ovocem, ale i kořenem a zdrojem síly, bez kterého každý strom usychá. Jen v setkání s Bohem, v otevření se vůči jeho slovu milosti můžeme získat sílu pro to, co děláme. Když se pak někdy nedaří, nesnáze a bolesti se hrnou na člověka, že už se sám neudrží na nohou, může být modlitba to jediné, co zbývá. A co zůstává jako to nejdůležitější. Nejsou to naše snahy a plány, co drží každého z nás i celou církev při životě. Je to pouze Boží milost a láska, kterou v modlitbě smíme přijímat.

Ježíš líčí sílu modlitby zvláštním obrazem: „Amen, pravím vám, že kdo řekne této hoře: ‚Zdvihni se a vrhni do moře‘ – a nebude pochybovat, ale bude věřit, že se stane, co říká, bude to mít.“ Tak velká je síla modlitby. I s horou prý dokáže pohnout.

Proč asi Ježíš vybral takový obraz? Proč bychom měli sílu modlitby používat zrovna na přesun horniny? Když Ježíš s učedníky vede tento rozhovor, stojí před nimi jedna konkrétní hora: Jeruzalém a v jeho prostředku chrám. Podle Micheášova proroctví se mají právě tam shromáždit všechny národy, které se připojí k Boží cestě. Tam se mají setkat s Hospodinem. Síla modlitby je taková, že to, čemu chrám sloužil, tedy setkávání s Hospodinem, že to už nemusí probíhat výlučně v Jeruzalémě, v tomto chrámu, na této svaté hoře. Může k němu dojít kdekoli na světě, na zemi i na moři, uprostřed kteréhokoli národa. Kdekoli se člověk k Bohu v modlitbě obrátí. Jakékoli místo na světě se může stát místem setkání s Bohem. Proto se místem modlitby mohou stát i ty naše kostely. Díky Kristu a jeho milosti. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, chceme, aby ty naše kostely sloužily. Aby tu byly a aby nebyly prázdné, zbytečné. Ty víš, že mnoho lidí na světě hledá odpovědi na otázky svého života. Veď je do kostelů, veď je do společenství církve, kde lidské hledání a naslouchání není marné, ale díky tvé milosti se stává nalézáním. Prosíme, postrkuj i nás, ať sami také hledáme. A dávej se nám nalézt. Amen

PÍSEŇ č. 420 Slunce pravdy, milosti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, Otče náš, děkujeme za to ohromné zaslíbení, že naše modlitby slyšíš. Že má smysl k tobě volat, otevřít se ti a čekat odpověď.

Prosíme za trpící. Za nemocné, opuštěné. Za ty, kteří se trápí pro někoho druhého. Takové lidi najdeme i blízko kolem sebe. Možná mezi ně patříme. A cítíme, že to není lidská síla, která by uměla rozveselit a uzdravit. Prosíme, zasahuj ty svou mocí.

Prosíme za ty, kteří k tobě nevolají. Prosíme za svět, který si myslí, že tě nepotřebuje. Že si vystačí s vlastními silami, s vlastní prosperitou. Ty jsi dárce života. Buď milostivý. Dej se světu nalézt jako jeho skutečný Pán. Nenech žít lidi v temnotě.

Tvůj Syn, Ježíš Kristus, vstal z mrtvých, aby temnota pominula. Aby zachránil všechny lidi ze strachu a beznaděje. Prosíme tě za církev, aby na jejím životě bylo poznat, že se nemusí bát. Že se nemusí bát smrti, nemusí se strachovat o svou existenci, protože ty sám jsi jejím ochráncem a nacházíš cestu z každé situace.

Prosíme, ať křesťané umí o téhle naději svědčit. Ať umí vpustit tvé světlo do svého života, nechat je zasvitit všude tam, kde jsou, kde pracují. Aby svět poznal, že díky vzkříšení Ježíše Krista smí žít s novou perspektivou, smysluplně a naplno. Společně se pak modlíme slovy, která nás naučil náš Pán, Ježíš Kristus: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nejste již cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině. Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu; v něm jste i vy společně budování v duchovní příbytek Boží. (Ef 2,19–22)

POŽEHNÁNÍ

Sám Bůh pokoje necht' vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní.
Amen

PÍSEŇ č. 378 Bože, jenž jsi v nebesích

UŽ NENÍ POZDĚ

Velký pátek

VSTUPNÍ SLOVA

Budeš-li nepravosti vyhledávati, Hospodine, Pane, kdo obstojí? Ale u tebe jest odpuštění, aby tím bázeň před tebou vzbuzena byla. Čekej, Izraeli, na Hospodina, neboť u Hospodina jest milosrdenství a mocné u něho vykoupení. (Ž 130,3.4.7) Amen

PÍSEŇ č. 130 Můj Pane, z hlubin volám

MODLITBA

Náš Pane, smíme naslouchat zvěsti o záchraně, přestože sami na takovou pomoc nemáme. Smíme slyšet o odpuštění, přestože naše srdce je plné tvrdosti. Smíme slyšet o darované spravedlnosti, i když se svou lhostejností, bezohledností a prospěchářstvím podílíme na nespravedlnosti. Smíme slyšet pozvání k vysvobození, přestože nám nasadila pouta přizpůsobivost, odevzdanost a vina.

Tvůj Syn, Ježíš Kristus, přišel a prolomil pouta našeho otroctví. Jeho dílo je zdrojem naděje pro nás bezmocné. On vstupuje do našeho života jako pravda, která vysvobozuje z moci přetvářky a lži. On otevírá cestu dál.

Vyznáváme, že cestě tvého Syna cele nerozumíme, přehlízíme ji a míváme se s ní. Dokážeme jít sebestě vlastní cestou a často se ještě zaštitit jménem našeho Spasitele. Ukaž nám a dej zaslechnout, že platí tvé činy milosti – tvé rozhodnutí, jež jsi zjevil v Ježíšově kříži.

Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První biblické čtení je z Evangelia podle Matouše. Nejprve z kapitoly 21., verše 33. až 42., pak z kapitoly 27., verše 39. až 43.:

Poslyšte jiné podobenství: Jeden hospodář vysadil vinici...

PÍSEŇ č. 323 Ó země, hled', tvá spása (1–4)

KÁZÁNÍ

Základem kázání je oddíl z Proroctví Izajáše, z kapitoly 53., prvních 6 veršů:

*Kdo uvěří naší zprávě? Nad kým se zjeví paže Hospodinova?
Vyrostl před ním jako proutek, jako oddenek z vyprahlé země...*

Už je pozdě. Už nic nespraviš a nevyřešíš. Milé sestry a bratři, jedna z nejnepokojivějších zkušeností je totálně se minout s druhým člověkem. Minout se s tím, co mi mohl dát – čím mohl zbohatit či napravit můj život. Minout se s tím, co v něm doopravdy je. Mohl mi dát něco ze své moudrosti, životních zápasů, lásky, jenže já si ho zaškatulkoval mezi nezajímavé typy, nebo rovnou podivíny. Neumožnil jsem, abychom se jeden druhému otevřeli a skutečně se potkali. Pak, po letech, se od někoho dalšího dozvíte, co vlastně ten dotyčný uměl, znal, prožil – a čím mohl inspirovat váš život. Ale už je pozdě. Už nic nespraviš a nevyřešíš. Zbývá jen hluboké znepokojení z toho, jak snadno k tomu míjení došlo.

A teď si představte, že tuhle zkušenost uděláte s Bohem. Mohl nám dát cosi podstatného – ale my kolem něj přešli jako slepí, hluší, či pyšně odmítaví... Kde a jak se může stát, že se mineme s Bohem? Podle prorocké písně, kterou jsme slyšeli od Izajáše, se s Hospodinem, Bohem Izraele, mineme tehdy, když se mineme s jeho **služebníkem**. Služebník Hospodinův, to je svědek Boží blízkosti. Na něj naložil Hospodin úkol, aby zjevil svému lidu, co je opravdu Boží vůle: jakých slov se držet, v co doufat, co odmítnout. Kudy cesta vede a kudy nevede. Uprostřed Božího lidu zaznívá jasné slovo: potkat Hospodina, to znamená potkat se s jeho služebníkem. S tím, kterého on sám vyvolil, vybral, na nějž ukázal jako na toho pravého svědka své věci v tomhle světě.

Ale my ho nevzali vážně, vyznává prorok. Odmítli jsme ho. Z většiny narážek z prorokovy písně vyplývá, že Boží lid se právě s tím vyvoleným svědkem tragicky minul: *Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář...* Prohlašovali jsme o něm: Koukejte na tu trosku! To je nechutné, jak si bere do úst Boží slovo. Co si myslí, co po nás chce? Co to má za nápady?

Zůstal pro nás nesrozumitelným podivínem – podivínem, kterého nemá cenu brát vážně. *Neměl krásu, vzhled ani důstojnost, byl tak opovržený, že jsme si ho nevážili.* Muž bolesti, pohrdaný, odmítaný. Dokud k nám mluvil, vůbec jsme ho nebrali vážně. Ani ve snu nás nenapadlo, že by na něm mohlo být něco "božího". Totálně jsme ho zazdili – a ignorovali. Neměl úspěch, všichni se mu smáli, kdokoli si mohl beztestně dovolit vtipky a urážky na jeho účet...

Uzavřeno a potvrzeno: Ošklivili jsme si ho... Od jeho příběhu jsme se znechuceně odvraceli. Tohle že by mělo mít něco společného s Bohem? Až dodatečně jsme poznali, že nám mohl něco dát. Že byl poslán, aby sdělil Boží vůli. Ale už je pozdě. Už nic nespravíš a nevyřešíš. Minuli jsme se s ním. A hloubka průšvihů tohoto míjení je v tom, že ten přehlížený byl – **služebník Hospodinův**.

Zkušenost, kterou tu prorocká píseň o služebníkovi Hospodinově vyslovuje, odráží zkušenost, kterou udělal Boží lid s proroky. Z hloubi babylonského zajetí se ohlížejí nazpátek a vyznávají: Ano, Hospodin nám posílal své věrné služebníky – dokud byl ještě čas. Eliáše, Amosa, Micheáše, a hlavně Jeremiáše. Ale my na ně zvyška kašlali. Mohli nám pomoci k nápravě, ke změně, otvírali šance na záchranu – ale my zesměšňovali a shazovali váhu jejich poselství. A teď, teď už je pozdě. Už nic nespravíš a nevyřešíš.

Když se takhle s někým mineme, nemůžeme to sami napravit. Platí ono: Už je pozdě, už nic nespravíš a nevyřešíš. *Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou.*

Ale ještě je tu služebník Hospodinův! Prorokova píseň o trpícím služebníkovi vede Boží lid k **šokujícímu poznání**: to, čím si věrný Hospodinův služebník sám prošel, to, jak se postavil ke svému poslání, ke své službě – v tom všem je ještě něco navíc. Nejen, že věrně sloužil; říkal, co měl říkat, vykonal, co měl vykonat, mluvil, co měl, a mlčel,

kdy měl... Ale on ještě k tomu navíc ten průšvih našeho míjení vzal na sebe. Průšvih toho, že jsme ho zlehčovali, odmítali ho, prohlašovali za podivína, který se skutečným životem nemá nic společného... Ten odmítaný služebník, ten podivín, vzal na sebe i břímě našeho odmítání a průšvih toho míjení.

My jsme ho s pohrdáním odmítli, my jsme se s jeho pravdou minuli a skončili ve lži, my jsme se nenávratně vydali vstříc záhubě – ale on to vzal na sebe: *Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal. Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech.*

Tu službu, ze které nezběhl, ten jeho zápas, v němž vytrval, trpělivost a tichost beránka, vedeného na porážku – to smíme **my, co jsme se s ním minuli**, přijmout jako zástupnost za sebe a pro sebe. Vzal na sebe i to, co nemusel a co mu nepatřilo, protože to patřilo nám: důsledky naší zbloudilosti. Tak on sám – a jen on sám – překonal propastnost toho našeho míjení.

Prorok zvaný Druhý Izajáš staví tu píseň o služebníkovi, který to vzal všechno na sebe, do souvislosti s možností **vyjít** na svobodu z babylonského **zajetí**. Kdysi při velikonočním exodu z egyptského otroctví obětovali v izraelských domácnostech beránka bez vady. A ta oběť znamená: pro své milosrdenství nás Hospodin nechává vyjít z otroctví do svobody, z beznaděje k naději, z klece na cestu, která má smysluplný cíl. Zcela nezaslouženě. Oběť beránka ujišťuje: Naši „nehodnost“ účastnit se této božské poutě záchrany vzal na sebe beránek.

Ted' se má zajatý Izrael vydat na pout' srovnatelných rozměrů, alespoň duchovně: na cestu z babylonského zajetí do ztraceného domova v zaslíbené zemi. A čím oběť to umožnila? Kdo dosvědčuje, že my nehodní a Bohu odcizení jsme toho hodni? Už ne beránek, ale služebník Hospodinův. Služba služebníka, který zůstal věrný a vzal nevěru svého lidu na sebe – to je ono znamení milosti, jež otevírá cestu záchrany. *Všichni my jako ovce zbloudili jsme, jeden každý na cestu svou obrátili jsme se, a Hospodin uvalil na něj nepravosti všech nás.*

Prorok to vše říká jako ten, který ke zbloudilému lidu patří: **my** jsme se s Hospodinovou vůlí minuli, **my** jsme zbloudili, ale dostáváme novou šanci. Nestojí proti svým posluchačům jako jediný spravedlivý, ale sám solidárně bere na sebe to, v čem jeho lid jede.

Takhle zní Hospodinovo slovo. Znamená to, že i sám Hospodin na sebe bere tíhu onoho míjení? Na každý pád úděl bitého služebníka dosvědčuje: Hospodin už **nestojí proti** svému nevěrnému lidu. Náš Bůh netouží po trestech, ale chce projevit své slitování. A vy smíte počítat s tím, že životodárnost jeho slitování převáží i nad nárokem spravedlivě trestat ty, kdo se provinili. Neponechá jednou provždy v bludu a pomýlení ty, kdo se s ním a jeho věrným služebníkem minuli.

Zkušenost takového míjení, míjení s nejhlubšími Božími záměry, jež zjevuje služebník Hospodinův, patří hluboce k Velkému pátku. Vyústění Ježíšova příběhu jako by ho v očích lidí okolo definitivně zařadilo mezi totální **podiviny**. Možná někoho zaujal, ale tenhle krach nakonec jasně ukázal – **nemá nám co dát**. Takhle to prožívají učedníci ve své rozprchlosti a zcela jasné je to těm, kdo přihlížejí Ježíšovu konci. Hle, podivín, který se prohlašoval za toho, kdo bytostně souzní s Božími záměry. Spolehl se na Boha, ať ho vysvobodí, stojí-li o něj. Koukejte, jak končí! Není to definitivní znamení, že nám nemá co dát? Je král izraelský – ať nyní sestoupí s kříže a uvěříme v něho! Ale Ježíš nesešoupil. Není to definitivní potvrzení, že nemá cenu se o něj zajímat – natožpak se jeho poselství otevírat?

Ale po celou dobu, co evangelista vypráví o Ježíšově utrpení a ukřižování, mu zní v uchu Izajášova píseň o trpícím služebníku. Proto Ježíši, který na kříži dokonává uprostřed hlubokého neporozumění a pohrdání, můžeme rozumět tak, že on raněn byl – pro NAŠI svévoli. Trestání snášel pro NÁŠ pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. Jako trpící služebník dosvědčuje nám křížovaný Ježíš: Hospodin už **nestojí PROTI** svému nevěrnému lidu. Náš Bůh netouží po trestech, ale potřebuje projevit své slitování. A smíme počítat s tím, že životodárnost jeho slitování převáží i nad nárokem spravedlivě trestat ty, kdo se provinili.

Zdá se to neuvěřitelné? Nepochybně, však taky celá prorocká píseň začíná otázkou: Kdo uvěří kázání našemu? Ale právě tak zní evangelium písně o trpícím služebníku. Ač je to k nevíře, nemusíme tu zůstat jako ti, kdo prošvihli to nejdůležitější, co jim Bůh chtěl sdělit. Nepatří nám osud těch, kdo se mohou leda děsit – či dojímat – propastností svého míjení... Nemusíme si pořád dokola opakovat „kdyby mi bývalo včas došlo, jak to je – kdybych se s ním aspoň na chvíli za-

stavil, poslechl si jeho zkušenosti, pootevřel se jeho svědectví...“ Evangelium se stává evangeliem právě v tom, že tu osudovost – to prokletí definitivního míjení – Hospodinův služebník prolomil. Překonal. Tím, že propastný průšvih toho míjení vzal v posledu na sebe. To je evangelium Velkého pátku, evangelium Ježíšova kříže, evangelium Ježíšova osamění a umírání.

Není pro vás pozdě. Nezůstává vám jako Kainovo znamení ono „Už je pozdě, už nic nespraviš a nevyřešíš“. Služebník to vzal na sebe. A my smíme vyjít na cestu novou – cestu perspektivní, jako ti, jimž bylo odpuštěno a dostali šanci. Amen

MODLITBA

Náš Pane, i my se s tebou, tvými záměry, úkoly i pozváním míjíme. Nerozumíme poselství tvých svědků. Vyprazdňujeme bohatství lidskosti i sílu záchrany, které nám nabízíš.

Ježíši Kriste, neumíme se přiznat k tvé cestě trpícího spravedlivého. Jsme daleko spíš podobni těm, kdo tě odmítli, kdo se nechali odradit tvou bezmocí – než těm, kdo tě následují a milují.

Ale svou věrnou službu jsi konal i pro nás. Bereš na sebe i bezvýchodnost našeho míjení, tíhu naší svévole, nevíry či předsudků. Tak odnímáš kalich trestu a nabízíš nám kalich Hospodinova slitování. A my smíme vyjít na cestu novou, cestu perspektivní – jako ti, jimž bylo odpuštěno. V této důvěře tě prosíme: Smiluj se nad námi. Amen

PÍSEŇ č. 327 Náš pastýř, věrný Boží Syn

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, ve tvém jménu předkládáme nebeskému Otci i tyto prosby: Prosíme, ať zvěst o tvém vykoupení zasahuje každou lidskou nesvobodu a spoutanost. Prosíme za pokoj a mír mezi národy. Prosíme za tvůj lid a jeho jednotu – v pravdě i solidaritě. Prosíme za mocné tohoto světa, za všechny, kdo jakkoli rozhodují o životě druhých. Prosí-

me za trpící, postižené, i za ty, kdo jim v jejich utrpení slouží. Prosíme za opuštěné, zapomenuté a přehlížené. Prosíme za vězněné, pronásledované, odsouzené. Prosíme za chudé. Prosíme za ty, které tíží jejich vina a svědomí. Prosíme za ty, kdo ztratili někoho blízkého, za ty, které zaskočila smrt. Svatý Bože, smiluj se a vyslyš naše prosby – pro Ježíše Krista, který s tebou a Duchem svatým vládne navěky. Společně tě prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

My silní jsme povinni snášet slabosti slabých a nemít zalíbení sami v sobě. Každý z nás ať vychází vstříc bližnímu, aby to bylo k dobrému společného růstu. Vždyť Kristus neměl zalíbení sám v sobě, nýbrž podle slov Písma: „Urážky těch, kdo tě tupí, padly na mne.“ Všecko, co je tam psáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali naději. Bůh trpělivosti a povzbuzení ať vám dá, abyste jedni i druzí stejně smýšleli po příkladu Ježíše Krista, a tak svorně jedněmi ústy slavili Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista. (Ř 15,1–6)

POŽEHNÁNÍ

Bůh pak naděje naplňujž vás všelikou radostí a pokojem u víře, tak abyste se rozhojnili v naději skrze moc Ducha svatého.
Amen

PÍSEŇ č. 324 Pane, ty jsi hoden chvály (4)

V DOMĚ MÉHO OTCE

po Velikonocích

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

*Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zvítězil svou pravicí, svou svatou paží! Hospodin dal poznat svoji spásu, zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost, na své milosrdenství se rozpomenul, na svou věrnost domu Izraele. Spatřily všechny dálavy země spásu našeho Boha. (Ž 89,1–3)
Haleluja!*

PÍSEŇ č. 98 Zpívejte Pánu nové písně

MODLITBA

Hospodine, náš Bože a Pane, děkujeme ti za to, že jsme směli slyšet a přijmout poselství Velikonoc. Připomíná nám je každá neděle. Vždy znovu žasneme nad tvou láskou, ve které se skláníš k nám, kteří jsme tě už tolikrát zklamali. Slitoval ses nad námi, když jsme se pro svůj hřích dostali do slepé uličky pomíjivosti a smrti. Ve své dobrotě nás zveš, abychom se chytili toho, co jsi pro nás učinil v oběti a vzkříšení svého Syna. Dovoluješ nám, abychom si přivlastnili tvé odpuštění. V Pánu Ježíši Kristu před námi otvíráš cestu nového a dobrého života. Ve své neskonalé lásce pozvedáš naši mysl i naše srdce, abychom ani tváří v tvář nejhoršímu zlu neztráceli naději, pevně se chytili ruky, kterou nám podáváš, důvěřovali ti a dali se tebou vést k pravému a věčnému životu. Ve mnoha věcech jsme bázlivi a ustrašení. Na pomíjivých záležitostech nám často záleží víc než na tom, co dáváš ty a co trvá na věky. Prosíme, otvírej naše oči, probouzej naši mysl, pozvedni naše srdce, abychom od tebe, z tvého Slova dokázali brát moudrost i sílu pro každý další den. Necht' k upevnění naší věrnosti slouží i toto shromáždění: nám samým a skrze nás i našim blízkým a všem kolem nás. Tobě čest i sláva navěky.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je zapsáno v Žalmu 83., od verše 1. do 3. a pak od 21. do 28.:

*Jak je Bůh dobrý k Izraeli, k těm, kteří jsou čistého srdce!
Avšak moje nohy málem odbočily, moje kroky téměř sešly
z cesty...*

PÍSEŇ č. 255 Útěcho duše mé

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangelii podle Jana, v kapitole 14., v prvních šesti verších:

Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věříte v Boha, věřte i ve mne. V domě mého Otce je mnoho příbytků...

Vrcholem oddílu je nepochybně Ježíšův výrok „Já jsem ta cesta, pravda i život“. Tato slova mají hluboký smysl už sama o sobě. Ale když přihlídneme k souvislosti, v jaké je Pán Ježíš říká, vidíme, že jejich obsah je ještě hlubší, než se na první poslech zdá. Jsou součástí rozhovoru, který vede Ježíš s učedníky krátce před svou smrtí. Když spolu sedí u večeře, řekne: „Amen, pravím vás, jeden z vás mne zradí.“ Po chvíli se pak z učednického kruhu vytratí Jidáš. O něco později Ježíš naznačí, co ho čeká a že to bude pro něho velice těžké, tím spíše, že na to bude sám. A když ho Petr začne ujišťovat, že on ho nikdy neopustí a že za něho třeba položí i svůj život, tak mu Pán řekne: „Amen, pravím tobě, než kohout zakokrhá, třikrát mne zapřeš.“ Jak velice tím museli být všichni sklíčení, deprimováni a přirozeně i ustrašení.

A právě do tohoto jejich rozpoložení zazní Ježíšovo: *Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí. Věříte v Boha, i ve mne věřte!* Tak jako věříte v Boha, věřte i ve mne, protože Bůh a já patříme k sobě. (Já a Otec přece jedno jsme.) To platí i teď, kdy mě čeká nejtěžší část mé pozemské cesty, kdy by se mohlo zdát, že jsem prohrál. Neprohrál jsem, nao-

pak. Právě tím, co mám před sebou, naplním poslání, které jsem přijal od svého Otce. Proto se nebojte! I když mne jeden z vás zradil, i když mne vy ostatní opustíte, i když ty, Petře, budeš muset prožít hořkou chvíli svého zapření – nebojte se a věřte ve mne. Spolehněte se, že přivedu vše k dobrému cíli. Tím cílem je dům mého Otce. *V tom domě je mnoho příbytků. A já jdu, abych vám připravil místo.* Jinými slovy: to vše se týká i vás. Tak jako jsem to všechno tady na světě činil kvůli vám (a ostatním lidem), právě tak tomu bude i v poslední etapě mé cesty, až vstanu z mrtvých a vrátím se k Otci. Já tam připravím místo i pro vás.

To *abych vám připravil místo* se netýká jenom tak říkajíc jejich „ubytování“, ale samotného jejich vstupu do Otcova domu. Aby tam mohli vejít. Proto jdu cestou utrpení a kříže, proto na ní (pod tíhou zla, k němuž patří i vaše hříchy) klesnu až do hrobu. Proto budu vzkříšen a proto vstoupím k Otci, že vám tím připravím místo. To všechno bude pro vás, abyste tam mohli vejít i vy.

V těchto slovech přirozeně není obsažen všechn smysl a obsah Kristova kříže a jeho vzkříšení. Věříme, že Kristovým zmrtvýchvstáním je s konečnou platností přemožen hřích, smrt a všechno zlo, ve všech oblastech lidského života. Se všemi důsledky. Tady Kristus poukazuje jenom na jednu stránku tohoto dění, na jeden důsledek svého zmrtvýchvstání. Důsledek, který se týká bezprostředně nás lidí, našeho údělu, naší osobní budoucnosti. K tomu zde Ježíš říká jasné slovo.

Je správné, že jsme v mluvení o těchto věcech zdrženliví, že svou fantazii držíme na uzdě. Cokoli se týká nebe a Božího království, je nad naše chápání. Pamatujeme si větu „Čeho oko nevidalo a ucho neslychalo, to připravil Bůh těm, kteří ho milují“. (1K 2,9) Však také Pán Ježíš ani tady nepodává popis, neříká, co a jak. Mluví o tom, na co naše lidská slova nestačí, ale činí to tak, abychom mu rozuměli. I tady mluví „jako v podoběnství“. Ale tak jako z jiných podoběnství, i odtud můžeme pro sebe uslyšet dobré, povzbudivé slovo.

Povzbudí už jen to, jakého obrazu tu Pán Ježíš užívá. Mluví o nebi jako o domu svého Otce. Neříká palác, zámek nebo hrad, ale *dům*. Dům, příbytek, domov, tedy něco, co nám není cizí, co známe, co je nám nejen dobře srozumitelné, ale i blízké a milé.

Vzápětí řekne, že v tomto Otcově domě je *mnoho příbytků*, mnoho místa. Svatý Bůh nechce mít nebe sám pro sebe a pro svého jednorozného Syna, ale i pro člověka. Chce tam mít lidi. Nechce mít svůj nebeský dům prázdný. Chce, abychom v něm měli své místo i my. Kvůli tomu on, Syn Boží, přišel na svět. A to má na mysli i teď. Vrací se k Otci, aby nám tam připravil místo, aby tam mohl mít i nás lidi, svými učedníky počínaje.

Ale nejprve se musí ještě něco stát. To Ježíš říká v další větě. „A potom *opět přijdu* a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já.“ Tím, že se Ježíš vrací k Otci, jeho příběh nekončí. Bude mít pokračování. A to pokračování bude opět tady na zemi. Tak jako nyní odcházím, tak se opět vrátím. Ježíš tu naznačuje a slibuje svůj „druhý příchod“. To byla a dosud je jedna z hlavních jistot, kterou církev už od počátku žila a žije. Pán přijde, aby vyslovil nade vším své poslední slovo, slovo soudu i spásy. Ale považme, jak tu o tom Ježíš mluví: Přijdu a vezmu si vás k sobě. Přijdu pro vás, vyzvednu si vás.

Jakým povzbuzením je tento jeho osobní tón. Když člověk na tyto „poslední“ věci pomyslí, bývá naplněn bázní, ne-li úzkostí. Cesta tam, kde to neznáte, kde jste nebyli, odkud se nikdo nevrátil. Navíc samotné setkání s Bohem jako Pánem a Soudcem všeho! Ani tady na světě není snadné jít někam, kde jsme nikdy nebyli. Někam, kde to neznáte a kde nikoho nemáte. Jaký je to rozdíl, když víte, že tam na vás někdo čeká nebo vám dokonce přijde naproti a ujme se vás. Někdo, koho znáte a komu důvěřujete. Právě tak to tady Ježíš řekne: Nebojte se, do domu mého Otce nepůjdete sami, já se pro vás vrátím a vezmu vás s sebou, já vás tam doprovodím, budete pod mou záštitou a ochranou.

Osobní ráz těchto slov je i v tom, jak Ježíš tuto budoucnost charakterizuje: Vezmu vás k sobě, *abyste byli, kde jsem já*. To hlavní pro vás, milí učedníci, je, že budeme opět spolu. To je nejdůležitější charakteristika „nebe“ či Božího království, jak tu budoucnost nazýváme. Nebe je místo, kde bude s námi ten, který nikdy pro nás nechtěl nic jiného než samo dobro a který pro to vynaložil doslova všechno. Takovým výhledem posiluje Ježíš své učedníky (i všechny své následovníky), aby mohli zvládnout, co mají před sebou teď, a aby se o to moh-

li opřít i tvář v tvář budoucnosti poslední. V tomto smyslu jim řekne: *A cestu, kam jdu, znáte.*

Učedník Tomáš na to zareaguje otázkou: *Pane, nevíme, kam jdeš, jak bychom mohli znát cestu?* Jak je nám ten Tomáš blízký. Mluví nám ze srdce. To jsme přece my, to jsou naše otázky, naše pochybnosti. Ty, Pane, říkáš, že to známe, že jsi nám to už pověděl. Že jsme to slyšeli, že to přece známe z Bible. Ale jak bychom to mohli opravdu znát? A jak bychom se na to dokázali spolehnout? Jak bychom tomu mohli věřit, vždyť je tolik věcí, které vzbuzují pochybnosti. A také bychom chtěli znát, jak to všechno přesně bude. Kolik takových otázek a pochybností se nám často honí hlavou. Ano, víra je krásná věc, ale přece jen bychom chtěli mít něco v ruce.

Pán Ježíš nepokárá Tomáše za jeho nechápavost (tak jako za ni nekárá ani nás), ale místo toho mu podává pomocnou ruku. Činí to tak, že soustředí jeho pozornost na to nejdůležitější: *Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.* To je to hlavní (a vlastně jediné), co vy lidé potřebujete vědět.

Milý Tomáši, milý člověče, pohleď na mne. Všecko je obsaženo ve mně. Neumíš si to představit. Nedokážeš tomu naplno věřit. Děláš si starosti. Ano, já vím, je to nad možnosti tvého a vůbec lidského chápání. Chtěl bys důkaz. A tak místo toho, abys přesvědčoval svůj rozum, raději pohleď a soustřeď se na mne. Dívej se na mne, na člověka Ježíše z Nazareta. Vzpomeň na to, co všechno o mně víš, čemu ses ode mne naučil, co jsi ode mne přijal. A toho se drž! Já jsem a zůstávám i pro tebe cesta, pravda a život. A to jak v průběhu tvé pozemské životní pouti, tak i v jejím závěru, ve chvíli poslední a nejkritičtější, i v tom, co bude následovat za hranicí tvého pozemského bytí. Dívej se na mne a spatříš vše, co potřebuješ. Spatříš, jaká *cesta* je dobrá, po jaké cestě máš jít. Dívej se na mne a poznáš *pravdu*: o Bohu, i o sobě, o tom, co je správné a dobré. Dívej se mne a poznáš *život*, k jakému vás vedu a jaký na tě čeká v domě mého Otce. Dívej se na mne, netrap se svými otázkami a pochybnostmi, ale důvěřuj mi a drž se mne. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že nám vycházíš vstříc. Chtěli bychom se na tebe ve všem spolehnout. Naplň nás svým pokojem, který je nad lidské pomyšlení. Amen

PÍSEŇ č. 648 Kristus je má síla

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ve tvém jménu předstupujeme i teď před tvého i našeho nebeského Otce. Věříme, že se nás ujímáš i s našimi starostmi a že uvádíš naše modlitby před jeho tvář a přimlouváš se za nás.

Dnes prosíme zejména za lidi, kterým už nezbyvá mnoho života. Dej jim zaslechnout dobrou zprávu o tom, že poslední budoucnost nepatří smrti a hrobu, že poslední slovo máš ty, který jsi také to vše podstoupil, ale nad smrtí zvítězil. Dej, ať při odchodu z tohoto světa nejsou ponecháni sami sobě, ale mají někoho, kdo je s nimi, kdo je drží za ruku, od koho uslyší povzbuzení a slova naděje.

Prosíme za všechny, kdo mají odvahu takto sloužit druhým, prosíme za diakonii, charitu, hospice i podobné služby. Prosíme za všechna zařízení pro nemocné, zejména za ta, kde jsou lidé dlouho upoutáni na lůžko. Prosíme za všechny, kdo tímto nebo podobným způsobem slouží; dávej jim nejen ochotu a dobrou vůli, ale také trpělivost a moudrost, aby vše konali správně, ohleduplně a s pochopením.

Myslíme i na ty, kteří vstoupili do takovéto služby, ale neodhadli své síly a nezvládli to. Ukaž jim jiné možnosti. Myslíme i na takové, kteří i v jiných oblastech života zasévali dobro, ale dočkali se zklamání a sklízeli nepochopení nebo dokonce nepřátelství. Posiluj je, aby nezahořkli. A provázej i všechny ty, kterým se tato práce daří. Všichni tě, náš Pane, potřebujeme, tvoji pomoc, tvoji sílu, tvého Duha, tvé vedení.

Prosíme, ve své dobrotě a trpělivosti vyslyš i tuto naši společnou modlitbu: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Odhod'te všechnu špatnost, každou lest, přetvářku, závist, jakékoli pomlouvání a jako nyní zrozená nemluvnátka mějte touhu jen po nefalšovaném duchovním mléku, Božího slova žádostivi buďte, abyste jím rostli ke spasení. Vždyť jste okusili, že Pán je dobrý. (1Pt 2,1–3)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 679 Uč nás na cestě pravé

PŘIJDE DUCH PRAVDY

svatodušní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost Pána Ježíše Krista buď s vámi! (F 4,23)

Jak dobré je vzdávat Hospodinu chválu, tvému jménu, Nejvyšší, pět žalmy, hlásat zrána tvoje milosrdenství a v noci tvou věrnost. Ti, kdo v domě Hospodinově jsou zasazeni, kdo rostou v nádvoří našeho Boha, ještě v šedinách ponesou plody, zůstanou statní a svěží, aby hlásali, že Hospodin je přímý, skála má, a podlosti v něm není. (Ž 92,2n.14nn) Amen

PÍSEŇ č. 92,1-5 Jak dobré slavit Pána

MODLITBA

Hospodine, náš Bože, děkujeme, že nám dáváš svého Ducha a tak projevuješ svou lásku k nám a ke všem lidem. Obnovuješ církve i všechno stvoření, a my to můžeme dosvědčovat. Radujeme se z toho, že nám to opět připomínáš svým Slovem a že nám to dáváš i dnes prožívat. Oslavujeme za to tvé jméno se vším tvým lidem po celém světě. Odpusť, že vždycky nevidíme velké duchovní bohatství, kterým nás zahrnuješ, a že jím nedokážeme sloužit druhým lidem ve svém okolí. Propadáme malověrnosti a ztrácíme naději pro tvé dílo. Prosíme, odpusť nám naše kolísání a upevňuj naši víru. Prosíme tě, požehnej zvěstovanému Slovu, které nám dáváš slyšet. Syť a posiluj nás, abychom byli živou církví uprostřed tohoto světa. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Dnešní starozákonní čtení je zapsáno ve 4. knize Mojžíšově, v 11. kapitole, ve verších 16.–17. a 24.–25.:

*Hospodin Mojžišovi odpověděl: „Shromáždí mi sedmdesát mužů
z izraelských starších...”*

PÍSEŇ č. 380 Ó Hospodine, přioděj (1–4)

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Evangelii podle Jana, v kapitole 16., ve verších 13. a 14.:

*Jakmile přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy,
neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší.
A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť vám bude
zvěstovat, co přijme ode mne.*

Pán Ježíš tu už s námi není tak, jako byl s učedníky před ukřižováním, ani tak, jak se jim zjevoval po svém vzkříšení. Nemůžeme ho už na vlastní oči vidět, ani tupeného, ani oslaveného. Je přítomen neviditelně, tedy zcela jinak: v Duchu svatém, kterého nám dává. Připomínáme si to o letničních svátcích. Slyšíme o tom z Písma svatého na mnoha místech. Stále znovu *přichází Duch pravdy, který nás uvádí do veškeré pravdy*. Bez něho bychom tápali. Byli bychom odkázáni jen na své vlastní dohady o Ježíšovi anebo na nejisté vzpomínky jeho současníků. Neurčitě bychom se rozpomínali na to, co jsme kdy slyšeli anebo co slyšeli druzí, a mnohdy by to byly jen polopravdy či vyslovené nepravdy. Už starokřesťanské písemnictví s nimi muselo svádět úporné zápasy. Ale Duch svatý nám odhaluje pravdu a uvádí nás do pravdy. Proto jsme na něm závislí a nemůžeme se bez něho obejít. Ale protože jej skutečně podle Ježíšova příslibu dostáváme, nemusíme být bezradní a tak docela nemoudří. Můžeme Ježíše pravdivě znát a poznávat.

Někteří lidé se snad domnívají, že se prostřednictvím Ducha svatého dovídáme nějaké jiné věci než od Krista, že přijímáme nějaké tajemné a nedostupné poznání. Myslí si, že nás Duch svatý přivádí do nějakých jiných, prý vyšších myšlenkových oblastí a že nás povyšuje na jakési zasvěcence nějakého jiného řádu. Někdo možná tvrdí, že nás Duch svatý vytrhuje z této hmotné pozemské skutečnosti a že nás pře-

náší do nějaké duchovní nebeské říše. Ne, tak to vůbec není. Ježíš řekl: Duch svatý *bude vám zvěstovat, co přijme ode mne*. Poselství Ducha svatého je pořád totéž, co říkal on. Duch svatý nám zpřítomňuje to, co Ježíš učil své učedníky a následovníky. *Tak oslavuje Ježíše*.

Něco nového se tu ovšem děje: slyšíme sice staré poselství, ale vždy v nové podobě a vždycky jako slovo pro současnost. V tom smyslu to není pouhé opakování, a už vůbec to není opakování bezduché. Všichni, které Duch svatý vede, hovoří už svými vlastními slovy. Vykládají evangelium novým, právě srozumitelným způsobem.

Všimněme si, jak se vyjadřuje křesťanské malířství. Od 19. století pozorujeme, jak se umělci snaží biblické postavy zpodobňovat co možná ve starobylém oblečení, a malují tak samozřejmě i Ježíše. Všichni mají splývavý oděv, opánky a plnovous. Jako by ti výtvarníci chtěli něco starodávného konzervovat. Naproti tomu malíři předchozích dob - třeba v 16. století - znázorňovali biblické osobnosti jako své současníky. Když před časem namaloval Miroslav Rada pro dětský zpěvníček Ježíše na kříži v dnešním vězeňském mundúru, připadalo to některým lidem jako něco nepatřičného. Jenže pravdu měl on. A naopak se zmýlili vydavatelé Nového zákona, když jej doprovodili fotografiemi s archeologickými nálezy. Vždyť evangelium nás nepřenáší do minulosti, ale naopak tu dávnou minulost uvádí do naší přítomnosti. Druhý Vatikánský koncil před lety přinesl italský výraz „aggiornamento“ (adžornamento) s tím, že křesťanské zvěstování má být „à jour“ (á žúr), tedy dnešní, aktuální. A právě Duch svatý působí, že to tak opravdu také je.

Trochu záhadná nám možná připadají slova, že nám Duch svatý *oznámi, co má přijít*. Zřejmě tu jde o budoucnost Boží, o konečné vítězství Kristovo. O to, že bude odsouzeno všechno zlé a že Bůh nastolí věk spravedlnosti, lásky a míru. To, co má přijít, je totiž měřítkem. Dnes velmi často slyšíme o věcech, které nejsou správné, které být nemají, které si Bůh nepřeje, které odmítá a které nakonec na jeho soudu neobstojí. To neutěšené přítomné dění by nás mohlo třeba zviklat. Obvyklé, průměrné, tedy mizerné a prolhané bychom mohli ještě nakonec pokládat za normální. Ale právě z takové malověrnosti nás Duch svatý vyvádí a místo toho nám připomíná, co platí u Boha, tedy to, co

má naději, co má dobré vyhlídky a co Bůh s konečnou platností prosadí.

Možná si Ducha svatého spojujeme hlavně s náboženskými prožitky. Ve Čtvrté knize Mojžíšově je sice také vyličen jeden takový zážitek. Sedmdesát izraelských starších tam prorokuje, mluví tedy v jakémisi vytržení. Ale hlavně se tam mluví o rozdělení práce či úkolů. O to tam jde na prvním místě. Mojžíš, který vede izraelský lid z Egypta do zaslíbené země, už sám na všechno nestačí. Tak mu Pán Bůh přislíbí: *Sestoupím, budu s tebou a odeberu z ducha, který je na tobě, a vložím jej na ně. Ponesou pak břímě lidu s tebou, neponeseš je už sám.* Pán Bůh nám tedy dává nejenom úchvatný a krásný pocit, že nás vnitřně obživuje, ale zároveň nás povolává a zmocňuje k nějakému určitému dílu. A nikdo přitom není nositelem Ducha sám, ale jsou tu ještě jiní a další povolání.

Bible nezná žádné zasloužilé členy, jako to mívají spolky. Osobnosti, které mají hlavní slovo. Někdy se možná něco podobného objevuje i v církvi. Pán Bůh však duchovní dary a úkoly rozděluje mezi více lidí. Nikdo není ten jediný povoláný. I jiní nesou břímě lidu s sebou. Kazatelé i ostatní pracovníci by si to měli dobře pamatovat. Spolupráci druhých možná není vždycky vidět. Kolik lidí však významně spolupracuje tím, že se za druhé a za dílo Kristovo modlí.

O vylití Ducha svatého v *den letnic* podle Skutků apoštolských jsme jistě mnohokrát slyšeli a četli. Jinde v Písmu svatém se o něm nehovoří tak názorně a barvitě. Ale vždycky a všude se myslí totéž: Vzkříšený a oslavený Pán se vrátil k Otci a nyní se podivuhodně zmocňuje lidských srdcí, lidských úst a také lidských rukou. A tak jej mohou učedníci a následovníci vyznávat a mluvit o něm před druhými, třeba neznámými lidmi. Pán jim dává nejenom hluboký prožitek, ale také sílu k práci v církvi a ve světě. Samozřejmě ho tedy dosvědčují nejenom slovy, ale také činy: skutky lásky a pomoci těm, kdo ji potřebují.

A přitom dovede lidem vnuknout ta pravá slova a vést je k těm pravým skutkům a v pravý okamžik. Srozumitelná slova a výmluvné skutky. Apoštol Pavel chce být Židovi Židem a Řekovi Řekem, a tak mu jedni i druzí mohou rozumět. Díky působení Ducha svatého může

uvěřit právě tak rolník jako dělník, úředník jako vědec, a hlásané slovo strhuje lidi mladé i staré. Ovšemže nemocní, postižení a staří uvažují trochu jinak než lidé zdraví, plní síly a mládí. Jinak přemýšlejí hladoví a jinak sytí, jinak chudí a jinak bohatí. A také jinak naslouchají svobodní a jinak uvěznění. Duch svatý umožňuje svědkům, aby vstoupili do světa těch, ke kterým hovoří, a naučili se jejich řeči. Stále znovu se děje tentýž zázrak: *církev nitřně roste.... a vzrůstá počtem, protože Duch svatý ji posiluje. Duch svatý ji uvádí do veškeré pravdy a oslavuje Krista.* Amen

MODLITBA

Přijď, Duchu svatý, probouzej nás k pravému životu a čiň z nás Kristovy následovníky. Buď naším světlem, abychom i my svítili svým bližním. Posiluj ty, které jsi povolal ke svému dílu. Povzbuzuj sklíčené, napomínej domýšlivé a sjednocuj nesvorné. Rozněcuj lásku, dávej moudrost a uč spravedlnosti. Amen

PÍSEŇ č. 362 Nuž všichni z srdce pravého (1–8)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, do tvých rukou svěřujeme všechnu církev v naší zemi a na celém světě. Ochraňuj její pracovníky a všechny údy.

Prosíme za svou zemi a za všechny národy světa. Toužíme po spravedlnosti a míru. Prosíme tě za státníky. Dej, aby usilovali o dobro pro všechny lidi. Odevzdáváme ti nemocné a postižené, opuštěné a přehlížené.

Myslíme na lidi staré i mladé, na rodiny, na učitele a vychovatele. Dávej moudrost těm, kdo mají vést druhé.

Prosíme tě za úrodu v tomto roce a za chléb pro všechny lidi. Svěřujeme ti celé stvoření.

Přijmi také naše společné volání: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

V konání dobra neumdlévejme. Neochabneme-li, budeme sklízet v ustanovený čas. (Ga 6,9)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 638 Díky za toto krásné ráno (5-6)

ŽIVOT JE MOŽNÉ HRÁT I PROHRÁT

VSTUPNÍ SLOVA

*Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost
Ducha svatého se všemi vámi.*

*Vězte, že Hospodin je Bůh. On nás učinil, a ne my sami sebe,
jsme jeho lid, ovce, které pase. (Ž 100,3) Amen*

PÍSEŇ č. 214 Z celého srdce svého

MODLITBA

*Přistupme směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství
a našli milost a pomoc v pravý čas. (Žd 4,16)*

Pane Bože, ty jsi věčný, stálý a neproměnný – neproměnný ve svém bytí, ve své moci, ve svém milosrdenství. Vše ostatní je nestálé, nejisté a proměnlivé. Svou velkou nepevnost pocítujeme a vyznáváme i my. Jsme nejenom smrtelní, ale máme nestálé srdce a jsme nedůslední ve svých rozhodnutích.

Právě proto se obracíme k tobě a prosíme tě: Nauč nás spoléhat nikoli na sebe, ale na tebe, opírat se o tebe a z tebe čerpat sílu a jistotu. Zpevňuj laskavě naše kroky i naši vůli a pomáhej nám svým svatým Duchem odstraňovat to, co je v nás slabé a vrtkavé. Nauč nás pak žít v jednotě s Kristem a jeho Slovem. To at' nám dává jistotu, že se nestaneme obětí své vlastní nepevnosti a nestálosti. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Ze Skutků apoštolských, 5. kapitoly vyslechněte 1. až 11. verš:

*Také nějaký muž, jménem Ananiáš, a jeho manželka Safira
prodali svůj pozemek...*

KÁZÁNÍ

Při dnešním kázání budeme vycházet z Ježíšových slov, která jsou zapsána v Matoušově evangeliu, v 6. kapitole, ve 2. verši:

Když prokazuješ dobrodiní, nechtěj budit pozornost, jako činí pokrytci v synagógách a na ulicích, aby došli slávy od lidí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu.

Většina dospělých lidí má nějaké zaměstnání. Některá zaměstnání téměř unikají naší pozornosti. Například práce pekařů v pekárnách, topičů v kotelnách nebo výzkumníků v laboratořích. A jsou naopak lidé, kteří mají povolání bijící do očí – politici, dopravní policisté, televizní hlasatelé... A což teprve herci! Ti se přímo živí tím, že se ukazují. Patří to k popisu jejich práce, že vystupují před lidmi.

Každý člověk v skrytu duše touží po tom, aby nebyl přehlížen a aby ho druzí vnímali. A je dost těch, kdo se tomu snaží všelijak napomoci. Bývá tomu tak zejména u mladých lidí, kteří se rádi zviditelňují nápadnými projevy, oblečením, účesem. Ale i mnozí dospělí dělají mnoho pro to, aby na sebe upoutali pozornost a udělali dojem.

Touha nebýt přehlížen se však může zvrhnout a přerůst v nebezpečný exhibicionismus, chorobné uspokojení z obdivu. Snahu upozornit na sebe najdeme už v bibli. Davidův syn – krásný princ Absolón – se nespokojoval s tím, že věnoval marnivou pozornost svým bohatým vlasům, které si po stříhání dával dokonce vážit (2Sa 14,26), ale navíc si zjednal padesát mužů, kteří běhali před jeho vozem, a jako vypočítavý politik postával ráno před královským palácem a snažil se získat popularitu u lidí, kteří tam přicházeli (15,1nn). To už rozhodně nebylo běžné jednání, ale ješitná snaha strhnout na sebe pozornost.

Po tomto obsáhlejším úvodu si chceme nejprve zdůraznit: Každý z nás dostává od Pána Boha svou životní roli, svou úlohu. Apoštol Pavel to vyjadřuje v Prvním listu Korintským přirovnáním, že jsme jako části těla – někdo je jako hlava, někdo jako ruka nebo noha, někdo jako ucho (12,13nn). Jde pak o to, abychom svoji životní roli hráli po-

ctivě a upřímně, bez přetvářky. Život před Bohem nelze hrát jako divadlo se škraboškou nebo líčidlem na obličej. Zejména pak není správné tvářit se lepší, než opravdu jsme, a snažit se tak získat Boží i lidské uznání. To by byl pochybný náboženský exhibicionismus, kdy člověk staví na odiv svou zbožnost nebo své mravní kvality, poněvadž mu to přináší uspokojení.

Právě s tím se setkával Ježíš u židovských farizeů a zákoníků. V mnoha ohledech to byli vzorní lidé, kterým leželo na srdci, aby byly dodržovány Boží zákony (bohužel častokrát jim unikala jejich podstata – Mt 5,21nn). Horlivě se modlili, přísně dodržovali půsty a dávali almužny. Přesto je však Ježíš označoval za pokrytce. Proč? Právě pro jejich snahu, aby byli vidět. Jako herci, kteří ke svému uspokojení potřebují publikum. Snažili se vypadat jako lidé opravdoví a obětaví. A dělali to co nejnápadněji. Na šatech nosili nápadně dlouhé třásně z bílých a modrých nití, které měly naznačovat úctu k Božím příkázáním (Mt 23,5). Na čelo si připevňovali pouzdra s biblickými citáty (tak zvaná fylakteria). Hleděli, aby je doba modliteb zastihla buď v synagoze nebo na nárožích, kde je bylo vidět (Mt 6,5). A když dávali almužny, dělali to co nejokatěji, aby si toho každý všiml.

Právě o tom posledním hovoří dnešní text. Četli jsme si jej v poměrně krotkém novodobém překladu, starý kralický překlad je však daleko ostřejší: *Když ty dáváš almužnu, netrub před sebou, jako pokrytci činí ve školách a na ryncích, aby chválení byli od lidí...* Skutečně jsou lidé, kteří když udělají něco dobrého, vytrubují to do světa a čekají, že si tak získají sympatie svého okolí. U farizeů a zákoníků to žel nebylo už jen vnější divadlo. Vyjádřeno slovy evangelisty Jana (která byla ovšem napsána v trochu jiné souvislosti): *zamilovali si lidskou slávu víc než slávu Boží* (J 12,43). To už nebyla skutečná zbožnost, tady už hrála hlavní roli nedobrá ctižádost.

Ctižádost nemusíme považovat za něco, co je samo o sobě zvrácené. Ctižádost, zdravě omezovaná pokorou a sebekritičností, může být potřebným motorem mnoha dobrých snah. Například když jde o studijní výsledky. Bez určité dávky ctižádosti by asi nedošlo k řadě významných objevů a ke vzniku mnoha velkých děl. Ctižádost se však stává skutečně nebezpečnou, ovládne-li lidské nitro do té míry, že člověk začne potřebovat ke svému uspokojení jako drogu obdiv bližních

i domnělé uznání od Boha. A právě s tím se Ježíš setkával u farizeů a zákoníků: se snahou působit za každou cenu charakterním dojmem. Takovéto falešné nasměrování života je však to nejhorší, co může člověka potkat. Je to, jako bychom nasedli do nepravého vlaku a nedokázali z něho vystoupit.

Před lidmi není těžké vzbudit dobrý dojem. Před lidmi si člověk může hrát na oddaného podřízeného, na starostlivého otce nebo syna, na nezištného obětavce nebo diskrétní důvěrníci, přitom však sledovat vlastní, nijak ušlechtilé cíle. Před Bohem to však není možné. Četli jsme v úvodní části bohoslužeb tragický příběh o Ananiášovi a Safíře, z něhož je vidět, že pokrytecká pobožná přetvářka před lidmi i Bohem se neprojevovala jen u židovských farizeů a zákoníků, ale byla žel i v prvním křesťanském sboru v Jeruzalémě. Sama víra nás před přetvářkou neochrání. A před pronikavým Božím pohledem nelze nic předstírat. Vždyť podle Písma *člověk se dívá na to, co je před očima, Hospodin však hledí na srdce* (1Sa 16,7).

Přejeme-li si tedy najít správný postoj k životu, usilujeme o všestrannou upřímnost – upřímnost k sobě samým, upřímnost k lidem i upřímnost k Bohu. Zdálo by se, že upřímnost k sobě samému je to nejmenší. Ve skutečnosti to však není maličkost. Člověk může až po dlouhé době přijít na to, že si po léta něco o sobě namlouval, že se sám v sobě mýlil, že nebyl sám k sobě upřímný. A stejně tak může zjistit, že se choval neupřímně k některým lidem nebo k Bohu.

Oblíbená evangelická spisovatelka Věra Vášová napsala působivou povídku „Služebnice neužitečná“ o ženě, která velkou část svého života až do úmoru sloužila potřebným bližním ve svém okolí. A teprve před smrtí sama sobě přiznala, že to všechno dělala, aby získala obdiv lidí i uznání u Boha. Ale to je přesně to, co provokovalo Ježíše na farizeích a co se mu může nelíbit i na nás. A tak si navykněme sami sobě přiznávat motivaci, proč to nebo ono činíme. Čím dříve dospějeme ke správné diagnóze, tím lépe. Takovéto rozpoznání je totiž důležité pro naši cestu k Bohu. (Právě to dobře vystihuje píseň „V pokoře srdce svého“, kterou jsme před kázáním zpívali.)

Někdy si představujeme, že se u člověka časem dostaví jakási zralost dospělého věku a moudrost stáří, kdy pozná, co je v životě malicherné a co podstatné, co je pravdivé a co je jen přetvářka. Bohužel to

tak však zdaleka vždycky nebývá. Hrál-li kdo během svého života nějaké divadélko, často není ochoten vzdát se své role a hraje ji až do konce. Proto má tak důležitou funkci soukromá modlitba nebo zpověď, které člověku napomáhají k hlubšímu poznání. Takovým spolehlivým „zповědním zrcadlem“ nám může být třeba Desatero (nebo jiné biblické oddíly s podobným zaměřením).

Důležitý je však i závěr dnešního textu. O lidech, kteří hrají takové neupřímné divadlo, Ježíš říká: *Amen pravím vám, už mají svoji odměnu*. Jinými slovy: jiná odměna už je nečeká, už si odměnu vybrali. Je to trochu jako s herci, o kterých byla řeč na začátku kázání. Zahrají-li dobře svoji roli, vytleskají je lidé na jeviště nebo před oponu třeba pětkrát za sebou. Ale to je právě jen ta momentální odměna, kterou si v té chvíli vybrali. Vynikající herec nebo hudebník si možná vyslouží i trvalejší uznání, ale i to má punc pomíjivosti. Vyloženě jepičí trvání však bude mít uznání těch, kdo se pokoušejí během svého života hrát, pro své bližní i pro Boha, onu neupřímnou roli, jak jsou obětaví, zbožní a mravně na úrovni. Uspokojení, které tímto způsobem získají, však nemá budoucnost, nemá zaslíbení. Podle Ježíšových slov taková *už mají svoji odměnu*, už si své vyčerpali a víc už nedostanou.

Z toho ovšem nemusíme vyvozovat, jako by touha po uznání a ocenění byla zcela zavrženíhodná. Když umělec odvede dobrý výkon, je aplaus na místě. Pochvala a uznání mají důležitou funkci také při výchově. Ocenění patří člověku též za poctivou a nezištnou práci. Však i Ježíš v podobenství o hřívnách opakuje, že pán věrné služebníky pochválí a odmění (Mt 25,21–23). A v kázání na hoře všem pokorným, tichým a milosrdným slibuje: *Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích* (Mt 5,12). V poslední biblické knize Zjevení Janovo je nám dokonce místo uvádajících věnců přislíben vítězný vavřínový věnec života (2,10).

Z toho všeho je patrné, že i když věřící člověk nebude urputně a ješitně usilovat o zjevné úspěchy a lidské uznání v tomto životě, že o nic nepřijde. Život v upřímném vztahu k lidem i Bohu je rozhodně víc a dočká se ocenění právě u Boha. Amen

MODLITBA

Milostivý Bože, pomáhej nám, abychom podle apoštolovy rady *nebyli marné chvály žádostivi*, ale žili před očima svých bližních i před tvým zrakem život bez přetvářky a v pravdě i ve víře ve tvá zaslíbení.

Amen

PÍSEŇ č. 504 Tak jaký jsem, ač nemám nic

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Milostivý Pane, pokorně tě prosíme za Kristovu církev uprostřed světa, aby se nesnažila lidem zalíbit hranou zbožností, ale skutečně žila v pokoře podle tvé vůle. Prosíme, chraň nás před všemi nespolehlivými hlasy kolem nás i v nás samotných, které nás odvádějí od biblického poselství a svádějí k povrchnímu chápání života. Prosíme za mladé lidi, kteří se potřebují správně orientovat. Stejně tak prosíme i za staré, aby byli schopni vidět sebe sama pravdivě, dovedli ti vyznávat svoji nedokonalost a vztahovat ruce po tvé pomoci. Dotýkej se laskavě svou mocí všech, kdo mají být rádci druhých – učitelů, kazatelů, politiků, a dávej jim moudrost. Konečně prosíme: Skláněj se do míst, kde vládne nejružnější tma – tma nevěry, tma pýchy, tma bídy, bolesti a zoufalství, i tma vzájemného nepřátelství, a vypuzuj ji svou mocí! A ještě připojujeme prosby modlitby, která nás provází od dětství: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Prisvojme si slova biblického poslání:

Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu – s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. (Ko 3,23)

POŽEHNÁNÍ

*Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi
rozjasní svoji tvář. Amen*

PÍSEŇ č. 679 Uč nás na cestě pravé

UVĚŘIT, VYZNAT A NÁSLEDOVAT

VSTUPNÍ SLOVA

Bud' s vámi milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce i od Ježíše Krista, Syna Otcova, v pravdě a lásce. (2J 1,3)

Hle, přibyték Boží uprostřed lidí... On sám, jejich Bůh, bude s nimi. (Zj 21,3) Amen

PÍSEŇ č. 161 Tebe, Bože, chválíme

MODLITBA

Máme v něho pevnou důvěru, že nás slyší, kdykoli o něco žádáme ve shodě s jeho vůlí. (1J 5,14)

Dobrotivý Bože, přišli jsme na toto místo, abychom tu načerpali občerstvení pro svou duši a posilu své víry. Víme, že k tobě můžeme přicházet i v jiné dny a v kteroukoli chvíli. Musíme však přiznat, že se nám to vždy nedaří. Odpusť nám laskavě, že naše modlitby ve všední dny jsou leckdy roztěkané, nesoustředěné, narušené starostmi a zájmy, které nemají nic společného s tebou. Častokrát si dokonce na tebe vzpomeneme pouze tehdy, když něco chceme nebo když všechno nejde tak, jak bychom si přáli. Pomáhej nám laskavě, ať si navykneme celý život opravdu prožívat s tebou, každodenně ti děkovat za všechno dobré, co se nám vydařilo a co jsme přijali přímo od tebe nebo prostřednictvím bližních, a zároveň se ptát, co je tvá svatá vůle a v čem bychom ti měli být věrnější. Prosíme, použij si k tomu i toto shromáždění. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Evangelia podle Jana, 20. kapitoly, vyslechněme 24. až 29. verš:

PÍSEŇ č. 645 Ačkoli podstatou rovný byl Bohu

KÁZÁNÍ

Jako doplněk k již přečtenému oddílu z 20. kapitoly Janova evangelia nám jako základ kázání poslouží ještě 16. verš z 11. kapitoly téhož evangelia:

Tomáš, jinak Didymos, řekl ostatním učedníkům: „Pojďme i my, ať zemřeme spolu s ním!“

V době, kdy Ježíš chodil s družinou apoštolů po Palestině, nevznikaly o jeho působení žádné písemné záznamy, žádné bezprostřední reportáže. Teprve když už Ježíš odešel k nebeskému Otci a vytvořila se raná církev, začali Kristovi vyznavači pocítovat potřebu zachytit jeho život a skutky písemně. A tak se zrodila evangelia. Pisatelům evangelií se však dalo to, co se děje i dnešním historikům nebo autorům historických románů, že totiž začali do svých spisů vnášet – mimoděk nebo úmyslně – kus své současnosti, současného myšlení a současných problémů, s nimi se setkávala církev. To můžeme sledovat také na evangelijním příběhu, který obvykle označujeme jako vyprávění „o nevěřícím Tomášovi“.

Stručně si jej připomeňme: Po Ježíšově ukřižování se jeho učedníci z opatrnosti několik týdnů střežili ukazovat na veřejnosti. V té době se jim dvakrát zjevil Pán, aby je ujistil, že žije. Poprvé s nimi nebyl apoštol Tomáš, a když mu ostatní o oné události vypravovali, prohlásil, že neuvěří, dokud neuvidí stopy po hřebecích na Ježíšových rukou a nedotkne se jich, stejně jako rány v boku. Při druhém setkání s učedníky Ježíš tu možnost sáhnout si na jeho rány Tomášovi poskytl a Tomáš vyznal: *Můj Pán a můj Bůh!*

Není pochyb, že v době, kdy evangelista Jan psal příběh o Tomášovi, existovali již lidé, kteří se sami s Ježíšem nesetkali a měli určité pochybnosti víry. A tak jim čtvrtý evangelista svým svědectvím jakoby nastavil zrcadlo, v němž mohli poznat sami sebe. A nepochybně

sebe sama v Tomášovi poznává také leckdo z nás. Věříme sice, ale naše víra není nijak zvlášť pevná.

Leckdy bychom pro svou víru přivítali přesvědčivé důkazy.

A to je první bod dnešního kázání. Pán Ježíš sice v tomto vyprávění říká *Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili* – chválí tedy ty, kdo nevyžadují pro svou víru důkazy, přesto však skeptickému Tomášovi vychází vstříc a poskytuje mu možnost získat pro víru důkaz. Vždyť pochybnosti a hledání důkazů patří k lidské povaze a nemusíme v nich vidět nic zlého. Mohou být důležité například v některých vědeckých oborech.

Hledání důkazů o Bohu a o jeho působení je ovšem něco zcela výjimečného. Vždyť Bůh se vymyká všemu, co známe. Už starozákonní Job říká: *Dokážeš vystihnout či obsáhnout dokonalost Všemohoucího?* (11,7) *On dělá věci veliké a nevyzpytatelné.* (9,10) Dokázat přesvědčivě Boha je samozřejmě nemožné, přesto se však věřící lidé snažili svou víru obhajovat i některými důkazy.

Už předkřesťanští filozofové (Aristoteles, Cicero) a později církevní otcové (Anselm z Canterbury, Tomáš Akvinský) celkem logicky tvrdili, že všechno na světě má svou příčinu a že Bůh je prapříčinou a iniciátorem všeho (kosmologický důkaz). Někteří myslitelé zas poukazují na to, že se nic neděje náhodou, ale že je to Bůh, který dává všemu v přírodě i v lidském životě účel, i když tento smysl objevujeme jen postupně (teleologický důkaz). Dále se pro Boží existenci a moudrost uvádí toto zdůvodnění: Ačkoli všude v našem pozemském světě vládne tvrdý, sobecký boj o místo, stravu a uplatnění, je člověku dána mimo jiné i schopnost jednat mravně, nezištně a obětavě (morální důkaz). Pro některé lidi je dalším důkazem Boží prozřetelnosti to, že Bůh už dlouhá staletí vzdor všem protivenstvím věrně zachovává izraelský lid, jemuž dal kdysi svá zaslíbení a z něhož povolal i vykupitele světa Ježíše Krista.

K tomu přidejme, jak toužebně hledáme někdy důkaz pro Boží lásku, že i uprostřed světa, kde jsou války, koncentráky, kde dochází k neštěstím a pohromám, existuje Bůh, a že je to Bůh milující. Takový důkaz bychom potřebovali a přivítali, když naše víra v Boží dobrotu dostává trhliny a je jako děravá loď. Za důkaz Boží lásky tu můžeme pokládat právě Kristovy probodené ruce, nohy a bok. Tohoto důkazu

se dostalo – dokonce hmatatelně – Tomášovi, když pochyboval, a tím vlastně posloužil také nám. Tak to vyjádřil církevní otec Aurelius Augustinu: „Pochyboval, abychom my pochybovat nemuseli.“

Když byla Tomášovi poskytnuta možnost setkat se takto bezprostředně s živým Kristem, reagoval na to vyznáním: *Můj Pán a můj Bůh*. Bylo to vlastně jedno z prvních vyznání víry čili kréd, podobně jako vyznání Petrovo nedaleko Cesareje Filipovy: *Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého* (Mt 16,16). O vyznání víry si povíme ve druhé části kázání. Janovo evangelium vzniklo v době, kdy už existovala rozvětvená církev a kdy již také křesťané hledali vhodný způsob, jak slovně vyjadřovat a vyznávat, v co věří. Potřebovali si to ujasnit sami pro sebe i pro své okolí.

My svou víru vyznáváme třeba před večerí Páně recitováním Apoštolského vyznání víry. To je poměrně složité i náročné na zapamatování. Původní vyznání bylo prosté. Tomáš vyznal svoji víru pouze několika slovy: *Pán můj a Bůh můj*. Obsáhlejší vyznání víry najdeme třeba v Epištole Filipským. (Před chvílí jsme to zpívali v písňovém přetlumočení.) Víru *Ježíš Kristus je Syn Boží* vyznávali příslušníci rané církve při křtu, jak to zachycují i evangelia, Skutky apoštolů nebo První list apoštola Pavla do Korintu. Křesťanskou víru vyjadřoval originálně také symbol ryby, který křesťané začali užívat jako svou rozpoznávací šifru v dobách pronásledování. Řecky se ryba řekne „ichthys“ a jednotlivá písmena tohoto slova byla chápána jako iniciály řeckých slov, která česky znamenají „Ježíš Kristus Syn Boží Spasitel“.

Tvrdívá se, že by dnešní církve potřebovaly nově formulovat své vyznání víry, a to tak, aby neznělo archaicky, i když by podstata zůstala samozřejmě tatáž. Formulace však není zas tak důležitá. Důležité je, aby se i dnes křesťané snažili víru vůbec vyznávat. A to se týká každého z nás. Jak vyznávám a vyznáváš svou víru? Optá-li se nás někdo, proč věříme a v čem spočívá naše víra, jsme schopni podat aspoň jednoduché vysvětlení? Dříve se s takovými situacemi setkávali např. mladí křesťané na vojně. Vyznávat víru není samozřejmě snadné, zvláště dostáváme-li se do styku s nepřátelsky zaujatými lidmi, podobajícími se Ježíšovým protivníkům, kteří od něho žádali důkazy, znamení z nebe (Mt 12,38n). Právě proto se však zúčastňujeme konfir-

mační přípravy nebo nedělních bohoslužeb, abychom nebyli duchovně negramotní a dovedli odůvodnit, proč věříme.

Tomáš však nepředstavuje pouze lidi, kteří by rádi získali pro svou víru důkazy a kteří dovedou svou víru vyznat, ale – a to je to třetí – i takové věřící, kteří chtějí Ježíše za všech podmínek následovat. Otázka následování byla živá v Ježíšově době a je aktuální dosud. Ježíš sám často vyzýval lidi k následování a oni se doslova vydávali za něj. Později mnoho věřících napodobovalo Spasitele asketickým odříkáním, sebezapíravou službou bližním, ale i záplavou modliteb a přehnanou chudobou. Vyskytli se dokonce precitlivělí jedinci, kteří úporným soustředěním na Kristovu muka vyvolali na svém těle krvavá stigmata, stopy Kristových ran. Tisíce mučedníků záměrně podstoupilo pro Krista také skutečné mučení a smrt, poněvadž ho chtěli napodobit i utrpením.

Patřil apoštol Tomáš mezi ně? Jednou se Ježíš rozhodl, že se vydá do Betanie k umírajícímu příteli Lazarovi, ale apoštolové ho od toho zrazovali, poněvadž nedlouho předtím chtěli odpůrci Ježíše kmenovat (J 11,8). A tu právě Tomáš projevil odvahu následovat Ježíše i za těchto okolností. Četli jsme o tom: *Tomáš, jinak Didymos (Dvojče), řekl ostatním učedníkům: „Pojďme i my, ať zemřeme spolu s ním.“* To vrhá na Tomáše příznivé světlo. I Petr ovšem při jiné příležitosti Ježíši sliboval: *I kdybych měl s tebou umřít, nezapřu tě* (Mk 14,31) – a víme, jak to dopadlo. V kritické chvíli dokonce všichni učedníci včetně Tomáše a Petra ztratili odvahu Ježíše následovat a rozutekli se jako vyplašené ovce. Toto momentální selhání však neznamená, že by Tomášovo nebo Petrovo rozhodnutí jít za Ježíšem ztratilo pro nás význam. O tak zvaném „nevěřícím“ Tomášovi se dozvídáme z pozdější církevní tradice, že prý našel mučednickou smrt nedaleko indického přístavu Madrasu, kde založil křesťanskou církev, která pod jménem „tomášenci“ existuje dodnes.

Následovat Ježíše v novodobých podmínkách je nesrovnatelně snadnější, než zachovat věrnost jeho výzvám v prvních stoletích. A přece dovedeme tak snadno selhat. Naše selhání ovšem mívá většínou zcela jiné příčiny, než tomu bylo u apoštolů. V našem případě to může být třeba jako s tím mladým mužem z evangelií. Měl velikou chuť vydat se Ježíšovou cestou, ale nakonec to neučinil, poněvadž

u něho převládla péče o materiální záležitosti (Mt 19,16nn). Tím jen potvrdil Ježíšovo konstatování *Nemůžete sloužit Bohu i majetku* (Mt 6,24). Hlásit se k Ježíši, k jeho učení a postojům je jistě krásné a povznášející, ale rozhodně to nebylo, není a nebude pohodlné a populární. S tím musíme počítat sami pro sebe, ale třeba i pro své děti. Upřímně jim přejeme, aby dobře uspěly v existenčním boji a aby se jim slušně dařilo i v čistě světském smyslu. Ale aby se vydaly cestou menšiny a vyznávaly Kristovo jméno a Kristovu „cestu“, to už možná v našich přáních tak významnou roli nehraje.

Tím jsme se však dost vzdálili dnešnímu výkladu o apoštolu Tomášovi. Zopakujme si proto na závěr hlavní myšlenky: Tomáš je typem lidí, kteří ve svém přirozeném skepticismu vyžadují i pro víru střízlivé důkazy. Tomáš je však též obrazem člověka, který se dá přesvědčit a dovede vyznat svou víru. Konečně pak Tomáš a ostatní apoštolové představují lidi, kteří se svou vírou nezůstali za zavřenými dveřmi, ale vykročili do světa, aby tam svou víru osvědčovali. V čem se jim podobáme a v čem za nimi pokulháváme? Amen

MODLITBA

Veliký Bože, odpusť nám, že si občas počínáme velice nedověrně a toužíme po důkazech, že opravdu jsi a že jsi skutečně dobrý, ačkoli bychom měli vědět, že přesahuješ vše, co známe. Prosíme, dej, ať v pokoře uznáme tvou svrchovanost, vyznáváme tvou moudrost a lásku a snažíme se jít Kristovou cestou. Amen

PÍSEŇ č. 152 Věříme srdečně v jediného Boha

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, Dárce všeho dobrého, prosíme tě, probouzej v nás vědomí, že se nemáme na tebe obracet jen se svými vlastními potřebami a přáními, ale i s potřebami druhých. A tak tě především prosíme za všechny bližní, kteří žijí daleko od tebe a nechávají život plynout jen

tak, bez hledání jeho smyslu. Prosíme také za ty, kdo žijí v obavách o život – ať už vinou těžkých nemocí, hmotného nedostatku nebo válečného ohrožení. Prosíme za děti stojící na začátku života, aby nebyly bezbranné vůči zlu, aby mu nepodléhaly, ale pod dotyky tvého Ducha nacházely sílu a odvahu jít za dobrými ideály. Prosíme za rodiče, vychovatele i politiky, aby těm, kteří jsou jim svěřeni, stavěli před oči takové cíle, které se neměří jen penězi. Prosíme za staré mezi námi i kolem nás, ať nacházejí porozumění od mladých a pro mladé. Prosíme tě za církev, aby dokázala hledat a nacházet v tvé vůli odpovědi na to, v čem mají lidé nejasno a s čím si nedovedou poradit. A ještě k tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ať nás do příštích dnů provází tato výzva:

Každý ať slouží druhým tím darem milosti, který přijal. Tak budete dobrými správci milosti Boží v její rozmanitosti. (1Pt 4,10)

POŽEHNÁNÍ

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamilovat a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu. Amen

PÍSEŇ č. 485 Král věčný nás požehnej

MISTŘE, KDE BYDLÍŠ?

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

Já chci být ustavičně s tebou, uchopils mě za pravici, povedeš mě podle svého rozhodnutí a pak do slávy mě přijmeš. Mně v Boží blízkosti je dobře, v Panovníku Hospodinu mám své útočiště, proto vyprávím o všech tvých činech. (Ž 73,23n.28)

Amen

PÍSEŇ č. 159 Tě, Boha, chválíme (1–5)

MODLITBA

Modleme se k Bohu, který nás v Ježíši Kristu povolal k novému životu:

Tys nás, dobrotivý Bože, povolal do své služby. Jako tvé stvoření tě máme ctít, pro tvého Syna Ježíše Krista ti děkovat a vedeni Duchem svatým tě chválit. Nečiníme to. Nečiníme to dostatečně ani věrohodně, nečiníme to srozumitelně pro ostatní. Tak jim zavíráme přístup k tobě.

Odpusť nám to, ve svém smilování nás proměň a obnov, abychom jako tví služebníci naplno žili a své poslání tak plnili. Tobě k chvále a svému okolí ku prospěchu. Vždyť není nic prospěšnějšího pro člověka, než najít tebe.

Dej, abychom tak jako mnozí novozákonní svědkové byli ukazateli ke Kristu. Dej, abychom jako mnozí v dějinách církve dbali na předávání víry. Dej, abychom tvé Slovo přijímali, rozuměli mu a dokázali je také do své situace a do své doby tlumočit.

Požehnej dílo církve, aby tebe, Bože, vyzdvihovalo a tebe oslavovalo: Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jak byla na počátku, buď i nyní i po všechny věky věků. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Dnešní čtení z Písma je vzato z Prvního listu Janova, z kapitoly 4., verše 12–16:

Boha nikdy nikdo neviděl, ...

PÍSEŇ č. 92 Jak dobré slavit Pána

KÁZÁNÍ

Základem pro kázání nám budou slova Evangelia podle Jana, z první kapitoly verše 35. až 42.:

Druhého dne tam byl opět Jan se dvěma ze svých učedníků...

„Co hledáte?“ ptá se Ježíš dvou mužů. „Mistře, kde bydlíš?“ Zvláštní otázka jako odpověď. Proč tohle učedníky zajímá? Záleží na tom? Copak naše bydliště něco podstatného vypovídá, dává poznat něco důležitého? Může snad prohlídka bytu někoho přivést k víře v Boha? Proč se na to ti učedníci ptají? A na co se to vlastně Ježíše ptají? Na adresu? Nebo na co přesně?

V Písmu kovaný křesťan by asi očekával odpověď ve smyslu citátu, který známe z jiných evangelií: „Lišky mají doupata, ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“ Jenže právě toho se tu nedočkáme. Naopak. „Pojďte se podívat,“ odpoví těm dvěma zvědavým učedníkům Ježíš. Budou mít, co chtějí. Ježíš někde nějaké své „doma“ má.

Ovšem právě v tomto oddíle narážíme na možnosti a hranice překladu. Je opravdu velmi důležité proniknout do smyslu té otázky. Na co že se ti dva učedníci, zatím ještě Janovi, ale časem už Ježíšovi, vlastně ptají? Oni totiž doslova říkají: „Mistře, kde zůstáváš?“ Tedy: Kde máš svou základnu, na které stojíš? Kde jsi doma? A my si můžeme doplnit třeba: Kde jsi doma duchovně? Kde je tvůj pokoj, tvé bezpečí, tvůj pevný hrad? Na čem si zakládáš? Co podle tebe vždy ob-
stojí, co zůstane a vytrvá?

Ptají se, kde Ježíš zůstává. Nápadně nejvíc výskytů tohoto slova v celém Novém zákoně najdeme v Evangelii podle Jana a v Prvním listu Janově. Zde najdeme takové výroky, jako: „Já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce.“ (J 15,10) „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.“ (J 6,56) Anebo: „Kdo miluje svého bratra, zůstává ve světle.“ (1J 2,10) Několikrát se to slovo „zůstávat“ objevilo i v našem prvním čtení, právě z Prvního Janova listu.

O to tedy jde v otázce těchto učedníků. „Kde zůstáváš?“ Zda Ježíš zůstává ve světle, či zda je ve tmě. Zda je neochvějně zakotven v Bohu Otci. Zda je doma v jeho lásce, či nikoli.

A Ježíš jim odpovídal: „Pojďte a uvidíte.“ Nechce jim ukázat svůj „nóbl bejvák“ nebo nějakou polorozpadlou chatrč. Nechce je ani nalákat na lesk, ani odradit bídou a nedostatkem. Nejde o to, aby učedníci sjeli pohledem střechu, omítky, vnitřní prostory a vybavení bytu.

Ono totiž i to slovo „vidět“ má své významy. „Viděl jsem Pompeje,“ znamená: Byl jsem tam. „Viděl jsem ten film,“ znamená: Nějakou dobu jsem sledoval míhající se obrázky na plátně či v televizi. „Viděl jsem ho včera v autobuse,“ znamená: Potkal jsem dotyčného. Ale pak je tu ještě jeden význam, kterého my asi příliš nepoužíváme, ale pro biblické myšlení je nesmírně důležitý: Vidět znamená také poznat, pochopit, nazřít, proniknout do hloubky, ke smyslu.

Učedníci jsou tedy Ježíšem pozváni, aby podnikli tuhle pouť poznání, aby pochopili, v kom Ježíš zůstává, kde je jeho duchovní domov, na kom se zakládá jeho poslání, jednání a mluvení. „Pojďte a poznajte, že zůstávám v Bohu, ve světle, v lásce,“ zve Ježíš ty dva Janovy učedníky. A on nejen zve, ale dává i zaslíbení, že vydat se za ním má cenu: „Uvidíte.“ A oni šli a viděli a už zůstali od onoho dne u něho. Od toho dne se stali učedníky Ježíšovými, ačkoli do té chvíle byli učedníky Jana Křtitele.

Nebylo to Janovi líto? Jistě ne, vždyť on právě tím splnil svou úlohu být ukazatelem ke Kristu. Co víc si přát, přivedl své učedníky k tomu, kdo je větší než on sám, koho očekávaly generace věřících. K tomu, kdo od Boha přichází a přináší pravé světlo. Jan naplnil svůj úkol učitele a může se ze svých bývalých učedníků jen radovat. Dobře

je připravil, neboť oni uviděli, nazřeli, pochopili, v kom Ježíš zůstává, a připojili se k němu.

Tohle pozvání a zaslíbení „Pojďte a uvidíte“ platí samozřejmě i čtenářům Janova evangelia. I my můžeme a máme vidět, nazřít, právě díky příběhu, který se dál bude odvíjet, kde Ježíš zůstává, z čeho vychází, na čem stojí. A až tohle uvidíme, poznáme, máme jako ti původně Janovi učedníci od toho dne už zůstávat s ním, s Ježíšem. Nadále pro nás má platit: „Zůstaňte ve mně a já ve vás.“ (J 15,4)

Na závěr, na dokreslení scény, ještě evangelista Jan doplní dvě drobnosti: Stručný časový údaj a pak příhodu, jak se Šimon Petr ocitl mezi Ježíšovými učedníky.

Nejprve k tomu času: „Bylo kolem čtyř hodin odpoledne.“ Někdoby by možná usoudil, že je to biblický signál k tomu, abychom si pamatovali nejen přesné datum, ale i hodinu, možná minutu svého „obrácení“: Uvěřil jsem dne 24. července 2011 v 9.02 přesně. Janovi jde určitě o něco jiného. V jeho době podle římského způsobu dělili den na 12 hodin, a to od šesti ráno do šesti večer. To byl den pracovní, pracovní doba trvala celých těch 12 hodin. Když Jan napíše, že „bylo kolem desáté hodiny“, znamená to, že bylo kolem čtyř odpoledne. Pak už brzo přicházela noc, která se dělila na čtyři hlídky po třech hodinách podle vojenských zvyklostí.

Desátá hodina, tedy kolem čtvrté odpoledne, to je z hlediska dne již celkem pozdě. Není to ještě sice „za pět minut dvanáct“, ale rozhodně to není nějak časně. Kolem čtvrté Janovi učedníci poznali a pochopili, v kom a v čem Ježíš zůstává. Od té doby už zase nějaký čas uplynul. Den se krátí. I náš den. Ještě však máme nějaký čas, ještě i nám zní: „Pojďte a uvidíte.“ Ale toho času možná už moc není. Den se nachyluje. O to naléhavěji ta slova znějí. Evangelium tím naznačuje, že nemáme s přijetím Ježíšova volání moc váhat. Oni tenkrát šli a viděli o desáté. Kolik už je ale teď? Možná jedenáct, možná těsně před dvanáctou. Kdo ví. Proto neváhejte, abyste stihli být ještě s ním, abyste nepropásli možnost zůstávat v něm a on ve vás. Není čas otálet.

Druhá vysvětlující poznámka je o přivedení Šimona Petra. To první, co Ondřej, jeden z těch dvou Janových učedníků, udělá poté, co poznal Ježíše a zůstává u něj, je, že jde za svým bratrem. Vyhledá, najde a osloví svého bratra Šimona a přivede jej k Ježíši. Ondřej a ten

druhý učedník našli Krista. A to si nemohou nechat pro sebe. Je tu přece Ondřejův bratr, který o tohle nemůže být ochuzen. To se musí dozvědět. Ondřejovi jde o to, aby jej také ke Kristu přivedl, aby mu umožnil to poznání Ježíše, poznání toho, kde Ježíš zůstává, aby i svému bratru umožnil zůstat s ním a v něm. Jako Jan ukázal Ondřejovi na Krista, tak teď Ondřej také ukazuje na Krista svému bratru. Ano, Jan by měl ze svých učedníků radost, něčemu se přeci jen naučili.

„Co hledáte?“ Touto Ježíšovou otázkou jsme kázání začali, ale nijak jí nekomentovali. Teď už je na to čas. „Co hledáte?“ Na to musíme odpovídat každý za sebe. Evangelium, tak jak nám je předkládá Jan, nám umožňuje nalézt dvojí. Jako učedníci můžeme spolu s Ondřejem volat: „Nalezli jsme Krista.“ A pak také spolu s ním můžeme nově najít svého bratra či svou sestru, svého bližního, který také hledá. Můžeme jej najít a můžeme mu v jeho hledání být nápomocní, můžeme mu ukazovat ke Kristu a společně v něm zůstávat. Jestli tohle hledáte, tak směle na cestu za ním: „Pojďte a uvidíte.“ Amen

MODLITBA

Tys nás, Pane Ježíši Kriste, povolal jako své služebníky, abychom tvou spásu zvěštovali, abychom k ní ukazovali. K tomu nás posiluj, tomu nás uč! Amen

PÍSEŇ č. 257 Jen s tebou být, Ježíši drahý

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, Ježíši Kriste, kdo tebe našel, smí nově nalézt i své bližní, smí nově přistupovat k tomuto světu – svobodně, s odpovědností a s láskou. Proto se v této chvíli u tebe přimlouváme:

Boží království, které jsi přinesl, se prosazuje skrze lidi, kteří slyší Boží slovo. Prosíme tedy za naše uši, abychom dobře slyšeli, za naše srdce, abychom jednali podle Boží vůle jako tví opravdoví následovníci.

Tvé evangelium se šíří tam, kde se lidé setkávají, kde nejsou vůči sobě lhostejní a nevšimaví. Prosíme, abys naše ruce zapojil do svého díla a do našich úst vkládal svá slova. Buď nám svou milostí přítomen.

Prosíme o tvou pomoc v soužení a bolestech, které nás potkávají. Ačkoli žijeme v hmotném blahobytu, prožíváme štěstí i neštěstí stejně jako jiní lidé, v tom není rozdíl. Uč nás dobře žít v dobrém i zlém, uč nás nést radosti i starosti, uč nás jít tvou cestou v každé situaci.

Prosíme za lidi v Somálsku ohrožené hladomorem. Kéž pomůže, kdo může pomoci, kéž hnuti lítostí sytíme hladové a napojíme žíznící, poskytneme jim ty nejzákladnější potřeby pro život.

Prosíme za mír v bojích zmítané Libyi, prosíme za pokoj v Sýrii plné násilností. Ať touha po udržení moci nevede vůdce národů k rozhodnutím proti vlastním lidem.

Prosíme za jednotlivce i státy, jejichž úspěchy jsou vykoupěny bezohledností k druhým, potlačováním lidských práv, vykořisťováním a útlakem. Nedovol nám takto jednat, nedovol nám k tomu mlčet.

Prosíme za ty, kdo jsou v těchto dnech na cestách. Dopřej jim šťastný návrat.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš ... Amen

POSLÁNÍ

*Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako svého Pána.
V něm zapusťte kořeny, na něm postavte základy, pevně se držte víry, jak jste v ní byli vyučeni, znovu a znovu vzdávejte díky.
(Ko 2,6n)*

POŽEHNÁNÍ

Sám Pán pokoje ať vám uděluje pokoj vždycky a ve všem. Pán se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 159 Tě, Boha, chválíme (6–7)

ZKOUMÁŠ MĚ A ZNÁŠ MĚ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Jak dobré je vzdávat Hospodinu chválu, tvému jménu, Nejvyšší, pět žalmy, hlásat zrána tvoje milosrdenství a v noci tvou věrnost. Hospodine, svými skutky působíš mi radost, plesám nad činy tvých rukou. (Ž 92,2n.5) Amen

PÍSEŇ č. 92 Jak dobré slavit Pána

MODLITBA

Pane Bože, milostivý a věrný, plni radosti i bázně zpíváme o tobě a tvých činech. Slavíme tvé jméno, tvou velikost a vyvýšenost nad námi, i tvou blízkost a soucitnost. Slavíme důmyslnost, s jakou jsi stvořil tento svět, i věrnost, s jakou jej zachovááš. Slavíme tvou spravedlnost, s jakou nás soudíš, i tvé milosrdenství, které nám denně prokazuješ.

Slitoval ses nad námi a ve svém Synu jsi nám prokázal svou lásku. Lásku, která nehledí na množství našich zásluh, lásku, která dokáže odpustit i vyhaslost a vlačnost, lásku, která sahá až za hrob. Ani tam jsi svého Syna neopustil. Ani tam nás neopustíš. Tak věříme pro oběť Ježíše Krista. V něm jsi a budeš s námi. Nejen když prožíváme radost a úspěchy, ale i když na nás doléhá zármutek, starosti, nemoci a strach. I tehdy se smíme ukrýt pod tvou ruku, čerpat sílu z tvého Slova.

Prosíme, také dnes k nám promlouvej čtením z Písma a kázáním. Dej, ať nám tvé Slovo proniká do srdce a probouzí v něm víru. Ať proniká do našich životů a podněcuje v nich obětavou lásku. Věříme, že ti, kdo z tvého Slova žijí, kvetou jako palmy a jsou pevní jako cedry. Život z tvého Slova je bohatý a pevně ukotvený, v mládí i ve stáří. Chceme takto žít. Prosíme, pomáhej nám k tomu svým svatým Duchem. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte čtení z Písma svatého, jak je zapsáno ve čtvrté kapitole epištoly Židům, od verše 12. do 16.:

Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha...

PÍSEŇ č. 236 Ježíši, Pane nejvyšší

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání jsou slova žalmu 139., verš 1. až 18. a 23. až 24:

Hospodine, zkoumáš mě a znáš mě. Víš o mně, ať sedím nebo vstanu, zdálky je ti jasné, co chci dělat...

Milé sestry, milí bratři, žalmista nám ve své působivé písni sděluje svou zkušenost s Bohem. Zkušenost, kterou mohl učinit i leckdo z nás. Totiž, že nás Bůh zkoumá a zná nás. Ve dne v noci jsme vystaveni jeho zkoumajícímu pohledu, jsme - jak se říká - neustále pod drobnohledem. Svět, jak jej vnímá žalmista, nám možná trochu připomíná televizní reality-show, jejíž účastníci jsou čtyřicet hodin denně sledováni televizními kamerami. Jenomže – na rozdíl od tohoto televizního pořadu – z pohledu Božího oka nelze vystoupit. Není to reality-show, je to realita.

Boží zkoumající pohled na nás dopadá ze všech stran. Bůh ví o všem, co děláme. Sleduje náš život v jeho souvislosti. Vidí, odkud a kam jdeme, jakou cestu si volíme. Nespouští nás z očí ani na nejruznějších odbočkách. I tam nás vidí. Zná všechny naše cesty včetně těch zmatených, včetně těch, které bychom nejraději vytěsnili ze své paměti. – Ale nevidí jen to, co děláme. On nám vidí také do mysli, do srdce. Naše záměry jsou mu jasné již dávno před tím, než je uskutečíme. Mohli bychom jej přirovnat k dokonalému rentgenu, který prosvítí celou lidskou bytost, a to nejenom po tělesné stránce.

Nemáme rádi, když nás někdo neustále sleduje, když pozoruje, jak si počínáme, co děláme, co si myslíme. Skutečnost, že jsme neustále vystaveni Božímu zkoumajícímu pohledu, nám proto může připadat nepříjemná. Také žalmista jako by vyjadřoval určitý pocit tísně, když říká: „*Sevřel jsi mě zezadu i zpredu, svou dlaň jsi položil na mě.*“ Často se člověk pokouší Božímu zkoumajícímu pohledu uniknout a Boží ruku ze sebe setřást. A nemusí za tím být hned probuzené svědomí, vědomí něčeho špatného, ale třeba jen touha žít si po svém, nezávisle na Bohu, touha zodpovídat se jen sobě samému. Snad se o něco takového pokoušel i žalmista, když se ptá: „*Kam odejdu před tvým duchem, kam uprchnu před tvou tváří?*“

V souvislosti s líčením Boží vševědounosti však jeho otázka vyznívá spíše jako rétorická figura, jako otázka někoho, kdo dobře ví, že je to pokus předem odsouzený k nezdaru. Kde se, človče, chceš skrýt před někým, kdo ví o všech tvých myšlenkách, ještě dříve než je vyslovíš a uskutečníš? Najdeš snad na zemi takové místo? Mnozí se o to pokusili již před tebou. Adam a Eva, Jonáš... Touha skrýt se před Bohem je tak stará jako lidstvo samo. Ale Božímu pohledu a jeho volání k odpovědnosti nelze uniknout. Na zemi není žádné takové místo, na severu ani na jihu, na východě ani na západě. Před Bohem se neskrýješ ani tehdy, když jej záměrně vytěsniš ze svého života, když popřeš jeho existenci nebo když na něj ve víru jiných starostí prostě zapomeneš. V podobném duchu hovoří také autor epištoly Židům: „*Není tvora, který by se před ním mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat.*“ (Žd 4,12-13)

To, že Bůh o nás všechno ví a že před ním nemůžeme nikam uniknout, může být stísnující. Avšak žalmista jedním dechem vyjadřuje ještě jinou zkušenost víry. Ten vševědoucí a všudypřítomný Stvořitel a Soudce je současně milující a milosrdný Otec. Proto je potěšující a nadějně, že nejdeme životem sami, že Bůh stojí při nás a doprovází nás, kamkoli se hneme. Nad tím můžeme spolu s žalmistou jen žasnout. „*Jak si vážím divů, které konáš, Bože! Nesmírný je jejich počet, sčítl bych je, ale je jich víc než písku. Sotva procitnu, jsem s tebou.*“ Myšlenka na Boží přítomnost vyvstává žalmistovi na mysli již při raním probuzení. A ono se mu tak vstává velmi dobře. Zkusme si na to někdy sami vzpomenout, až ráno otevřeme oči a v duchu si promítne-

me, co všechno nás ten den čeká. Zkusme si říci jako žalmista: „Nejsem sám, jsem s tebou,“ nebo ještě lépe: „Jsi se mnou. Ve všem, co mě dnes čeká, na co se těším, ale i v tom, čeho se obávám, ty jsi se mnou.“

A nejen v tomto našem pozemském životě, v této naší existenci, je Bůh s námi. On nás doprovází i tam, kam nás nikdo jiný doprovázet nemůže. Bůh stojí při našem počátku i při našem konci. Již dříve, než se žalmista narodil, již tehdy o něm Bůh věděl. Vždyť je to právě on, komu žalmista vděčí za svou existenci. „*Tys to byl, kdo utvořil mé ledví, v životě mé matky jsi mě utkal. Tobě nezůstala skryta jediná z mých kostí, když jsem byl v skrytosti tvořen a hněten v nejhlubších útrobách země. Tvé oči mě viděly v zárodku.*“ Podobně Bůh hledí na člověka i na samém jeho konci. Ani tam, kde život ukončuje smrt, se člověk neocitá odstřižen od Boha. I tam jej Bůh zkoumá, i tam jej poznává, i tam jej doprovází. Ani ta největší temnota, temnota hrobu, která jej dokonale skryje před zraky jeho blízkých, jej neskryje před Bohem. I v této tmě jej Bůh vidí, protože pro něj „*žádná tma... není temná: noc jako den svítí, temnota je jako světlo*“.

Tady takřka doslova platí, že „zepředu i zezadu“ jsme sevřeni Bohem. I to, co je za hranicemi našeho pozemského života, je v Božích rukou. „*Zamírím-li k nebi, jsi tam, a když si ustelu v podsvětí, také tam budeš.*“ Nejen tam, kde s Boží přítomností vědomě počítáme, ale i tam, kde ji nečekáme, kde by Boha nikdo nehledal – v podsvětí, v šeólu, v místech totálního zmaru, i tam na ni člověk naráží. To může někomu znít jako výstraha: Ani po smrti se před Bohem neschováš. Ale tomu, kdo doufá v Hospodina, to zní naopak jako úžasná zpráva, jako záblesk naděje. Ani v šeólu se Bohu nemůžeš ztratit z dohledu, ani říše smrti tě od Boha nemůže odtrhnout!

Bratři a sestry, zkušenosti víry, které žalmista s odvahou vyznává před Bohem, v sobě mají cosi dvojznačného, rozporuplného. Prozrazují, že i věřící člověk se ocitá v situacích, kdy se proti Bohu vzpouzí. Myslí si, že jej Bůh tísní a omezuje, že mu proniká příliš hluboko do soukromí. Avšak tak je tomu jen do té doby, dokud v něm nepřeváží důvěra, že ten Boží zkoumající pohled není pohled někoho, kdo jej chce nachytat na švestkách, přistihnout in flagranti, usvědčit z hříchu, sevřít a zmáčknot. Je to vždy pohled toho, kdo přeje člověku to nejlepší. Samozřejmě, Bůh nezavírá oči před zlem a nespravedlností.

Jeho pohled nás vyzývá k odpovědnosti a je zárukou spravedlnosti. „*Není temnoty ani šera smrti, kde by se mohli skrýt pachatelé ničemnosti,*“ čteme u Jóba (Jb 34,22). Ale právě hranice, které nám dává, jsou pro naše dobro. Boží přikázání vymezují bezpečný prostor pro život, prostor odpovědné svobody. Proto se jim také říká „směrovky ke svobodě“.

Žalmista nakonec uzavírá svou píseň překvapivou prosbou. Prosí, aby jej Bůh měl neustále na zřeteli, aby jej svým pohledem i nadále zkoumal, zkoušel a vedl. Poznal totiž, že právě tudy vede cesta k věčnosti. Podobně i my dnes z perspektivy novozákonního svědectví vidíme, že onen zkoumající Bůh je Bůh, který má s námi slitování. Je to Bůh, který na nás shlíží z kříže svého Syna. Ruka, kterou na nás klade, netíží ani netlačí k zemi. Je to naopak ruka, která chrání a zachraňuje, ruka, která v sobě nese rány po hřebech. Nechala totiž dopadnout lidskou vinu a hřích na sebe. Nejvyšší soudce se z lásky k nám stal odsouzencem, abychom my mohli žít ve svobodě, lásce a v naději. Proto prosme Boha o to, aby i nás zkoumal, zkoušel a vedl. Jeho blízkost je nám příslibem záchrany. Amen

MODLITBA

Svatý Bože, náš milostivý Otče, ty vidíš do našich srdcí, a přesto před tebou nemusíme se strachem utíkat. Ty jsi dobrý a ve své dobrotě se slitováváš nad námi hříšnými. Prosíme, přicházej k nám ve svém Duchu a proměňuj nás ke svému obrazu. Buď nám průvodcem na cestě, učitelem v životě, utěшитelem ve smutku. Zkoumej nás a buď při nás. Tvá přítomnost je divem, nad kterým žasneme a za který tě s vděčností oslavujeme. Amen

PÍSEŇ č. 166 Pán Bůh je přítomen

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi poznal ve světě mnoho trpících na těle, na duši i na duchu. A poznal jsi i lidi, kteří mají na svědomí mnohé zlo. Děkujeme ti, že jsi přišel s trápením a zlem zápasit, a to jinými zbraněmi, než užívá ono samo.

Prosíme, uč nás, abychom podobně jako ty uměli přemáhat zlo dobrem, nenávisť láskou, závist přejícností, mamon nezištností, touhu po moci pokorou a tichostí. Dávej nám k tomu sílu ze svého Slova.

Prosíme za ty, kteří se stávají obětí sobeckých zájmů druhých lidí i svých vlastních, za okrádané a podváděné, za týrané a znesvobodňované, za vyháněné z domovů a zraňované ve válkách, za opuštěné děti i dospělé. Posiluj ty, kteří v boji proti bezpráví a násilí nasazují své životy.

Prosíme za lidi trpící bez lidského zavinění, za tělesně i duševně postižené, za nemocné, za umírající. Nechť jim tvé Slovo přináší povzbuzení, potěšení a naději.

Prosíme za tvou církev, viditelnou i tu, která je našim očím skrytá. Dej, aby nepřestávala přinášet evangelium do všech koutů světa, i do míst, kde se to zdá být marné.

Prosíme za své rodiny, za lidi, na kterých nám obzvláště záleží, za své bratry a sestry ve víře. Buď jim byl nablízku a oslovuj je, aby také oni byli blízcí tobě. Posiluj pouto lásky, důvěry a upřímnosti mezi námi, kteří tvoříme tento sbor. Pane Bože, vyslyš nás, když k tobě voláme slovy tvého Syna: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Proč říkáš, Jákobe, proč, Izraeli, mluvíš takto: „Má cesta je Hospodinu skryta, můj Bůh přehlíží mé právo“? Cožpak nevíš? Cožpak jsi neslyšel? Hospodin, Bůh věčný, stvořitel končin země, není zemdlený, není znavený, jeho rozumnost vystihnout nelze. On dává zemdlenému sílu a dostatek odvahy bezmocnému. Mladíci jsou zemdlení a unavení, jinoši se potácejí, klopý-

tají. Ale ti, kdo skládají naději v Hospodina, nabývají nové síly; vznášejí se jak orlové, běží bez únavy, jdou bez umdlení. (Iz 40,27-31)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. Amen

PÍSEŇ č. 677 Až doposud nás provází

JOSEFOVI BRATŘI

VSTUPNÍ SLOVA

Zpívejte Hospodinu, dobrořečte jeho jménu, zvěstujte den ze dne jeho spásu. On bude soudit svět spravedlivě a národy podle své pravdy. (Ž 96, 2.13) Amen

PÍSEŇ č. 96 Píseň novou Pánu zpívejte

MODLITBA

Pane Bože, v Ježíši Kristu náš laskavý Otče. Přicházíme před tebe vděčně a s chválami – za nový den, za nové příležitosti, které před námi otevíráš. Děkujeme za lidi, které potkáváme, za úsměvy, které nás vítají i dnes, za ruce, které vyjadřují radost se setkání.

Pane náš, přesto nás svírají obavy – jak se můžeme postavit před tvou tvář. Ty vidíš, co je skryto v našich srdcích a odhaluješ naše sobectví, naši zahleděnost do sebe. Vidíš, jak posuzujeme a soudíme své bližní, jak tvrdě a nelaskavě jednáme, jak máme málo porozumění pro chyby, slabosti a omyly druhých lidí. Ty také dobře víš, že v nás hluboce koření touha odplácet zlo zlem ještě horším. Prosíme, Pane, odpusť nám, že je v nás mnohem víc zla, než jsme schopni připustit, a že stav světa, na který si stěžujeme, je výsledkem i našeho sobectví, nelásky a tvrdosti srdce. Prosíme, Pane, pomoz nám.

Pro Ježíše Krista, který naše viny vzal na sebe, obnov mezi námi společenství svatých, lidskou blízkost a porozumění. Pomoz nám vidět svět očima této obětující lásky a vnímat lidi kolem sebe jako tvé stvoření, které stejně jako my vyhlíží ke tvé očišťující spravedlnosti

i ke tvému smilování. Pro naše dobro, pro naši spásu, dej zaznít slovu tvého osvobozujícího evangelia. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, z 18. kapitoly, od 23. do 35. verše:

S královstvím nebeským je to tak, jako když se jeden král rozhodl vyžádat účty od svých služebníků...

PÍSEŇ č. 638 Díky za toto krásné ráno

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je vzato z První knihy Mojžíšovy, z kapitoly 50., od 15. do 20. verše:

Když si Josefovi bratři uvědomili, že jejich otec je mrtev, řekli si: „Jen aby na nás Josef nezanevřel a neplatil nám všechno zlo, kterého jsme se na něm dopustili.“

Sestry a bratři, když patriarcha rodu Jákob umřel, jeho synové, Josefovi bratři, dostali strach. Dokud s nimi Jákob v Egyptě žil, byl někým, koho si velmi vážili, na kom vše záleželo a komu se neodvažovali odporovat. Nechtěli jej zranit – což se jim v mladším věku často dařilo. Ale jak otec stárnul, synové o něj pečovali. Vzpomeňme, jak se právě kvůli starému otci zasadili o svého nejmladšího bratra Benjamína. Věděli, že kdyby se mu něco stalo, otec by to nepřežil. Tak také argumentovali egyptskému správci. Otec, Jákob, byl jako svorník rodu. Ale když teď už nebyl naživu, dostali synové strach. Josef jim sice jejich zlé jednání odpustil, ujal se jich v době hladu, vyjednal jim dobré podmínky pro život v Egyptě – jenže to ještě s nimi byl Jákob. Jaké to bude teď, když už otce není? Nezačne si teď s nimi Josef vyřizovat účty, nevytáhne teď na světlo jejich staré dluhy, jejich zlé činy? Mohl by jim dát za vyučenou, odplatit, jak si zasloužili, a nikdo by nemohl

nic namítat – bylo by to prostě trest za jejich viny. Toho všeho jsou si bratři vědomi.

To je obecná lidská zkušenost. Lidem často někdo nebo něco brání, aby se pomstili. Brzdí jejich touhu po vyrovnání křivd. Ale sotva ta překážka padne, hned se do toho pustí. Nejčastěji se s tím setkáváme právě při všelijakých dědických řízeních. Někdo umře a pozůstalí v rámci dědických řízení začnou odhalovat všechny své dosud potlačované, umlčované křivdy a viny – jako by vyletěl špunt z láhve, tak se to vyvalí. A okolí je překvapeno, s čím vším lidé žili, co potlačovali, čím se szírali. Čím déle to v sobě museli držet a tajit, tím horší jsou pak následky – přetrhané rodinné vazby, konec dobrých vztahů.

Něco takového měli asi na mysli i Josefovi bratři. A počítali s tou nejhorší možností. Říkali si: Možná se Josef jen tak smířlivě tvářil, možná s nimi nejednal tvrdě jen proto, aby neranil Jáкова. Jejich zlé svědomí se znovu ozvalo. Říkali si, že bez Jákovova zaštitění mohou očekávat tvrdou odplatu. A tak když to chtějí řešit, dovolávají se otcových slov a otcovy autority. Z textu není dost dobře patrné, jestli si celou tu řeč Jákovovu nevymysleli. Můžeme však předpokládat, že Jákovovým přáním jistě bylo, aby žili mezi sebou v míru. Charakteristické je i to, že k Josefovi posílají vzkaz. Neodvažují se k němu jít, předstoupit před něj osobně. Prosbu o odpuštění jen vzkazují. Teprve Josefův pláč nad takovým vzkazem je vede k doufanlivé odvaze i ke skutečné pokoře. Přicházejí k Josefovi a nabízejí se mu za otroky. A Josef je musí znovu ujišťovat, že jeho odpuštění je trvalé, že zůstává v platnosti i po odchodu Jáкова.

Odpuštění, to je cosi, co je neuchopitelné, co se nedá dobře ověřit. Nabíledni jsou podezíravé otázky typu: Odpustil nám skutečně? Je toho schopen? A proč nám odpustil, nesleduje tím něco? Odpuštění totiž vždycky vyžaduje nemalou velkodušnost. A té ten, kdo se provinil, třeba sám není schopen, a pak snadno přisuzuje takový postoj i tomu druhému. Možná i s tím ona nejistota Josefových bratrů souvisí.

Kromě toho má odpuštění ještě jeden háček. Často se totiž různá provinění netýkají jen jednoho člověka, ale zasahují širší oblast, dotýkají se širšího společenství. Člověk není osamělý solitér, ale žije v propletení vztahů. Proto není planá obava, co když proti nám zved-

ne ruku i někdo další, aby dal průchod své spravedlnosti, svému hněvu. Když už ne sama oběť, pak její příbuzní – děti, vnuci...

Josef však nezůstává u ujištění, že se ho nemusí bát. Obrací jejich pozornost k Bohu, jemuž jedinému patří soud a který sám nakonec uvádí věci na pravou míru. Připomíná to bratřím, sobě i nám. Bůh, jak dosvědčuje, ve své svrchovanosti i jejich zrady a zločinu užil k dobrému činu záchrany. Ve své nevyzpytatelné moudrosti proměnil jejich zamýšlené zlo v dobro. Na této Boží spravedlnosti a milosti, na jeho dobrých záměrech o nás lidech, staví Josef své odpuštění. To je nejhlubší důvod, proč se vzdává (proč se musí vzdát) pomsty a proč ruší všechny možné tresty (třeba když vy jste mně prodali za otroka – tak teď vás prodám já). Nejen proto, že takový postoj – život, postavený na touze po pomstě – by byl zničující, že by jednou provždy zničil všechny vztahy a rozložil celé společenství. Ale proto, že by to bylo v přímém rozporu s Božím jednáním a se všemi plány, které Hospodin s nimi a s jejich rodinou má.

O mnoho set let později chce Petr po Ježíši odpověď na otázku, jak daleko může s odpuštěním zajít, jak hodně má odpouštět. Ježíš odpoví oním číslem sedmdesátkrát sedmkrát, a tím říká: nekonečně! Tak stanovuje až jakousi bezbřehost odpuštění. Jako by nebylo pod sluncem nic, co by nešlo odpustit. Vede k odpuštění, které nemá limity, hranice a které se nedá spočítat.

Jistěže odpuštění není přikrytí, mlčení k nespravedlnosti. Však Josef také neříká, že to všechno byla selanka, že se nic nestalo. Zřetelně, jasně a ostře vysloví: Bůh zamýšlel dobro, ale vy jste proti mně zamýšleli zlo. Zlo zůstává zlem, ale má být odpuštěno. Aby se i pro nás nestalo zlem, které nás pohltí a zahubí. Odpuštění není jednoduché, protože s sebou nese mnoho rizik, ale také naději.

Jenže jak se k tomu dobrat, kde vzít na takové letité zátěže lék? V Ježíšově pojetí je předpokladem pro takový postoj víra. Právě proto, že odpuštění přichází nejdříve od Boha. Od něj pochází horlivost pro pravdu a spravedlnost, od něj pochází i schopnost milovat, činit pokání a odpouštět. **To Bůh dává** člověku nové srdce, centrum, ve kterém se člověk rozhoduje a pod jeho vedením jedná. To Bůh dává novou sílu nacházet namísto slepé zloby jiná řešení. Schopnost a sílu odpouštět smíme čerpat z Božího odpuštění, jehož se nám samým dostalo v Ježíši

Kristu. Vždyť jsme poznali na vlastní kůži a víme, že odpuštění je jako shození těžkého břemene, které se na nás navalilo, a my jsme se s tou tíží těžce vlekli.

Ti, kterým bylo odpuštěno, i ti, kteří odpustili, nemusí neustále myslet na svou minulost, ale mohou se odpovědně rozhodovat v přítomnosti. *Nebojte se už tedy; postarám se o vás i o vaše děti* – řekne Josef bratřím. Odpuštění je možnost nového začátku, obnovování důvěry. Josefovi dal Bůh sílu vidět život i jednání bratří jinak než s trvalým pocitem dávné křivdy a zloby. Dal mu sílu k trvalému odpuštění a novým vztahům. V odpouštějící Boží lásce hledejme pomoc i pro sebe. Amen

MODLITBA

Bože, děkujeme, že tvoje Slovo míří na nás, zasahuje nás v bolavých místech. Víme, že to potřebujeme, i když to není příjemné. Prosíme, pomoz nám, abychom uměli o odpuštění prosit a také odpouštět všem, kdo se vůči nám provinili. Děkujeme, že nás voláš k nápravě věcí mezi námi, dokud je čas. Prosíme, veď nás sám svým Duchem ke smíření, odpuštění a pokoji s lidmi kolem nás. Amen

PÍSEŇ č. 384 Pomoz mi, můj Pane

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, děkujeme za ujištění, že tvoje odpuštění a milost nás předchází, že tvoje láska může přemoci i náš hněv, křivdy. Děkujeme za ujištění, že v Ježíši Kristu smíme i my přijmout tuto cestu a nemusíme se vláčet obtížení vinami i křivdami. Pomoz nám, abychom v lásce uměli odpouštět jeden druhému a rozvazovat pouta všech dluhů, křivd, která nás tíží a tlačí.

V této chvíli prosíme za všechny, kterým jsme neprojevili dost lásky, neukázali laskavou tvář, koho jsme zranili necitlivým jednáním, komu jsme přidělali starosti.

Prosíme za ty, kdo jsou souzeni za své viny, aby je dokázali i vyznat, přiznat, aby toužili po odpuštění a smíření. Prosíme za ty, kterým bylo ublíženo a kteří nedovedou na staré křivdy zapomenout a stále v sobě nosí touhu po odplatě a pomstě. Prosíme za ty, kdo křivdy minulých generací přenášejí na děti a vnuky.

Pane, uč nás všechny žít ve tvé lásce a ve tvém pokoji. Slyš nás, když k tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré. Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji. (Ř 12,7)

POŽEHNÁNÍ

Sám Pán pokoje ať vám udělí pokoj vždycky a ve všem. Pán se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 485 Král věčný nás požehnej

UTIŠENÍ BOUŘE

VSTUPNÍ SLOVA

Hlahol Bohu, celá země! Pějte žalmy k slávě jeho jména, jeho chválu šířte chvalozpěvem. Řekněte Bohu: Jakou bázeň vzbuzují tvé činy! Pro tvoji nesmírnou moc se vtírají v tvou přízeň i tví nepřátelé. Ať se ti klaní celá země a zpívá ti žalmy, ať zpívá žalmy tvému jménu. (Ž 66, 1-4) Amen

PÍSEŇ č. 66 Nuž pojd'te a Bohu plesejte

MODLITBA

Pane náš, děkujeme ti a chválíme tě za to, že jsi stvořil tuto zemi, že jsi stvořil i nás. Děkujeme ti, že jsi s člověkem stále, že nás neopouštíš, že se od nás nevzdaluješ. Svůj lid jsi od počátku zahrnul láskou a péčí, i nás podnes shromažďuješ, i my až podnes smíme být zahrnováni tvou dobrotou a štědrostí. Poznáváme, jak milostivě jsi s námi v našem životě jednal, jak jsi nás vedl a provázel, jak jsi nás držel, když nám hrozilo, že zahyneme. Bože, ty ses již svému lidu izrael-skému dal poznat jako ten, který provádí hlubinami moře suchou nohou, ty ses ukázal učedníkům v Kristu Ježíši jako ten, který utiňuje bouři.

Děkujeme ti, že právě v něm, v Ježíši Kristu, smíme nacházet pomoc a záchranu. Věříme, že on je i naše vysvobození, vždyť přemohl smrt.

Pane Ježíši Kriste, ty víš, jak lehce podléháme všemu, co na nás útočí. Jak propadáme starostem, obavám strachu, jak lehce nás zachvátí panika a děs, jak snadno se náš život promění v poušť, v suchopár beznaděje. Prosíme, Pane náš, obnovuj v nás víru, zažeň z našich srdcí strach, posilni nás svým Slovem. Dej nám poznat svoji moc, Duha svatého nám neber. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je ze starozákonní knihy Proroctví Izajáše, z kapitoly 51., kde od 9. do 16. verše čteme:

Probud' se, probud', oděj se mocí, Hospodinova paže! Probud' se jako za dnů...

PÍSEŇ č. 671 Dej mi, Pane, bdělé srdce

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Marka, z kapitoly 4., od verše 35. do verše 40.:

Téhož dne večer jim řekl: „Přeplavme se na druhou stranu!“ Opustili zástup a odvezli ho lodí, na které byl...

Milí přátelé, jistě i vám se někdy stane, že na vás dolehne úzkost, zmocní se vás pochmurná nálada, jakési šedočerné myšlenky. Nic se vám nedaří, na co sáhnete, je špatně, a tak se rezignovaně začnete stahovat do sebe. Nebo už odmítáte číst noviny, pouštět si zprávy v televizi, protože ať se podíváme kamkoliv, všude vítězí zlo, nenávisť. Svět ohrožují teroristé, kteří jdou cíleně po civilních obětech, aby vyvolali co největší hrůzu a strach. Lidé se zabíjejí v desítkách a stovkách ve válkách, na silnicích, zloději vesele kradou, na staré a opuštěné nemá nikdo čas, lidé umírají pořád na ošklivé nemoci, církve se umenšuje, do kostela chodí čím dál méně lidí a ke všemu ti schopní členové církve odcházejí, rezignují či umírají uprostřed práce. Z toho všeho máme dojem, že to s církví, s křesťany, ba s celým lidstvem, se světem jde pěkně s kopce. – Po takovém úvodu by se tak asi polovina z vás mohla zvednout a odejít, protože takové nářky do kázání přece nepatří, vždyť to je černá kronika, je to deprimující, neradostné, není v tom žádné světélko naděje, žádná perspektiva.

Jenže není tohle právě ta bouře, o které jsme četli, ve které se nacházejí učedníci se svojí lodičkou? Není to jen jiná podoba zmatku,

úzkosti a strachu učedníků, kteří si zoufají – hyneme? Není strach, který na nás doléhá ze všech stran, úzkosti, které nás svírají železnými obručemi, není to dobře zachyceno v obraze vzdutého moře, obrovských vln, které se na nás ženou a snaží se nás potopit? Nevyjadřují ty mořské vlny, které se valí na loď, naši úzkost, strach v ohrožení života, bolest, pro kterou nemůžeme usnout nebo která nás uprostřed noci probouzí? A není i církev taková skupinka ustrašených učedníků, kteří se při každém náporu větru, při každém nárazu vln, které zalévají palubu, hned obávají, že podlehnou, neobstojí při náporu zla, které na církev útočí? Vždyť církev se svojí lidskou posádkou je jako taková nezajištěná lodička, která je vydána napospas nečasu doby.

Církev v naší společnosti skutečně nevzbuzuje libé pocity, spíš odpor a nepochopení. A jejím členům se nevyhýbá nic z toho zla, které na lidi přichází. Křesťan není uchráněn před ničím z toho, co člověka ohrožuje. Potkávají nás nemoci, neštěstí, tragédie. Nemáme žádnou výhodu oproti jiným lidem. Moře, vzdouvané větrem, i nám hrozí, že nás pohltí. Chaos, nicota, smrt že nad námi zvítězí.

A Kristus? Ne, nezapomněli jsme na něho, jistěže on je s námi na té lodičce. Ano, je tady, ale jako by ani nebyl. Vždyť on spí!. On nic z toho, co na nás doléhá, co nás ohrožuje, jako by nebral na vědomí. On si spí, on o ničem neví, zatímco my tady hyneme. A tak by se mohlo zdát, že naše situace je beznadějná. Náš Pán nezasahuje, jako by mu bylo zcela jedno, co se tady s námi děje. Mistré, tobě je jedno, že zahyneme?

Ježíš však dokáže učedníkům, že má moc. Má moc jako Stvořitel a Vykupitel. Pohrozí větru, poručí moři a ony zmlknou. Bouře ustane, přijde ticho, ztišení, uklidnění po bouři.

Ale z jeho úst se ozve také výčitka: *Proč jste tak ustrašení?* Či ještě lépe, přesněji: *Proč jste tak zbabělí?* Ještě nemáte víru? Už jste toho přece dost zažili a poznali, že se mnou se přece nemusíte bát. Se mnou přece máte jistotu, že vás nic nemůže odtrhnout od Boha. Nic nemůže zrušit Boží moc, která je nad vámi i nad světem. Nic nezruší Boží milost, která vás provází.

Bůh je mocnější než chaos, strach, nicota i smrt. S námi je přece ten, který dokáže pohrozit větru, poručit moři, dokáže vytrhnout z nicoty. S námi je Bůh, který i svého Syna vzkřísil z mrtvých. A o

kterém vyznáváme, že se právě tak v poslední chvíli přizná i k nám. Proč tedy jsme často tak ustrašení? Proč hned propadáme panice a chováme se zbaběle?

Ta druhá otázka míří na dřev, k jádru věci: *Ještě nemáte víru?* Ježíš to tady neříká mírně, jako jemnou výčitku: „máte malou víru“. Tady to řekne natvrdo: Ještě nemáte žádnou víru? Jak je to možné, že ještě nemáte víru? To je věta, kterou si musíme nechat líbit. Vždyť jsme už tolikrát poznali Boží dobré jednání s námi. Tolikrát nám Bůh pomohl, zachránil, vytáhl z chaosu. A teď v nás další bouře znovu vyvolá strach a pochybnosti, a zase znovu se obracíme na Ježíše s výčitkou – Mistře, je ti jedno, že tady zahyneme?

Otázka po naší víře tak odhaluje pravdu v její nahotě: Jak to je s naší vírou? Jak si my evangelíci s vírou stojíme? Jak se my křesťané v nečase doby, ve zmatku bouří a vzteklém větru chováme a zachováme? Právě v takových bouřích, v takovém zmatku a děsu se odhalí, co předtím zůstávalo skryto. Tehdy se odhalí v celé nahotě, zda vyznáváme jen ústy, nebo skutečně srdcem, celou bytostí.

Milý křesťane, věříš, že v Kristu Ježíši přišel ten, který má moc nade vším? I nad tím, co ti momentálně připadá nepřekonatelné? Věříš, že v Kristu ukřižovaném přišel Boží Syn, který má moc utišit bouři, zdolat zlo, odcizení i smrt? Bůh zachraňuje v bouři, i moře jej poslouchá. A tento Bůh jedná ve svém Synu i zde, mezi námi.

Příběh o utišení bouře je v Bibli pro nás, pro naše povzbuzení. Proto uprostřed všech bouří smíme plout v lodičce církve v důvěře, že Kristus, i když spí, je s námi. On nás neopustil. On má moc vytrhnout nás z moci zlého. Nade vším, co nás ohrožuje, co hrozí pohltit, je on, svrchovaný Pán. Nade vším, co nás hrozí zničit, je milostivý Bůh. Jeho moc je přítomna a my ji smíme ve víře přijímat. Amen

MODLITBA

Pane náš, děkujeme ti, že dokážeš zastavit všechen zmatek a chaos, který je na světě. A že dokážeš přemoci i strach, který se nás tak často zmocňuje. Prosíme, buď s námi, abychom se i ve chvílích obav a nejistoty dokázali spolehnout na tebe. Amen

PÍSEŇ č. 472 Ježíši můj milý (1–3)

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ve tvém jménu se obracíme k nebeskému Otci a prosíme, přimlouvej se za nás:

aby nezahynula naše víra, posiluj svoji církev ve světě, když se přestává věřit tvým zaslíbením, doléhá na ni úzkost a strach, že nepřežije;

aby nezahynula víra těch, kteří jsou postiženi ztrátou blízkého člověka, u kterých je tvoje milosrdenství překryto obavou o zítřek, bolestí, samotou nebo zoufalstvím;

aby nezahynula víra těch, kdo jsou nemocí upoutáni na lůžko, kdo v bolestech prosí o ukončení trápení, kdo si připadají na obtíž druhým;

aby nezahynula víra těch, kdo vydávají už léta svědectví o tobě, o tvé lásce, ale mají pocit, že jejich kázání a zvěstování zůstává bez odezvy;

aby nezahynula víra těch, kdo se snaží o prosazení spravedlnosti, pokoje, ale setkávají se s odmítáním, nenávistí a úskoky;

aby nezahynula víra těch, kdo se nemohou dovolat spravedlnosti, pomoci a vysvobození;

aby nezahynula víra těch, kteří z úzkostí hledí na náš svět plný sobectví a nelásky.

Nebeský Otče, pro svého Syna, vydaného za nás smrt, vyslyš naše prosby, když společně k tobě voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Hospodin je shovívavý a velkorysý. Kdo odolá jeho hroznému hněvu? Kdo obstojí před jeho planoucím hněvem? Jeho rozhořčení sálá jak oheň, skály se před ním drolí. Hospodin je dobrý, je záštitou v den soužení, zná se k těm, kteří se k němu utíkají. (Na 1, 3.6.7)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 629 Může být, že padne vše

O PLEVELI MEZI PŠENICÍ

VSTUPNÍ SLOVA

V Boha, jehož slovo chválím, v Hospodina, jehož slovo chválím, v Boha doufám, nebojím se. (Ž 56,11.12a) Amen

PÍSEŇ č. 92 Jak dobré slavit Pána

MODLITBA

Chválíme tě a dobrořečíme ti, nebeský Otče, za to, že jsi nás přijal za své děti, ačkoliv jsme hříšní lidé, naklonění zapomínat na tebe a žít podle svého tvrdého srdce. Ty s námi máš trpělivost, ale my s lítostí vyznáváme, že často nemáme naději a trpělivost pro druhé. Víš to o nás, učinil jsi s námi již tolikerou špatnou zkušenost, a přece nás ponecháváš ve svém lidu. Zveš nás do shromáždění, abys tu byl s námi a my s tebou mohli mluvit, abys nás vedl, učil a proměňoval. Svěřil jsi nám slavnou službu: svědčit každému člověku o tvé dobrotě a vyhlášovat naději. Zde stojíme před tebou. Pohleď na nás i na dílo, které jsi nám uložil.

Tebe nikdo nemůže oklamat, jsi svatý Bůh, spojil jsi bezmeznou lásku a nejvyšší spravedlnost v Kristově kříži. Čekáme na tvé Slovo, na moc tvého Ducha. Dej se nám, Pane, poznat ve svém pokoji a radosti. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Uslyšíme první čtení, které je zapsáno v knize Přísloví, v první kapitole, od 7. do 19. verše.

Počátek poznání je bázeň před Hospodinem, moudrostí a kázni pohrdají pošetilci...

PÍSEŇ č. 446 Moudrosti poklad z nebe

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání bude oddíl z Evangelia podle Matouše, 13. kapitoly, verše 24.–30.:

Předložil jim jiné podobenství: „S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden člověk zasel dobré semeno na svém poli...

Jak se to má s královstvím nebeským? Jelikož tento pojem přesahuje lidskou zkušenost, je potřeba se uchýlit k podobenství. Tentokrát půjde o problém zla, které se vyskytuje tam, kde by je nikdo nečekal. Odkud se vzalo a co s ním? Začíná se před námi vykreslovat obraz pole, na kterém nějaký člověk zasel dobrou setbu. Setbu, ve které se nevyskytlo nic špatného.

Lidé však musí také někdy spát, nemají všechno zcela pod kontrolou. Když všichni užívají zaslouženého odpočinku, příkrade se nepřítel a začne dělat něco podobného jako majitel pole. Rozsévá. Je jakýmsi podivným imitátorem, či spíše padělatelem. Přidává totiž na pole, které mu nepatří, něco nekalého. Nedělá to jen tak, z náhodné škodolibosti, je to konání naprosto promyšlené – shromáždit setbu plevelu muselo dát práci. Je to nepřítel majitele pole. Nepřítel, který si dá se záškodnictvím práci. Nepřítel, který je vychytralý, nejedná přímo, ale tajně. Pak odchází a už se o pole nestará. Plevel vzejde sám.

Nejde však o ledajaký plevel. Nepřítel je znalý věci: jak vyplývá z podrobnějšího rozboru textu, on do toho dobře osetého pole přisévá jílek. Jílek nebude možné vytrhat, protože jeho kořeny budou propleteny s kořeny pšenice. Kromě toho jej nelze včas odhalit, ve svém počátečním stadiu se velmi podobá pšenici. Jestliže na to služebníci dřív nepřišli, nebyla to jejich neschopnost ani nedůslednost. Rozdíl bude zřetelný, až povyroste. Ale už teď bude pšenici dusit, bude jí ubírat prostor i prostředky k životu. Obilí však jeho přítomnost přežije.

Nepřítel je skutečně tak vychytralý a cílevědomý, že nás až napadne, je-li navozená situace vůbec realistická. Že však něco takového bylo v tehdejší době možné, to ukazuje příklad z římského práva, kde se skutečně řeší případ, kdy někdo naseje plevel na pole někoho jiného.

Nyní se dostáváme do centra dění. Pánovi služebníci si všimli přítomnosti plevle a přicházejí s tím za hospodářem. Pokládají mu dvě otázky.

Ta první snad ani otázkou není; služebníci spíše jen chtějí vyjádřit své rozpoložení. „Pane, cožpak jsi nezasel na svém poli dobré semeno?“ Jsou rozhořčení nad přítomností něčeho, co tu nečekali. Už proto, že jim na poli jejich pána (na díle Páně) skutečně záleží. Vědí a nepochybují, že pán zasel dobrou setbu.

Druhá otázka už více míří k jádru věci: „Kde se vzal plevel?“ Pán přece na svém poli zasel dobrou setbu, tak co se to tu stalo? Jeden starověký kodex má v otázce služebníků slovo „plevel“ s určitým členem, který zde ukazuje na něco známého: Kde se vzal **ten** plevel? Služebníci jako by tu poznávali něco, s čím se už setkali, ale co by na poli svého pána tím spíše nečekali. Něco takového na poli našeho pána? Jsou plni rozhořčení!

Pán v této vypjaté situaci reaguje klidně a věcně. Jeho odpověď je stručná. Jako viníka označuje *nějakého nepřitele*. Nejmenuje nikoho konkrétního. V původním textu (a podle něj i v kralickém překladu) čteme doslova *nepřítel člověk to učinil*. Tím vylučuje spekulace o nějakém nadpřirozeném původu plevle.

Jenže co bude dál? Služebníci jsou připraveni s tím neřádem skoncovat. S tímto záměrem hned nabízejí své služby: „Máme jít a plevel vytrhat?“

Opusťme na chvíli pole, plevel a hospodáře. Matouš zaznamenal podobenství, které se týká sboru. Života ve sboru a v církvi. Toho, čeho ani společenství bratří a sester není uchráněno. Když se vedle toho, co mezi námi a v nás působí Pán Ježíš Kristus, nejednou vyskytnou i věci, které z jeho Ducha nejsou. Nelíbí se nám to. Jsme tím pohoršeni. Chtěli bychom přece mít sbor jako společenství lidí Bohu věrných, poslušných a čistých. Jako společenství těch, kteří žijí ve víře a v lásce a s hříchem nemají nic společného. A proto bychom se chtěli jasně a zřetelně se oddělit od toho, co není z Boha, co je špatné a zlé. To vše je obsaženo v otázce *Máme jít a plevel vytrhat?* Není tohle i naše otázka? Podívejme se však, k čemu nás vede toto podobenství.

Služebníci by to zlé, co se objevilo na poli jejich pána, nejraději hned odstranili. Čím dříve, tím lépe. Jejich snaha o okamžitý, radi-

kální zásah je přirozeným výrazem jejich spravedlivého rozhořčení. Jenže jejich pán, majitel pole, to vidí jinak. Promluví jako zkušený hospodář. On dobře ví, co jeho poli nejlépe prospěje. Proto k nabídce svých služebníků, že se do likvidace jílku dají hned, říká zřetelné **ne**. Hned to také vysvětlí. Při trhání plevle by přece vytrhali z kořenů i pšenici. Chtít už teď odstraňovat plevel by mohlo ohrozit i dobrou setbu.

Pán se tu projevuje jako ten, který má hlavně starost o svoji dobrou setbu. Není mu jedno, co mu na poli roste, ale nenechá se strhnout k neuváženému jednání. Jde mu právě o tu dobrou pšenici, o ni má starost, aby z ní nic nepřišlo nazmar. Aby žádný klásek z jeho setby nebyl poškozen, vytrhnut a zničen. Služebníci to myslí dobře. Chtějí, aby se obilí dobře dařilo, ale účinek jejich opatření by byl opačný – velká část dobré setby by mohla být zničena.

Poté pán služebníkům řekne, jak to bude dál. Nejprve, co mají nebo nemají činit oni: „Nechte, ať spolu roste obojí až do žně.“ Nechte to růst! Dobré i zlé tu zkrátka zatím zůstane vedle sebe. To však neznamená, že by všemu zlu byl dán jednou provždy volný průchod, nebo že by dokonce zvítězilo. Obojí bude spolu růst jen do chvíle, kdy nastane žeň – a v čas žně pán řekne: „Seberte nejprve plevel a svažte jej do otýpek k spálení, ale pšenici shromážděte do mé stodoly.“

Až přijde čas žně. V čas žně to už rozhodně nebude problém jedno od druhého oddělit. Tehdy nastane ten pravý čas třídění, kdy bude plevel nejen oddělen od pšenice, ale kdy bude i definitivně odstraněn, už bez negativního dopadu na dobrou setbu. To, co chtěli udělat služebníci hned, učiní ženci, až přijde ten správný čas. – Kromě toho ono odstranění plevle učiní nejspíše někdo jiný než tito služebníci, kteří byli připraveni jít a teď hned to pole vyčistit.

Předem je avizováno, co se bude dít s plevlem i s pšenicí. Není to nic, co by se tajilo. Pro to, co je neužitečné a co dokonce škodí, nebude v Nebeském království místa. Všechno zlo bude odstraněno. Z plevle nic nezbude, oheň jej zcela a definitivně zničí. Pšenice bude mít naproti tomu své místo u Pána.

Všimněme si, jak Pán tu otázku služebníků otáčí: Neptejte se, odkud se vzalo zlo, ale *kam směřuje?* Nejde ani tak o to řešit problém „odkud zlo“. Raději se zaměřte na to, kam a k čemu jedno i druhé směř-

řuje. Skončit jako odpad určený k spálení – nebo nést ovoce pro Boží království a být ve společenství s Pánem? Čím osobněji o tom budeme přemýšlet, tím lépe.

Na pánově jednání by nemělo zůstat bez povšimnutí ani to, jak on se svými služebníky jedná a k čemu je vede. Nedává jim rozkazy, které by museli slepě plnit, aniž by věděli proč. Jeho instrukce jsou stručné a přesné, ale vše je podloženo jasným vysvětlením. A vůči nepřátelům nevede k nenávisti a ke hněvu, ačkoli právě on by měl důvod hněvat se nejvíce.

Jak tedy reagovat na přítomnost zla před skonáním věku? To je základní otázka, jež má být tímto podobenstvím zodpovězena. V příběhu je objasněna pravomoc Boha a jeho Syna a také úloha věřících. Žádný člověk (žádný Boží služebník) se nemůže postavit nad setbu dobrou a špatnou, vzít soud do vlastních rukou a provádět jej předtím, než dospěje ten pravý čas. Jsou věci, které nesvěřuje nám, ale které zůstávají v jeho kompetenci. Velikým potěšením je přitom Pánovo ujištění, že dobrá setba nezajde, i když je tísněna plevem. On o dění na svém poli dobře ví, má starost o dobrou setbu a jedná tak, aby se z ní nic neztratilo. Amen

MODLITBA

Pane Bože, pomoz nám, abychom nebyli jen posluchači tvého Slova, ale i jeho činiteli. Aby nám slovo, jež jsme slyšeli, bylo hojnou posilou na cestě příštího týdne. Amen

PÍSEŇ č. 690 Soudce všeho světa, Bože

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši, zasel jsi dobrou setbu svého Slova. Prosíme tě, aby vzešlo, rostlo a přineslo užitek pro tvé království. Ty nás upozorňuješ i na setbu zlou, kterou ten Zlý také již zasel do našeho srdce, a stále zasévá, když nejsme bdělí. Běda, také ta zlá setba vzchází, roste a zraje.

Otravuje společenství tvého lidu a život všech lidí sobectvím, falší, rozbroji, pomluvami a všemi jinými projevy nelásky. Ty však máš moc nad satanem a jeho dílem v nás i ve světě. Prosíme, abychom si toho byli stále vědomi ve svaté bázni, pokoře a trpělivosti.

Myslíme na ty, kdo musí ve svém povolání zacházet se zlem, kdo se mu musí i velice přiblížovat, vyhledávat je a trestat. Prosíme, stůj při nich. Stůj při bratřích a sestrách, kteří se starají o kázeň v církvi, při rodičích a vychovatelích dětí a mládeže, při těch, kdo jsou pověřeni, aby udržovali pořádek a bezpečnost, při těch, kdo pracují na soudech a ve věznicích. Dej, aby spravedlnost byla nesena duchem milosrdenství. Prosíme tě také za pracovníky v manželských poradnách a za ty, kdo pomáhají lidem všelijak narušeným. Dávej dar nové trpělivosti a naděje, když se zdá úsilí marné.

Dej, aby tvá církev všude proti zlu bojovala zbraněmi Ducha a byla naplněna tvým pokojem až do zjevení tvého vítězství v posledním soudu.

A nyní, Bože, vyslyš tiché prosby každého z nás... (*chvilě ticha*)

Prosíme, přijmi nás, když se společně k tobě obracíme slovy, která nás naučil náš Pán: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblečte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost. Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy. Především však mějte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti. A ve vašem srdci ať vládne pokoj Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděční. Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, číňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci. (Ko 3,12–17)

POŽEHNÁNÍ

*Požehnejž tobě Hospodin a ostříhejž tebe. Osvět' Hospodin tvář
svou nad tebou a bud' milostiv tobě. Obratiž Hospodin tvář
svou k tobě a dejž tobě pokoj. Amen*

PÍSEŇ č. 485 Král věčný nás požehnej

VE SVĚTLE BOŽÍHO ZÁKONA

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Bože, tvoje spravedlnost až k výšinám sahá, vykonal jsi velké věci. Kdo je tobě roven? Ty jsi má naděje, v tebe už od mládí doufám. Nezamítej mne v čas stáří, neopouštěj mne, když pozbyvám sil. Z mých úst ať ti zní chvála, ať tě den co den oslavuji. (Ž 71,19.5.8n)

Amen

PÍSEŇ č. 71 V tebe doufám, Hospodine

MODLITBA

Svatý Bože, náš nebeský Otče, stojíme tu před tebou jako tvoji synové a dcery. U tebe je počátek, smysl i cíl našeho života. Ty se o nás věrně staráš, z tvé ruky přijímáme vše, co k životu potřebujeme. V ničem nemáme nedostatek. Zahrnuješ nás vezdejšími dary nad naši potřebu. A sytíš nás i svým Slovem, přivádíš nás do společenství bratří a sester, abychom se i navzájem mohli posilovat ve víře. Nenecháváš to jen na nás a na naši přičinlivost, ale působíš svým Duchem, abychom si tvé Slovo brali k srdci a dali se jím vést. Přijmi i v této chvíli náš dík.

Nezasloužíme si tuto tvoji starostlivost. Před tebou není skryt žádný náš čin, žádné slovo, žádná myšlenka. Myslíme na to, jak vypadáme ve světle tvé spravedlnosti, tváří v tvář tvému soudu! Kdybys měl odměřovat svou péči o nás podle naší věrnosti a poslušnosti, musely by naše dny vypadat docela jinak. A jak daleko bychom se od tebe dostali.

Ty jsi však plný milosrdenství a slitování. Proto jsi nám poslal svého Syna, aby nás nenechal hynout daleko od tebe, ale vedl nás k tobě. Pane Ježíši Kriste, ty jsi obětavě vykonal vše, co na tebe nebeský Otec naložil. Udělal jsi to v poslušnosti Otce a udělal jsi to i z lásky k nám, pro naši záchranu. Díky tobě, Pane. Prosíme, i teď buď

uprostřed nás a žehnej nám – i všem ostatním, k nimž se má to dnešní poselství Písma dostat. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

Z Listu apoštola Pavla Filipským čteme z kapitoly 3. verše 7. až 16.:

Cokoli mi bylo ziskem, to jsem pro Krista odepsal jako ztrátu...

PÍSEŇ č. 166 Pán Bůh je přítomen

KÁZÁNÍ

Základ kázání je vzat z žalmu 119., kde od 161. do 166. čteme:

Bez důvodu mne pronásledují velmožové, mé srdce má strach jen z tvého slova...

Tématem 119. žalmu je chvála Božího zákona. Skladatel se nezabývá jednotlivými ustanoveními, má na mysli Boží zákon jako celek. Jeho nejvlastnější smysl vidí v tom, že touto cestou vede Bůh člověka k dobrému, správnému a šťastnému životu. Proto hned na začátku dvakrát napíše, že kdo tento zákon zná a dodržuje, je blahoslavený. V přečteném oddíle vyjmenuje šest věcí, šest častých životních poloh, a ukazuje, jak mohou a mají být Božím zákonem usměrněny.

Jako první zmiňuje **strach**. Ale jaký strach! „Bez důvodu mě pronásledují velmožové, avšak mé srdce má strach jen z tvého slova.“ Dorážení mocipánů je nepříjemné, ale on si s tím velké starosti nedělá, tím spíše, že si na něho zasedli bez příčiny. Mnohem více mu leží na srdci, aby se neproviňoval proti Hospodinovu slovu. K tomu by mohlo snadno dojít. Třeba kdyby i jeho začali tlačit k něčemu zlému. Nebo kdyby jim on sám začal splácet stejnou měrou a oplácel zlo zlem. Tváří v tvář tomu prohlašuje: Větší strach než z nich mám z toho, že bych mohl jednat proti tvým příkázáním. Tvůj zákon, Pane Bože, pro mne znamená víc než všechny jejich hrozby.

Dobře tomu rozumíme. Není to sice naše situace, nás dnes už nikdo nepronásleduje, jsou tu však jiné vlivy, kterým jsme vystaveni a které jsou často v rozporu s Božím zákonem. Třeba tlak okolí nebo mínění většiny, která nejednou má pro hodnocení lidského jednání docela jiná měřítka. To může mít větší účinek než kdovíjak důrazné nařízení shora. Jak budu vypadat v jejich očích? Co si o mně pomyslí? Důsledně dodržovat všechna Boží přikázání, to že je dnes už pošetilost. Kolik takových vyjádření bychom mohli ještě přidat.

Tváří v tvář tomu je dobré spolu s žalmistou říci: I když mne okolnosti tlačí k tomu, abych se přizpůsobil, „mé srdce má strach jen z tvého slova.“ Obava, abych nejednal proti němu, je větší než úvaha, jak dopadnu u lidí. Anebo raději: Boží zákon je mi bližší a milejší, než všechny takovéto řeči. Vyjádřeno slovy apoštola Petra: „Více sluší poslouchat Boha než lidi.“ (Sk 5,29) – To je první odkaz žalmu: Důležitější než bát se, co si kdo o mně pomyslí, je dbát, abych svým jednáním neporušoval Boží zákon a Pána Boha nezarmucoval.

Další verš uvádí do zcela jiné situace: ne čeho se víc bojíme, ale z čeho máme velkou **radost**. „Veselím se z toho, co jsi řekl, jako ten, kdo našel velkou kořist.“ Najít nebo získat kořist, to není pěkný obraz. Připomíná to válku a rabování. Smysl verše se však nezmění, když místo kořisti užijeme slova poklad. „Veselím se jako ten, kdo našel velký poklad.“ Jako ten, kdo vyhrál milión. Kdo při nějakém losování vyhrál auto nebo zájezd do ciziny. Z něčeho takového má člověk přirozeně radost, a nestydí se za ni.

Ale teď nám tu žalmista řekne, že je něco, z čeho má právě takovou radost jako z velké výhry. Co to je? – Tolik rozumu máme, abychom věděli, že peníze nejsou všechno a že jsou vyšší hodnoty než majetek. Například zdraví. Zdraví, to je skutečně víc než výhra ve sportce. Ale není to jen dobrá tělesná kondice. Velikou výhrou je i pěkné manželství. „Kdo našel manželku, našel věc dobrou a navázil lásky od Hospodina.“ (Př 18,22) Anebo když se v rodině i jinde mají lidé rádi, když si navzájem nezávidí, ale stojí při sobě a pomáhají si. Za to všechno Pánu Bohu děkujeme jako za velikou výhru.

Vraťme se však k žalmu. Pro jeho skladatele je takovým důvodem k radosti opět Hospodinovo slovo. To, že k nám Pán Bůh mluví, že o nás stojí, že s námi skrze své slovo komunikuje. A důvodem

k radosti je ovšem i to, co je v jeho slově obsaženo. Když užijeme toho pozměněného obrazu: To, že mám a znám tvé Slovo, Pane Bože, to je pro mne takovou radostí, jako kdybych vyhrál milion.

V církvi si Božího slova vážíme. Dokladem toho je, že je čteme (mnozí denně), že mu nasloucháme, že je bereme vážně. Máme je prostě rádi. (Proto tady i teď sedíme.) Nuže, dnes nám k tomu žalmista řekl: Je-li tomu tak, je to moc dobře, to jste na tom skutečně tak, jako když vám spadlo do klína ohromné bohatství.

Po strachu a radosti přichází na řadu **láska a nenávisť**. „Nenávidím faleš a klam, hnusí se mi, miluji tvůj Zákon.“ Faleš a klam – takové jednání je zpravidla způsobeno naivním očekáváním, že si tím člověk pomůže z maléru nebo usnadní život. Bývá to všelicos, od lživých slibů a neúplných či polopravdivých informací až po nejsprostší lež a nejdřzejší podvody. Ale patří sem i mnohá jiná pokušení, od toho, co nabízí neseriózní reklama, až po všelijaké závislosti. Je to však „oklamavatelne“. Na počátku (nebo na povrchu) je očekávání, že si tím člověk pomůže, nebo jak to bude krásné, co všechno člověk prožije, jak se uvolní, jak se osvobodí od všednosti. Ale konec je stejný: otroctví a zničení člověka, naprostý rozklad osobnosti.

Žalmista nemohl znát novodobé vymoženosti zla a všechny moderní způsoby falše a klamu, kterých Boží nepřítel velmi dovedně a lstivě užívá. Ten starověký člověk znal zřejmě jen „obyčejné“ lži, přetvářku, podvodné jednání nebo falešné váhy. Ale už i tyto projevy ho přivedly k prohlášení, jak velice je nenávidí. A nerozpakuje se připojit k tomu, že se mu to hnusí. Oškliví se mu, jsou mu odporné. (Nebo – s prominutím – je mu z toho na zvracení.)

Co je však důležité, on jedním dechem s „nenávidím“ řekne i to druhé: „miluji“. „Nenávidím faleš, ale miluji tvůj Zákon.“ Protože v něm je čistá, spolehlivá, ryzí a neměnná pravda. Miluji tvůj Zákon, protože ten mne nepodvede. Ten nevzbuzuje falešná očekávání. Miluji tvůj Zákon, protože mi pomáhá správně na věci se dívat. Abych se nenechal oklamat falešnou řečí, lacinými sliby, úlisnými slovy, líbivým pozlátkem, naparáděnou fasádou. Abych viděl i pod povrch, prohlédl k jádru věci a držel se toho, co je dobré, v čem je pomoc a spása. Proto se celou bytostí přimyká k Božímu zákonu. Proto mu nestačí jen „vím, že je ve tvém Zákoně pravda“, ale řekne to jako vyznání lásky. „Miluji

tvůj Zákon.“ Miluji tvůj Zákon, a proto mám strach z toho, že bych mohl jednat proti tvému slovu.

Další věcí, k níž Boží zákon vede, je **chvála**. Ne chvála lidí, ale chvála Hospodina. „Sedmkrát za den chválím tě za tvé spravedlivé soudy.“ Zbožný žid se ztišoval k modlitbě třikrát denně: večer, ráno a v poledne. Tím „sedmkrát za den“ není zřejmě míněn rozšířený počet pravidelných modliteb. Sedm je číslo plnosti a dokonalosti. Takže: Vždy znovu, od rána do večera, tě chválím za to, co činíš a v čem se i v mém životě projevuje tvá spravedlnost, tvá dobrota i tvé milosrdenství.

Smíme odsud nepochybně slyšet i to, abychom Pánu Bohu děkovali i za „obyčejné“ věci, které nás během dne potkávají. Za každý drobný zdar, za každou pěknou a klidnou chvíli, kterou prožijeme, za milé setkání, za každou dobrou zprávu. Za každý úspěch, za vše, co jsme zvládli. I když to třeba záleželo na nás a byli jsme to my, kdo to dokázal, i tady patří Pánu Bohu náš dík. Takových věcí je v průběhu dne určitě víc než sedm. A proč bych nad každou z nich nemohl v duchu (nebo i nahlas) říci: Pane Bože, děkuji ti!

Tady však skladatel žalmu děkuje Hospodinu za jeho spravedlivé soudy. To znamená za Boží vedení a rozhodování. Za jeho panování. Za to, jak a k čemu Pán Bůh užívá své moci. Když tento žalm pročítáme, vidíme, jak do života tohoto člověka jednou vstoupily i věci nepříjemné a těžké. On však děkovat nepřestává. Jistě, potkávají nás i věci smutné a bolestné. A nepokoušíme se je vysvětlovat, proč se to stalo, proč to či ono „Pán Bůh dopustil“. Ano, mnoha věcem nerozumím, ale vím, že Bůh je spravedlivý a milosrdný, že nám nekřivdí, že má na mysli naše dobro a že díky jemu vše spěje k dobrému cíli. Právě toto je podstatou a základem Božích soudů. A za to mu nepřestáváme děkovat. Víc než sedmkrát za den.

Pátým ovocem Božího zákona je **pokoj**. „Hojný pokoj mají ti, kdo milují tvůj Zákon. O nic neklopýtnou.“ V pozadí může být docela obyčejná zkušenost, že kdo respektuje Boží zákon, má klidnější život než ten, kdo jej přestupuje. Kdo nedodrží Boží přikázání, často na to doplatí: klopýtne a upadne, dostane se do nesnází, znepřátelí si lidi, přivolá na sebe trest. Anebo žije v nejistotě, nebude-li jeho provinění odhaleno. Nemluvě o svědomí, které v sobě člověk sice dokáže potla-

čit, ale které asi v nikom docela neodumře. Ten, kdo se drží Božího zákona, není sice ušetřen starostí o vezdejší živobytí, ale aspoň v tomto jednom ohledu může být klidný, že se nemusí bát nějakého odhalení, ostudy nebo trestu. Čím více pronikne zákon Hospodinův do našeho srdce, tím více jsme chráněni před zbytečným klopýtáním, vnitřním neklidem, nejistotou a nervozitou.

Zdá se však, že v tomto textu nejde jen o tuto obecnou zkušenost. Mluví-li žalmista o hojném pokoji, pak má jistě na mysli i pokoj ve vztahu k Bohu. Tedy pokoj mezi Bohem a člověkem. A nejen v tom smyslu, že když odolám pokušení, nemusím mít aspoň v této věci špatné svědomí a pocit viny. Smíme zde vidět při nejmenším náznak toho pokoje, který je součástí Božího požehnání (Nu 6,26); tedy toho pokoje, který je založen na Boží věrnosti, na jeho dobrotě a milosrdenství, na tom všem, co on pro nás učinil. A teď nás tento žalm ujistí, že tento pokoj je v hojné míře darován tomu, kdo miluje Boží zákon. Apoštol Pavel bude později psát o pokoji, který „převyšuje každé pomýšlení a střeží naše srdce i mysl v Kristu Ježíši“. (F 4,7). Nasměrování k tomuto pokoji můžeme slyšet už z tohoto žalmistova vyznání.

Kruh se uzavírá v dalším verši, kde je řeč o **naději**. „S nadějí vyhlížím tvou spásu (nebo podle Kralické bible: očekávám na spasení tvé), Hospodine, a tvá přikázání plním.“ Ano, miluji tvůj zákon a hledím plnit tvá přikázání. To však samo o sobě není zárukou, že vždycky všechno dobře zvládnou a že nakonec i u Pána Boha všechno dobře dopadne.

V každém případě však Hospodinův zákon vede k naději, k očekávání dobrých věcí. K naději, k doufání, že on už tady v průběhu mého žití při mně bude stát; že už teď na tento můj pozemský život bude hledět s trpělivostí a shovívavostí; že obrátí k dobrému i to, co jsem pokazil; že doplní, co jsem nezvládl. A ovšem, že on sám bude mít nade vším, i nad mým životem, poslední slovo. A že se mnou nakonec naloží nejen podle mých dobrých či nedobrych skutků, ale podle své věrnosti a lásky, podle svého milosrdenství.

To čekali Boží věrní už staletí před Ježíšovým příchodem. Tím více se toho smíme držet my, kteří jako křesťané neseme na sobě Kristovo jméno. Ano, miluji tvůj Zákon a plním tvá přikázání, ale to hlavní čekám, Pane Bože, od tebe. V tobě je moje naděje, že ke mně zase

znovu obrátíš svoji tvář. Na tebe očekávám. Tady je zřejmě nejsprávnější a nejhlubší vyústění tohoto oddílu i jeden z nejdůležitějších odkazů 119. žalmu. Amen

MODLITBA

Náš Bože a Pane, hledíme plnit tvá přikázání, a někdy se nám to i daří. Ale to hlavní čekáme od tebe: pro svůj pozemský život i pro budoucnost nejposlednější. Na tvoji věrnost spoléháme, tak jak nám ji ukázal a sám na sobě potvrdil Pán Ježíš Kristus. Amen

PÍSEŇ č. 446 Moudrosti poklad z nebe (1-3)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, prosíme tě, provázej nás, i když se rozejdeme. Je mnoho věcí, se kterými si nevíme rady, a tak ti aspoň některé z nich předkládáme v této přímluvní modlitbě.

Prosíme za svět, ve kterém žijeme. Je to tvůj svět, i když se my lidé často tváříme, jako by patřil nám a jako bychom byli jeho svrchovanými pány. Vlož do našeho nitra pokoru, abychom moudře a odpovědně i vděčně zacházeli se vším, co jsi nám svěřil.

Prosíme za rozmanitá lidská společenství, aby v nás lidech a v našem rozhodování vítězilo dobro, spravedlnost, poctivost. Zbav zloby, nenávisti i fanatismu a dej, abychom se zase znovu dokázali vrátit k lásce, k přejnému pohledu na druhé, ke vstřícnosti i vzájemné služby, i když se třeba od sebe lišíme.

Prosíme za všechny, kteří přijali nějaké odpovědné místo, aby je naplnili službou, ochotou pomoci, moudrým jednáním, aby se nedopouštěli podvodů a neopouštěli poctivost.

Myslíme i na všechno křesťanstvo, na celém, světě i v naší zemi. Ať jsme si stále vědomi toho poslání, které jsi nám dal, nést evangelium všem, jsme obyčejní lidé, ale když ty v nás chceš mít nástroje svého díla, prosíme, pomáhej nám plnit i toto jedinečné poslání. Bez

tebe, bez tvé pomoci, bez tvého Ducha nejsme a nemůžeme nic. Prosíme, smiluj se nad námi a neodpisuj nás.

Prosíme v tomto smyslu i za své rodiny, za své blízké, za své přátele, zejména za ty, kteří jsou nemocní, nebo mají nějaké trápení. Buď jim všem milostiv, posiluj je a otevírej nám oči a posiluj nás ke vzájemné službě.

Prosíme i za náš sbor. Dej, ať je i nadále místem, kde pokračuje tvé dílo, ať i při nás roste tvé království. Za jeho příchod nyní společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu. Čemu jste se naučili, co jste přijali, uslyšeli i spatřili, to číňte. A Bůh pokoje bude s vámi. (F 4,8n)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svoji tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 397 Radujme se vždy společně (11–13)

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		strana
1. Mojžíšova	22,9–18	16
4. Mojžíšova	11,16–17.24–25	43
Žalmy	83,1–3.21–28	36
Příslaví	1,7–19	88
Izajáš	11,1–10	9
Izajáš	51,9–16	82
Micheáš	4,1–8	22
Matouš	18,23–35	76
Matouš	21,33–42	29
Matouš	27,39–43	29
Lukáš	1,67–79	1
Jan	20,24–29	56
Skutky apoštolů	5,1–11	49
List Filipským	3,7–16	95
Židům	4,12–16	69
1. Janova	4,12–16	63

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
1. Mojžíšova	50,15–20	76
Žalmy	119,161–166	95
Žalmy	139,1–18.23–24	69
Izajáš	45,1–8	1
Izajáš	53,1–6	29
Matouš	6,2	49
Matouš	11,2–10	9
Matouš	13,24–30	88
Marek	4,35–40	82
Marek	11,12–24	22
Jan	1,35–42	63
Jan	14,1–6	36
Jan	16,11	56
Jan	16,13–14	43
List Římanům	8,31–39	16

OBSAH

		strana
1. Hospodinův pomazaný (adventní)	Ester Čašková	1
2. Ten, který má přijít (předvánoční)	Ester Čašková	9
3. Je-li Bůh s námi (novoroční)	Emanuel Vejnar	16
4. Fíkovník	Daniel Matějka	22
5. Už není pozdě (Velký pátek)	Tomáš Trusina	29
6. V domě Otce mého (po Velikonocích)	Jan Trusina	36
7. Přijde Duch pravdy (svatodušní)	Bohuslav Vik	43
8. Život je možné hrát i prohrát	Daniel Henych	49
9. Uvěřit, vyznávat a následovat	Daniel Henych	56
10. Mistře, kde bydlíš?	Aleš Mostecký	63
11. Zkoumáš mě a znáš mě	Tabita Landová	69
12. Josefovi bratři	Eva Halamová	76
13. Utišení bouře	Eva Halamová	82
14. Podobenství o pleveli mezi pšenicí	Zdeněk Halas	88
15. Ve světle Božího zákona	Jan Trusina	95

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)
 Vydává Českobratrská církev evangelické v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce
 Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne
 M.I.B. production service s.r.o., 166 11 Praha 6, Papírenská 1. Objednávky přijímá
 a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. přihr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce
 224 999 236, e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>

